

2025/2643

29.12.2025

UREDBA (EU) 2025/2643 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 16. decembra 2025

o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo ter okvira ukrepov za zagotovitev pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov (uredba EDIP)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 114(1), člena 173(3), člena 212(2) in člena 322(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega računskega sodišča ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽³⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽⁴⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Vrnitev zelo intenzivnega vojskovanja, ki ga je prinesla neizzvana in neupravičena vojna agresija Rusije proti Ukrajini, negativno vpliva na varnost Unije in držav članic ter zahteva znatno povečanje zmoglosti držav članic, da okrepijo svoje obrambne zmogljivosti. Dolgoročno poslabšanje regionalne in svetovne varnosti zahteva korenito spremembo tega, v kolikšnem obsegu in s kakšno hitrostjo lahko evropska obrambna tehnološko-industrijska baza (EDTIB) zagotavlja razvoj in proizvodnjo celotnega spektra vojaških zmogljivosti.
- (2) Voditelji držav ali vlad Unije so se 11. marca 2022 na srečanju v Versaillesu zavezali, da bodo okrepili evropske obrambne zmogljivosti. Dogovorili so se, da bodo povečali svoje obrambne izdatke, okrepili sodelovanje s skupnimi projekti in skupnim javnim naročanjem obrambnih zmogljivosti, odpravili pomanjkljivosti, spodbujali inovacije ter okrepili in razvili evropsko obrambno industrijo.
- (3) Komisija in visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (v nadaljnjem besedilu: visoki predstavnik) sta 18. maja 2022 predložila Skupno sporočilo o analizi vrzeli pri naložbah v obrambo in nadaljnjih korakih, v katerem je bilo izpostavljeno, da v Uniji obstajajo vrzeli v financiranju, industriji in zmogljivostih na področju obrambe.
- (4) Evropski svet je 14. in 15. decembra 2023 v svojih sklepih, po preučitvi dela, opravljenega za izvajanje Izjave iz Versaillesa z dne 11. marca 2022 in strateškega kompasa za varnost in obrambo, ki ga je Svet odobril 21. marca 2022, poudaril, da je treba storiti več za uresničitev ciljev Unije glede okrepitve obrambne pripravljenosti. Za dosego take pripravljenosti in obrambo Unije je predpogoj močna, odporna, inovativna in konkurenčna evropska obrambna industrija.

⁽¹⁾ UL C, C/2025/805, 31.1.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/805/oj>.

⁽²⁾ UL C, C/2024/4662, 9.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj>.

⁽³⁾ UL C, C/2025/1705, 26.3.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/1705/oj>.

⁽⁴⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 25. novembra 2025 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 8. decembra 2025.

- (5) Evropski parlament in Svet sta 20. julija 2023 sprejela Uredbo (EU) 2023/1525 ⁽⁵⁾, katere cilj je nemudoma podpreti okrepitev proizvodnih zmogljivosti evropske obrambne industrije, zavarovati dobavne verige, olajšati učinkovite postopke javnega naročanja, odpraviti pomanjkljivosti v proizvodnih zmogljivostih in spodbujati naložbe. Evropski parlament in Svet sta 18. oktobra 2023 sprejela Uredbo (EU) 2023/2418 ⁽⁶⁾, katere namen je podpreti sodelovanje med državami članicami v fazi javnega naročanja, da bi skupaj zapolnile najnujnejše in najbolj kritične vrzeli, zlasti tiste, ki so nastale zaradi odziva na vojno agresijo Rusije proti Ukrajini.
- (6) Uredbi (EU) 2023/1525 in (EU) 2023/2418 sta bili zasnovani kot kratkoročna programa za odzivanje na izredne razmere ter bosta prenehali veljati 30. junija 2025 oziroma 31. decembra 2025.
- (7) Ta uredba bi morala temeljiti na uredbah (EU) 2023/1525 in (EU) 2023/2418 ter podaljšati izvajanje njune logike z bolj dolgoročnega in strukturiranega vidika, in sicer z zagotavljanjem finančne podpore za obdobje 2025–2027 za okrepitev konkurenčnosti, odzivnosti in sposobnosti EDTIB, da se na predvidljiv, neprekinjen in pravočasen način zagotovi razpoložljivost in dobava obrambnih proizvodov. Glede na trenutne varnostne razmere se zdi nujno, da se ta podpora Unije razširi, da bi se spodbudilo sodelovanje med državami članicami pri javnem naročanju širšega spektra obrambne opreme.
- (8) Evropski svet je 23. junija 2022 sklenil, da Ukrajini, ki je izrazila močno voljo, da svojo obnovo poveže z reformami na svoji evropski poti, podeli status države kandidatke. Evropski svet je 15. decembra 2023 sklenil začeti pristopna pogajanja z Ukrajino ter izjavil, da so Unija in njene države članice še naprej zavezane, da bodo dolgoročno in skupaj s partnerji prispevale k varnostnim zavezam Ukrajini, kar bo slednji pomagalo pri obrambi, upiranju prizadevanjem za destabilizacijo in odvrčanju dejanj agresije v prihodnosti. Močna podpora Ukrajini je ključna prednostna naloga Unije in ustrezen odziv na odločno politično zavezanost Unije, da Ukrajino podpira, dokler bo to potrebno.
- (9) Škoda, ki jo je vojna agresija Rusije povzročila ukrajinskemu gospodarstvu, družbi in infrastrukturi, ter zlasti škoda, povzročena ukrajinski obrambni tehnološko-industrijski bazi (v nadaljnjem besedilu: ukrajinska DTIB), pomeni, da je za obnovo ukrajinske DTIB potrebna celovita podpora. Taka podpora je ključna, da se Ukrajini zagotovi zmožnost ohranjanja bistvenih državnih funkcij, kar bo prispevalo k hitremu okrevanju, obnovi in modernizaciji države, vključitvi ukrajinske DTIB v EDTIB ter prilagoditvi ukrajinske DTIB standardom Organizacije Severnoatlantske pogodbe (v nadaljnjem besedilu: Nato) in drugim ustreznim standardom. Močna ukrajinska DTIB je bistvena za dolgoročno varnost in obnovo Ukrajine.
- (10) Unija bi morala finančno podpirati ukrepe, ki podpirajo krepitev ukrajinske DTIB. Zlasti z instrumentom za podporo Ukrajini na podlagi te uredbe bi bilo treba države članice spodbujati k sodelovanju z Ukrajino in ukrajinsko DTIB, da bi okrepili ukrajinske obrambne proizvodne zmogljivosti in pospeševali skupna javna naročila obrambnih proizvodov iz ukrajinske DTIB. Ta podpora dopolnjuje podporo, ki se zagotavlja v okviru instrumenta za Ukrajino, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2024/792 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾, ter vojaško podporo Ukrajini v okviru Evropskega mirovnega instrumenta, vzpostavljenega s Sklepom Sveta (SZVP) 2021/509 ⁽⁸⁾, in dvostranske pomoči držav članic. Skladna je tudi z nadaljnjo in neomajno podporo Unije neodvisnosti, suverenosti in ozemeljski celovitosti Ukrajine znotraj njenih mednarodno priznanih meja.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2023/1525 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 2023 o podpori proizvodnji streliva (ASAP) (UL L 185, 24.7.2023, str. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj>).

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2023/2418 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o vzpostavitvi instrumenta za okrepitev evropske obrambne industrije s skupnimi javnimi naročili (EDIRPA) (UL L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj>).

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2024/792 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. februarja 2024 o vzpostavitvi instrumenta za Ukrajino (UL L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

⁽⁸⁾ Sklep Sveta (SZVP) 2021/509 z dne 22. marca 2021 o vzpostavitvi Evropskega mirovnega instrumenta in razveljavitvi Sklepa (SZVP) 2015/528 (UL L 102, 24.3.2021, str. 14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj>).

- (11) Rusija mora v celoti odgovarjati in plačati za ogromno škodo, ki jo je povzročila s svojo vojno agresijo proti Ukrajini, ki predstavlja očitno kršitev Ustanovne listine Združenih narodov. Unija in njene države članice bi si morale v tesnem sodelovanju z drugimi mednarodnimi partnerji ter v skladu s pravom Unije in mednarodnim pravom še naprej prizadevati za ta cilj, pri tem pa upoštevati, da Rusija resno krši prepoved uporabe sile iz člena 2(4) Ustanovne listine Združenih narodov in načelo odgovornosti države za mednarodno protipravna dejanja, vključno z obveznostjo povračila povzročene škode, ki jo je mogoče finančno oceniti. Ob usklajevanju z mednarodnimi partnerji je bil dosežen napredek glede tega, kako bi lahko v skladu z veljavnimi pogodbenimi obveznostmi ter pravom Unije in mednarodnim pravom izredne prihodke, ki jih imajo zasebni subjekti in ki izvirajo neposredno iz imobilizacije državnega premoženja Rusije, usmerili v podporo za Ukrajino, vključno za ukrajinsko DTIB. Dodatna podpora bi se lahko črpala iz prenosa izrednih denarnih sredstev centralnih depotnih družb, ki izhajajo iz nepričakovanih in izrednih prihodkov, ki izvirajo iz imobilizacije državnega premoženja Rusije ali katerih koli drugih ustreznih omejevalnih ukrepov Unije, na Unijo.
- (12) Po tem, ko so voditelji skupine G7 izrazili odločno zavezanost, da Ukrajini pomagajo pri kritju njenih nujnih kratkoročnih potreb po financiranju ter podprejo njene dolgoročne prednostne naloge za okrevanje in obnovo, sta Evropski parlament in Svet 28. oktobra 2024 sprejela Uredbo (EU) 2024/2773 ⁽⁹⁾, ki je vzpostavila mehanizem za sodelovanje pri posojilih za Ukrajino in zagotovila izredno makrofinančno pomoč Ukrajini. V Uredbi (EU) 2024/2773 je določeno, da memorandum o soglasju glede pogojev politike za navedeno makrofinančno pomoč vključuje zavezo za spodbujanje sodelovanja z Unijo pri okrevanju, obnovi in modernizaciji ukrajinske obrambne industrije v skladu s cilji programov Unije za okrevanje, obnovo ter modernizacijo ukrajinske DTIB ter drugih ustreznih programov Unije.
- (13) Z Ukrajino bi bilo treba skleniti sporazum o financiranju v smislu člena 114(2) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba) za izvajanje ukrepov iz te uredbe, ki zadevajo Ukrajino ali pravne subjekte s sedežem v Ukrajini, ki prejemajo financiranje Unije. Sporazum o financiranju z Ukrajino bi moral skupaj s pogodbami in sporazumi, podpisanimi s pravnimi subjekti s sedežem v Ukrajini, ki prejemajo sredstva Unije, zagotavljati skladnost z obveznostmi iz člena 129 finančne uredbe.
- (14) Za financiranje ukrepov, namenjenih krepitvi konkurenčnosti in pripravljenosti EDTIB na podlagi člena 173 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ter ukrepov, katerih cilj je prispevati k okrevanju, obnovi in modernizaciji ukrajinske DTIB ob upoštevanju njene morebitne prihodnje vključitve v EDTIB na podlagi člena 212 PDEU, bi bilo treba s to uredbo vzpostaviti program za evropsko obrambno industrijo (v nadaljnjem besedilu: Program), ki določa pogoje za finančno podporo Unije na podlagi člena 173 PDEU, in instrument za podporo Ukrajini, ki določa posebne pogoje za finančno podporo Unije na podlagi člena 212 PDEU.
- (15) Program bi moral biti skladen s prednostnimi nalogami na področju obrambnih zmogljivosti, o katerih so se države članice dogovorile v okviru skupne zunanje in varnostne politike (SZVP), s sodelovanjem držav članic v okviru stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO), vzpostavljenega s Sklepom Sveta (SZVP) 2017/2315 ⁽¹¹⁾, s pobudami in projekti Evropske obrambne agencije (EDA) ter s civilno in vojaško pomočjo Unije Ukrajini. V njem so ustrezno upoštevane ustrezne dejavnosti Nata in drugih partnerjev, kadar so take dejavnosti v varnostnem in obrambnem interesu Unije.

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2024/2773 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 2024 o vzpostavitvi mehanizma sodelovanja pri posojilih za Ukrajino in zagotovitvi izredne makrofinančne pomoči Ukrajini (UL L, 2024/2773, 28.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj>).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

⁽¹¹⁾ Sklep Sveta (SZVP) 2017/2315 z dne 11. decembra 2017 o vzpostavitvi stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO) in določitvi seznama vključenih držav članic (UL L 331, 14.12.2017, str. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj>).

- (16) Ta uredba bi morala določati finančna sredstva za obdobje 2025–2027, ki naj za Evropski parlament in Svet predstavljajo prednostni referenčni znesek v letnem proračunskem postopku v smislu točke 18 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev⁽¹²⁾. Ustrezno je omogočiti, da se Programu in instrumentu za podporo Ukrajini dajo na voljo dodatna finančna sredstva, tudi z dodatnimi prispevki držav članic.
- (17) Evropski svet je v sklepih iz julija 2020 navedel, da bi morale biti trajanje sektorskih programov večletnega finančnega okvira praviloma usklajeno s časovnim okvirom večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027. Po izteku večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 bo financiranje Unije za sektorske programe odvisno od izida pogajanj o naslednjem večletnem finančnem okviru, ki se uporablja od leta 2028.
- (18) Možnosti iz člena 73(4) Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹³⁾ se lahko uporabijo, če je projekt skladen s pravili iz navedene uredbe ter s področji uporabe Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada plus, kot sta določeni v Uredbi (EU) 2021/1058⁽¹⁴⁾ oziroma Uredbi (EU) 2021/1057⁽¹⁵⁾ Evropskega parlamenta in Sveta. To bi se lahko zgodilo zlasti, kadar pri proizvodnji zadevnih obrambnih proizvodov pride do določenega nedelovanja trga ali neoptimalnih naložbenih okoliščin na ozemljih držav članic, zlasti na ranljivih in oddaljenih območjih, ter taka sredstva prispevajo k uresničevanju ciljev programa, iz katerega se prerazporedijo. V skladu s členom 24 Uredbe (EU) 2021/1060 mora Komisija spremenjene programe, ki jih predložijo države članice, oceniti in v dveh mesecih po predložitvi spremenjenega programa podati svoje pripombe.
- (19) Glede na potrebo po boljših in skupnih naložbah v konkurenčnost, odzivnost in zmožnost EDTIB, da zagotovi pravočasno razpoložljivost in dobavo obrambnih proizvodov, pa tudi v okrevanje, obnovo in modernizacijo ukrajinske DTIB, bi morale biti državam članicam, institucijam, organom in agencijam Unije, tretjim državam, mednarodnim organizacijam, mednarodnim finančnim institucijam ter drugim tretjim stranem omogočeno, da prispevajo k izvajanju Programa in instrumenta za podporo Ukrajini. Taki prispevki bi se morali izvajati v skladu z enakimi pravili in pogoji ter bi morali predstavljati zunanje namenske prejemke v smislu člena 21(2), točka (a), (d) ali (e), finančne uredbe in bi jih bilo treba navesti v letnem proračunskem postopku v skladu s finančno uredbo. Države članice bi morale imeti prožnost, da se same odločijo, kako bodo dodelile zneske, ki se prispevajo v Program ali instrument za podporo Ukrajini. Imeti bi morale možnost, da se odločijo, da bodo ta sredstva dale na voljo vsem subjektom, upravičenim do financiranja na podlagi te uredbe, da bodo koristila le zadevnim državam članicam ali da bodo dodatno koristila drugim državam članicam ali, kadar je to ustrezno, Ukrajini. Ta prožnost je bistvena za zagotovitev najučinkovitejše uporabe virov, saj omogoča dodeljevanje sredstev tam, kjer so najbolj potrebna.
- (20) Države članice bi morale imeti možnost, da pri izvrševanju svojih dodelitev v okviru deljenega upravljanja uporabijo prožnost, ki jo zagotavlja Uredba (EU) 2021/1060. Zato bi morale biti mogoče, da se financiranje, dodeljeno v okviru deljenega upravljanja, v določenem obsegu prerazporedi v Program ali instrument za podporo Ukrajini pod pogoji iz Uredbe (EU) 2021/1060. Za sredstva, ki ostanejo neporabljena do konca leta 2028, bi morale biti mogoče, da se na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo nazaj v enega ali več zadevnih izvornih programov v skladu s pogoji iz Uredbe (EU) 2021/1060.

⁽¹²⁾ UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL L 231, 30.6.2021, str. 60, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj>).

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013 (UL L 231, 30.6.2021, str. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj>).

- (21) Cilji, ki se uresničujejo v okviru Programa, za povečanje konkurenčnosti in pripravljenosti EDTIB z začetkom in pospeševanjem prilagajanja industrije strukturnim spremembam, ki jih nalaga razvijajoče se varnostno okolje, tudi da bi se zagotovila zanesljivost dobave obrambnih proizvodov po vsej Uniji, lahko prispevajo k spodbujanju ekonomske, socialne in teritorialne kohezije Unije, kot je predvideno v Uredbi (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁶⁾. Zato bi bilo treba predvideti možnost, da se prispevki držav članic, ki se podpirajo iz Mehanizma za okrevanje in odpornost, uporabijo za podporo ukrepom za okrepitev industrije na podlagi te uredbe. To možnost bi bilo treba uporabiti, kolikor prispeva k doseganju ciljev iz člena 4 Uredbe (EU) 2021/241. Uporaba načela, da se ne škoduje bistveno v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁷⁾ je bistvena za zagotovitev, da se reforme in naložbe, izvedene v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost, izvajajo trajnostno. Vsi ukrepi, ki se podpirajo iz Mehanizma za okrevanje in odpornost, se morajo izvajati v skladu z veljavnim pravnim redom Unije in nacionalnim pravnim redom na področju okolja, zlasti v zvezi s presojo vplivov na okolje in varstvom narave. Obenem lahko nekateri obrambni končni proizvodi že po svoji naravi neposredno ali posredno škodujejo okolju. Zato uporaba načela, da se ne škoduje bistveno, za prispevke držav članic, s katerimi se podpirajo ukrepi za okrepitev industrije, ki zadevajo te proizvode, morda ne bo izvedljiva. Poleg tega bi lahko bilo ustrezno, da se načelo, da se ne škoduje bistveno, ne uporablja, kadar podprti ukrepi za okrepitev industrije zadevajo obrambne proizvode oziroma sestavne dele ali surovine, ki so v celoti namenjeni ali uporabljeni za proizvodnjo obrambnih proizvodov. Unija se dejansko sooča z močnim poslabšanjem svojih varnostnih razmer, zaradi česar se je povečala stopnja ogroženosti Unije. Zato so potrebne takojšnje in obsežne naložbe v EDTIB ter podpora njeni odpornosti in širitvi, da bi se okrepila njena sposobnost priprave na prihodnje krize pri dobavi ter zagotovila pravočasna razpoložljivost in dobava obrambnih proizvodov po vsej Uniji. To v obravnavanem primeru predstavlja prevladujoč cilj javne varnosti, ki je pomembnejši od drugih dejavnikov. V zvezi s tem je treba preprečiti kakršne koli motnje vzdolž dobavnih verig na področju obrambe, zlasti tako, da se omogoči podpora ukrepom za okrepitev industrije v zvezi z obrambnimi proizvodi, sestavnimi deli in surovinami, kadar je to ustrezno, brez omejitev, povezanih z uporabo načela, da se ne škoduje bistveno. Kadar torej države članice uporabijo svoj prostovoljni prispevek, ki se podpira iz Mehanizma za okrevanje in odpornost, v korist ukrepov za okrepitev industrije v skladu s to uredbo, se za te ukrepe ne bi smelo uporabljati načelo, da se ne škoduje bistveno, pod pogojem, da zadevna država članica v sporazumu o prispevku s Komisijo utemelji, da ni izvedljivo ne ustrezno zagotoviti, da je vrsta dejavnosti, ki naj bi se podpirale na podlagi te uredbe, skladna z načelom, da se ne škoduje bistveno.
- (22) Tretje države, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora, bi morale imeti možnost biti udeležene v Programu kot pridružene države v okviru sodelovanja, vzpostavljenega na podlagi Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru⁽¹⁸⁾, ki določa izvajanje programov na podlagi odločitve, sprejete na podlagi navedenega sporazuma.
- (23) Ker je cilj te uredbe povečati konkurenčnost in učinkovitost obrambnih industrij Unije in Ukrajine ter da bi se zagotovila zaščita bistvenih varnostnih in obrambnih interesov Unije in njenih držav članic, bi morali biti prejemniki take finančne podpore, da bi lahko prejemali finančno podporo Unije v okviru Programa in v okviru instrumenta za podporo Ukrajini, pravni subjekti, ki imajo sedež in izvršno upravo strukturo v Uniji, pridruženih državah ali Ukrajini ter ki za namene ukrepa uporabljajo infrastrukturo, objekte, sredstva in vire, ki se nahajajo na ozemlju države članice, pridružene države ali Ukrajine. Poleg tega prejemniki take finančne podpore ne bi smeli biti pod nadzorom nepridružene tretje države, ki ni Ukrajina, ali subjekta iz druge tretje države. V zvezi s tem bi bilo treba nadzor razumeti kot zmožnost neposrednega ali posrednega odločilnega vplivanja na pravni subjekt prek enega ali več vmesnih pravnih subjektov. Kadar so prejemnice take finančne podpore za namene skupnega javnega naročanja države članice, pridružene države ali Ukrajina, bi se morala za izvajalce in podizvajalce za pogodbe o javnem naročilu uporabljati enakovredna merila, da se zagotovi, da zanje veljajo enaki pogoji, pri čemer se upošteva dejstvo, da ti izvajalci in podizvajalci niso prejemniki financiranja Unije.

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

⁽¹⁸⁾ UL L 1, 3.1.1994, str. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_international/1994/1/oj.

- (24) Pri merilih za upravičenost bi bilo treba upoštevati obstoječe dobavne verige in industrijsko sodelovanje z nepridruženimi tretjimi državami, ki niso Ukrajina, obenem pa bi merila morala omogočati izpolnjevanje zahtev glede zmogljivosti. Zato bi morala biti skupna javna naročila, pri katerih sodeluje en podizvajalec, kateremu je dodeljenih med 15 % in 35 % vrednosti naročila ter ki nima izvršnih upravnih struktur v Uniji, pridruženi državi ali, kadar je to ustrezno, Ukrajini, pod določenimi pogoji upravičena do financiranja v okviru Programa in instrumenta za podporo Ukrajini.
- (25) V določenih okoliščinah bi morale biti mogoče odstopati od načela, da pravni subjekti, vključeni v ukrep, ki se podpira iz Programa, uporabljajo infrastrukturo, objekte, sredstva in vire, ki se nahajajo na ozemlju države članice ali pridružene države, in niso pod nadzorom nepridruženih tretjih držav ali subjektov iz nepridruženih tretjih držav. V zvezi s tem bi moral imeti pravni subjekt s sedežem v Uniji ali pridruženi državi, ki uporablja infrastrukturo, objekte, sredstva ali vire, ki se nahajajo zunaj ozemlja države članice ali pridružene države, ali je pod nadzorom nepridružene tretje države ali subjekta iz nepridružene tretje države, možnost sodelovati kot prejemnik, če so izpolnjeni strogi pogoji v zvezi z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, vključno z načelom dobrih sosedskih odnosov, določeni v okviru SZVP na podlagi naslova V Pogodbe o Evropski uniji (PEU), tudi v smislu krepitve EDTIB. Podobna odstopanja bi bilo treba določiti za ukrepe, ki se podpirajo v okviru instrumenta za podporo Ukrajini, da se omogoči uporaba infrastrukture, objektov, sredstev ali virov, ki se nahajajo zunaj ozemlja države članice ali Ukrajine, ter sodelovanje pravnih subjektov s sedežem v Uniji, ki so pod nadzorom tretje države, ki ni Ukrajina, ali subjekta iz druge tretje države.
- (26) Pravni subjekti s sedežem v Uniji ali pridruženi državi, ki so pod nadzorom nepridružene tretje države ali subjekta iz nepridružene tretje države, bi morali biti upravičeni, da postanejo prejemniki, če se jamstva, odobrena v skladu z nacionalnimi postopki v državi članici ali pridruženi državi, v kateri ima pravni subjekt sedež, dajo na voljo Komisiji in ocenijo pred odločitvijo o dodelitvi financiranja Unije. Taka jamstva bi se lahko izdala le, če so med celotnim ukrepom izpolnjeni in ohranjeni strogi pogoji v zvezi z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, kot so določeni v okviru SZVP na podlagi naslova V PEU. Komisija bi morala države članice, ki se sestajajo kot odbor, obvestiti o pravnih subjektih, ki se na podlagi take ocene štejejo za upravičene. Tudi informacije v zvezi z naknadno oceno upravičenosti, med drugim zaradi sporočene spremembe lastništva med izvajanjem, se bodo sporočile naprej državam članicam, ki se sestajajo kot odbor, da se zagotovi preglednost pri spremljanju stalnega izpolnjevanja pogojev za upravičenost. Sodelovanje subjektov, ki so pod nadzorom nepridruženih držav ali subjektov iz nepridruženih tretjih držav, ne bi smelo biti v nasprotju s cilji te uredbe. Za namene instrumenta za podporo Ukrajini bi morala taka pravila glede upravičenosti veljati za pravne subjekte s sedežem v Uniji, ki so pod nadzorom nepridružene tretje države, ki ni Ukrajina, ali subjekta iz druge tretje države.
- (27) Da bi povečali konkurenčnost EDTIB, spodbudili okrevanje, obnovo in modernizacijo ukrajinske DTIB ter zagotovili pravočasno razpoložljivost in dobavo obrambnih proizvodov iz teh obrambnih tehnološko-industrijskih baz, je pomembno določiti minimalne zahteve v zvezi z vrednostjo, ustvarjeno v Uniji in pridruženih državah ali, kadar je to ustrezno, v Ukrajini. To bo povečalo učinkovitost podpore Unije v okviru Programa in instrumenta za podporo Ukrajini. Zato za ukrepe, podprte s financiranjem Unije v okviru Programa ali instrumenta za podporo Ukrajini, stroški sestavnih delov s poreklom zunaj Unije in pridruženih držav ali, kadar je to ustrezno, Ukrajine ne bi smeli biti višji od 35 % ocenjenih stroškov sestavnih delov končnega proizvoda ali proizvoda, katerega povečanje proizvodne zmogljivosti je podprto s financiranjem Unije. Cilji, ki se uresničujejo na podlagi te uredbe, bodo doseženi toliko učinkoviteje, če bodo stroški teh sestavnih delov nižji od navedenega praga 35 %. Prejemniki financiranja Unije so pozvani, naj si prizadevajo za postopno znižanje tega odstotnega deleža pri novih proizvodih. Surovine se ne štejejo za sestavne dele.

- (28) Glede na to, da je treba zaščititi operativne zmogljivosti oboroženih sil držav članic in zagotoviti njihovo zmožnost uporabe obrambnih proizvodov, zajetih v ukrepu, ki se izvaja v okviru Programa, brez omejitev, ki jih naložijo tretje države, je treba določiti dodatne zahteve v zvezi z zmožnostjo odločanja o opredelitvi, prilagoditvi in razvoju zasnove takih obrambnih proizvodov. Zato za prejemnike financiranja Unije ali, kadar je to ustrezno, za izvajalca ali konzorcij izvajalcev ne bi smele veljati pravne ali pogodbene omejitve nepridruženih tretjih držav ali subjektov iz nepridruženih tretjih držav, ki vplivajo na njihovo zmožnost odločanja o opredelitvi, prilagoditvi in razvoju zasnove obrambnega proizvoda, vključno z nadomestitvijo ali odstranitvijo sestavnih delov, za katere veljajo omejitve, ki jih naložijo nepridružene tretje države ali subjekti iz nepridruženih tretjih držav. Ob upoštevanju trenutnih geopolitičnih razmer bi bilo treba izjemoma in začasno določiti posebno in ciljno usmerjeno odstopanje od te zahteve za povečanje industrijskih zmogljivosti za proizvodnjo streliva in izstrelkov. Tako odstopanje bi moralo prejemnikom financiranja Unije ali ustreznim vladnim organom zadevnih držav članic omogočiti, da Komisiji predložijo pravno zavezujočo zavezo zadevne nepridružene tretje države ali zadevnega subjekta iz nepridružene tretje države, da bodo upravičenci pridobili to zmožnost odločanja. Prejemniki bi morali sprejeti vse ukrepe za zagotovitev, da se ta zaveza izvaja. Kadar prejemniki kljub svojim prizadevanjem ne morejo pridobiti take zmožnosti odločanja, bi se sprejeli popravni ukrepi v skladu s finančno uredbo, zlasti členom 132.
- (29) Da bi bilo pri izvajanju te uredbe zagotovljeno spoštovanje mednarodnih obveznosti Unije in njenih držav članic, ukrepi v zvezi z obrambnimi proizvodi ali tehnologijami, katerih uporaba, razvoj ali proizvodnja je prepovedana v skladu z mednarodnim pravom, ki se uporablja, ne bi smeli biti upravičeni do financiranja niti v okviru Programa niti instrumenta za podporo Ukrajini.
- (30) Iz Programa in instrumenta za podporo Ukrajini bi bilo treba zagotavljati finančno podporo v skladu s finančno uredbo za ukrepe, ki prispevajo h krepitvi konkurenčnosti, odzivnosti in zmožnosti EDTIB ali okrevanju, obnovi in modernizaciji ukrajinske DTIB, da se zagotovi pravočasna razpoložljivost in dobava obrambnih proizvodov, kot je na primer sodelovanje pravnih subjektov pri skupnih javnih naročilih obrambnih proizvodov, ter ukrepe za pospešitev prilagajanja na strukturne spremembe proizvodne zmogljivosti obrambnih proizvodov, sestavnih delov in ustreznih surovin. To bi lahko vključevalo industrijsko usklajevanje glede rezervacije obrambnih proizvodov, dostopa do financiranja za podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo obrambnih proizvodov, rezervacije proizvodnih zmogljivosti (vedno pripravljene zmogljivosti) ali industrijskih procesov obnove proizvodov s pretečenim rokom uporabe, širjenja, optimizacije, posodobitve, nadgradnje ali spremembe namena obstoječih proizvodnih zmogljivosti ali vzpostavitev novih proizvodnih zmogljivosti na tem področju. Poleg tega bi lahko zajemalo več dodatnih podpornih ukrepov v skladu s cilji te uredbe, kot so usposabljanje, preusposabljanje ali strokovno izpopolnjevanje osebja.
- (31) Glede na trenutne geopolitične razmere in zlasti vojno agresijo Rusije proti Ukrajini je treba za zaščito bistvenih varnostnih interesov Unije sprejeti posebne ukrepe za javno naročanje obrambnih proizvodov, ki so namenjeni spodbujanju konkurenčnosti EDTIB ter zagotavljanju pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov, naročenih iz EDTIB, po vsej Uniji. Za zaščito bistvenih varnostnih interesov Unije je potrebno tudi, da pri teh ukrepih sodelujejo Ukrajina in države, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora, ne le zaradi njihove geografske lege in dejstva, da se Ukrajina neposredno sooča s sedanjo vojno agresijo Rusije, temveč tudi zaradi tesnega partnerstva z Unijo na področju javnih naročil, kot je razvidno zlasti iz Sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in njunimi državami članicami na eni strani ter Ukrajino na drugi strani ⁽¹⁹⁾ in Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru.
- (32) Ker je pomembno ublažiti kakršno koli izkrivljanje trga, bi morala Komisija imeti možnost, da izterja dobiček, ustvarjen z uspešnimi ukrepi za okrepitev industrije, podprtimi iz proračuna Unije, v skladu z načelom sorazmernosti. Z odstopanjem od člena 195(2) finančne uredbe bi bilo treba pri taki izterjavi dobička v celoti upoštevati vse ustvarjene prihodke, vključno s prihodki od podpore ukrepu, ki jo zagotavljajo države članice, Ukrajina in tretje strani, poleg podpore same Unije. Izterjan dobiček bi bilo treba ponovno uporabiti za pomoč pri doseganju ciljev te uredbe.

⁽¹⁹⁾ UL L 161, 29.5.2014, str. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_international/2014/295/oj.

- (33) Delovanje sektorja obrambne industrije ne sledi običajnim pravilom in poslovnim modelom, ki prevladujejo na bolj tradicionalnih trgih. Povpraševanje prihaja skoraj izključno s strani držav, ki nadzorujejo tudi vso nabavo proizvodov in tehnologij, povezanih z obrambo, vključno z izvozom. Zato obrambna industrija ne izvaja znatnih industrijskih naložb iz lastnih sredstev in to počne le na podlagi konkretnih naročil. Zaradi tveganj, ki jih tržni akterji povezujejo s takimi naložbami, se EDTIB poleg tega sooča s stalnimi ovirami pri dostopu do financiranja, vključno s sofinanciranjem, zlasti pa pri dostopu do zasebnega financiranja naložb. Spodbujanje javnih naložb v obrambni sektor Unije je bistvenega pomena glede na nujno potrebo po spodbujanju naložb v ta sektor. To velja zlasti za podporne ukrepe, ki koristijo EDTIB v širšem smislu, na primer z omogočanjem in olajševanjem drugih ukrepov iz te uredbe, s čimer delujejo kot multiplikatorji s potencialno velikim učinkom finančnega vzvoda. Ker se podporni ukrepi sicer ne bi izvajali, se zdi upravičeno, da se z odstopanjem od člena 193(1) finančne uredbe za podporne ukrepe finančna podpora Unije v okviru Programa krije do 100 % upravičenih stroškov.
- (34) Ker se različne vrste ukrepov dopolnjujejo in so potrebne za izravnavo kompleksnosti sodelovanja in zmanjševanje tveganja industrijskih naložb s finančno podporo Unije, kar omogoča hitrejšo prilagajanje obrambne industrije trenutnim strukturnim spremembam na trgu, se zdi upravičeno, da se znaten znesek, ki predstavlja najmanj 15 % finančnih sredstev, dodeljenih Programu, rezervira za ukrepe v zvezi s skupnimi javnimi naročili, najmanj 30 % teh sredstev pa za ukrepe za okrepitev industrije. Podpora Unije za ukrepe za okrepitev industrije bi morala kriti do 35 % upravičenih stroškov, da bi lahko prejemniki čim prej izvedli ukrepe in zmanjšali tveganja svojih naložb ter tako pospešili razpoložljivost zadevnih obrambnih proizvodov.
- (35) Za ukrepe v okviru instrumenta za podporo Ukrajini bi morala biti podpora Unije za krepitev industrije in podpornih dejavnosti, ki vključujejo pravne subjekte s sedežem v Ukrajini, zmožna kriti do 100 % upravičenih stroškov, da bi se prilagodili povečani kompleksnosti in okolju ukrajinske obrambne industrije, vključno s potrebo po izpolnjevanju standardov Nata in drugih ustreznih standardov, ter povečanim tveganjem, povezanim z vojno agresijo Rusije proti Ukrajini, ob upoštevanju potrebe po tem, da se na odporen način obnovijo in modernizirajo industrijske zmogljivosti.
- (36) Da bi ustvarili potrebne spodbude, bi se morali ukrepi skupnega javnega naročanja financirati na podlagi te uredbe z nepovratnimi sredstvi v obliki financiranja, ki ni povezano s stroški in temelji na doseženih rezultatih glede na delovne pakete, mejnike ali cilje postopkov skupnih javnih naročil.
- (37) Finančni prispevek Unije v okviru Programa za ukrepe skupnega javnega naročanja, namenjen kot spodbuda za sodelovanje, ne bi smel presegati 15 % ocenjene vrednosti pogodbe o skupnem javnem naročilu. Glede na vse večjo kompleksnost skupnih javnih naročil z Ukrajino finančni prispevek Unije v okviru instrumenta za podporo Ukrajini ne bi smel presegati 25 % ocenjene vrednosti pogodbe o skupnem javnem naročilu.
- (38) Po izpolnitvi posebnih pogojev, povezanih s cilji Programa, bi bilo treba zgornjo mejo finančnega prispevka Unije za ukrepe skupnega javnega naročanja zvišati na 25 % ocenjene vrednosti pogodbe o skupnem javnem naročilu, da bi se izravnale posebne kompleksnosti, povezane z okrepljenim čezmejnem sodelovanjem v Uniji in sodelovanjem v okviru Strukture za evropski oborožitveni program (SEAP). Upoštevati bi bilo treba tudi potrebo po postopnem zmanjšanju strateških odvisnosti, kar bi upravičilo višjo stopnjo financiranja, kadar se z ukrepom podpira skupno javno naročanje končnih proizvodov, za katere ne velja nobena omejitev. Dodatno je zaradi posebnih varnostnih razmer v Ukrajini in Moldaviji ob upoštevanju vojne agresije Rusije proti Ukrajini ustrezno določiti tako višjo stopnjo financiranja tudi v primerih, kadar bo podprti ukrep privedel do skupnih javnih naročil dodatnih količin obrambnih proizvodov za ti dve državi. Poleg tega so geopolitične razmere, vključno z vojno agresijo Rusije proti Ukrajini, Unijo in njene države članice izpostavile visokemu tveganju uresničitve konvencionalnih vojaških groženj, zato so potrebne večje naložbe v obrambo. Zato je tudi upravičeno določiti višjo stopnjo financiranja do največ 25 % za ukrepe skupnega javnega naročanja v primerih, kadar odhodki za naložbe v obrambo večine držav članic, ki sodelujejo v zadevnem ukrepu, presegajo 30 % njihovih obrambnih izdatkov. Za ukrepe za okrepitev industrije bi moralo biti mogoče zvišati zgornjo mejo na največ 50 % upravičenih stroškov, kadar večino upravičencev predstavljajo mala in srednja podjetja (MSP) ali podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo s sedežem v državah članicah ali pridruženih državah ali kadar ukrep izvaja SEAP in kadar ukrep dokazano prispeva k vzpostavitvi novega čezmejnega sodelovanja, kot je razširitev geografskega obsega obstoječih dobavnih verig ali znatno povečanje trgovine, sodelovanja ali skupnih projektov med subjekti v različnih državah članicah ali razširitev obstoječih čezmejnih omrežij na načine, ki povečujejo splošno zmogljivost in odpornost EDTIB, kadar to vključuje

gradnjo nove infrastrukture, obratov ali proizvodnih linij ali kadar to prispeva k vzpostavitvi novih oziroma povečanju obstoječih proizvodnih zmogljivosti za v krizi pomembne proizvode. Poleg tega bi morale biti mogoče, da se z odstopanjem od člena 193(1) finančne uredbe, kadar se države članice izrecno odločijo, da bodo sredstva dodelile Programu le v korist zadevnih držav članic ali v dodatno korist drugih držav članic, poveča prožnost in omogoči finančni prispevek Unije za ukrepe za okrepitev industrije, ki krije do 100 % upravičenih stroškov. Ta možnost bi se morala uporabljati tudi v primerih, kadar se prispevki držav članic, podprti z Mehanizmom za okrevanje in odpornost, uporabijo za financiranje takih ukrepov. Tako se bosta kar najbolj povečala učinek in učinkovitost ukrepa.

- (39) V skladu s členom 196(2) finančne uredbe se lahko nepovratna sredstva dodelijo za ukrep, ki se je že začel izvajati, če vložnik lahko dokaže, da je bilo treba ukrep začeti izvajati pred podpisom sporazuma o nepovratnih sredstvih. Vendar stroški, nastali pred datumom vložitve vloge za nepovratna sredstva, niso upravičeni, razen v primerih iz člena 196(2), drugi pododstavek, finančne uredbe. Da se omogoči kontinuiteta možnosti financiranja za ukrepe, ki bi jih bilo mogoče podpreti s financiranjem na podlagi uredb (EU) 2023/1525 ali (EU) 2023/2418 za leto 2024, bi bilo treba omogočiti, z odstopanjem od člena 196(2), drugi pododstavek, finančne uredbe, da se v sklepu o financiranju določijo finančni prispevki v okviru Programa v zvezi z ukrepi, ki zajemajo obdobje od 5. marca 2024 dalje in niso bili zaključeni pred podpisom sporazuma o nepovratnih sredstvih. Glede na povezave med Programom in instrumentom za podporo Ukrajini ter potrebo po nujni podpori obnovi, okrevanju in modernizaciji ukrajinske DTIB, upoštevajoč njeno morebitno prihodnjo vključitev v EDTIB, bi morale enako odstopanje veljati za finančne prispevke v okviru instrumenta za podporo Ukrajini. Isti stroški se iz proračuna Unije nikoli ne bi smeli financirati dvakrat.
- (40) Komisija bi morala pri ocenjevanju predlogov, ki jih podajo vložniki, posebno pozornost nameniti prispevku teh predlogov k ciljem te uredbe. Predloge bi bilo treba oceniti zlasti glede na njihov prispevek k povečanju pripravljenosti in odpornosti obrambne industrije ter njihov prispevek k čezmejnemu sodelovanju na področju obrambne industrije med državami članicami, pridruženimi državami in Ukrajino.
- (41) Razvoj obrambnih proizvodnih zmogljivosti po vsej Uniji je ob upoštevanju tveganj, povezanih s vse večjim poslabšanjem varnostnih razmer v Uniji, bistven za zagotovitev, da vse države članice prispevajo k trdni EDTIB in imajo od nje koristi. V zvezi z ukrepi za okrepitev industrije bi bilo treba posebno pozornost nameniti prispevku zadevnih ukrepov k industrijski odpornosti, zlasti zagotavljanju razpoložljivosti in zanesljivosti dobave obrambnih proizvodov po vsej Uniji v odziv na ugotovljena tveganja, kot je velika izpostavljenost tveganju uresničitve konvencionalnih vojaških groženj.
- (42) V skladu s finančno uredbo, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁰⁾ ter uredbami Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 ⁽²¹⁾, (Euratom, ES) št. 2185/96 ⁽²²⁾ in (EU) 2017/1939 ⁽²³⁾ se finančni interesi Unije zaščitijo s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo ukrepe v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti, tudi goljufij, z izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi z naložitvijo upravnih sankcij. Zlasti je v skladu z uredbama (Euratom, ES) št. 2185/96 in (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) pooblaščen, da izvaja upravne preiskave, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnih koli drugih nezakonitih ravnanj, ki škodijo finančnim interesom Unije. Evropsko javno tožilstvo (EJT) je v skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 pooblaščen za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁴⁾. V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, Komisiji, OLAF, Evropskemu računskemu sodišču in, za tiste države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi Uredbe (EU) 2017/1939, EJT podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.

⁽²⁰⁾ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

⁽²¹⁾ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

⁽²²⁾ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

⁽²³⁾ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

⁽²⁴⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

- (43) V to uredbo bi bilo treba vključiti posebno določbo, s katero se od pridruženih držav, ki sodelujejo v Programu, zahteva, da odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Evropskemu računskemu sodišču podelijo potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti.
- (44) Na podlagi člena 85 Sklepa Sveta (EU) 2021/1764 ⁽²⁵⁾ so fizične osebe ter organi in institucije s sedežem v čezmorskih državah in ozemljih (ČDO) upravičeni do financiranja v skladu s pravili in cilji Programa ter morebitnimi ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero je zadevna ČDO povezana.
- (45) Unija bi morala opredeliti evropske obrambne projekte skupnega interesa (EDPCI), na katere bi bilo treba osredotočiti prizadevanja in vire in ki bi jih morali sestavljati industrijski projekti sodelovanja, ki so namenjeni krepitvi konkurenčnosti EDTIB po vsej Uniji, obenem pa bi morali prispevati k razvoju vojaških zmogljivosti držav članic, ki so ključne za varnostne in obrambne interese Unije, vključno s tistimi, s katerimi se zagotavlja dostop do vseh operativnih področij. Ker je odločitev o opredelitvi EDPCI zaradi njegovega morebitnega vpliva na interese nacionalne varnosti občutljive narave in ker je pomembno zagotoviti, da taki projekti prispevajo k obrambni pripravljenosti vseh držav članic, bi bilo treba pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov za opredelitev EDPCI na predlog Komisije podeliti Svetu. Preden Komisija predlaga take izvedbene akte, bi morala upoštevati stališča vseh držav članic in predloge projektov, ki jih imajo v zvezi z morebitnimi EDPCI. Države članice bi se morale pri pripravi takih predlogov projektov usklajevati na vključujoč način in v ta namen po potrebi uporabljati podporo EDA. V zvezi s tem lahko države članice opredelijo zmogljivosti z dvojno rabo, ki so v skupnem interesu. Če se ti predlogi projektov spremenijo v EDPCI, bi se lahko zmogljivosti z dvojno rabo, ki so jih opredelile države članice, razvile za Unijo, njene institucije, organe in agencije v okviru zadevnih EDPCI. Poleg skladnosti s prednostnimi nalogami na področju zmogljivosti, opredeljenimi v okviru SZVP, vključno z načrtom za razvoj zmogljivosti, cilji strateškega kompasa za varnost in obrambo ter priložnostmi za sodelovanje, opredeljenimi v okviru usklajenega letnega pregleda na področju obrambe, bi bilo treba pri EDPCI upoštevati projekte, dogovorjene v okviru PESCO, pobud EDA in ustreznih dejavnosti, ki jih izvaja Nato, kot je Natov proces obrambnega načrtovanja. Komisija bi morala pred predložitvijo predloga za izvedbeni akt po potrebi pozvati visokega predstavnika in EDA, naj zagotovita prispevek z namenom zagotavljanja skladnosti temi prednostnimi nalogami in cilji. Ta prispevek bo dopolnjeval informacije, ki jih države članice zagotovijo v zvezi s predlogi projektov. Svet bi moral imeti možnost, da doda ali odstrani projekte oziroma sprejme druge spremembe predloga Komisije za izvedbeni akt. Pri ocenjevanju predloga izvedbenega akta bi moral upoštevati zrelost projekta, njegov predvideni prispevek k obrambni pripravljenosti in število sodelujočih držav članic.
- (46) V okviru vojne agresije Rusije proti Ukrajini sta Ukrajina in ukrajinska DTIB razvili posebno strokovno znanje o projektih obrambne industrije, tudi v sodelovanju z državami članicami in EDTIB. To strokovno znanje je lahko ključno za razvoj EDPCI in ga olajšuje, s čimer prispeva h krepitvi konkurenčnosti EDTIB, obenem pa prispeva k razvoju vojaških zmogljivosti držav članic, ki so ključne za varnostne in obrambne interese Unije. Zato je ustrezno, da se v takih primerih Ukrajini omogoči sodelovanje v EDPCI. Komisija bi morala preveriti, ali so bile vse države članice, pridružene države in Ukrajina obveščene o nastanku projekta ter ali jim je bilo omogočeno sodelovanje. Ker ima lahko Komisija ustrezno strokovno znanje za podporo izvajanju EDPCI v korist konkurenčnosti EDTIB po vsej Uniji, je ustrezno, da se ji na zahtevo sodelujočih držav članic omogoči sodelovanje v EDPCI z namenom posredovanja takega strokovnega znanja.

⁽²⁵⁾ Sklep Sveta (EU) 2021/1764 z dne 5. oktobra 2021 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji, vključno z odnosi med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, vključno z Grenlandijo) (UL L 355, 7.10.2021, str. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

- (47) Glede na to, da bi lahko EDPČI pomembno vplivali na konkurenčnost in industrijsko pripravljenost EDTIB, bi moral Program podpirati konzorcije sodelujočih držav članic in pridruženih držav, ki jih uvajajo. Taka finančna podpora iz Programa bi morala biti omejena na dejavnosti, ki jih izvajajo ti konzorciji in so povezane s skupnim javnim naročanjem obrambnih proizvodov, pospeševanjem prilagajanja strukturnim spremembam proizvodne zmogljivosti obrambnih proizvodov, pa tudi s tem povezanimi podpornimi dejavnostmi, industrijskim razvojem novih obrambnih proizvodov ali nadgradnjo obstoječih ter razvojem in javnim naročanjem potrebne infrastrukture. Glede na poseben obseg teh projektov, ki zahteva doslej največjo raven sodelovanja in usklajevanja med državami članicami in industrijo, ter ob upoštevanju finančnih tveganj za sodelujoče države članice in pridružene države bi moralo biti mogoče, da se z odstopanjem od člena 193(1) finančne uredbe s financiranjem Unije krije do 100 % upravičenih stroškov. To ne posega v možnost, da se nekatere dejavnosti EDPČI finančno podpirajo v okviru drugih ukrepov, če izpolnjujejo pogoje, določene za te ukrepe, in niso prejele financiranja v okviru drugih programov Unije v skladu s finančno uredbo. Sodelujoče države članice bi morale zagotoviti, da so dejavnosti EDPČI skladne s cilji Programa, tudi kadar ni finančne podpore Unije. Za lažje spremljanje skladnosti s temi cilji bi morale države članice, ki sodelujejo v EDPČI, Komisiji vsako leto predložiti skupno poročilo o izvajanju dejavnosti EDPČI. Svet bi moral imeti možnost, da na predlog Komisije spremeni izvedbene akte, v katerih so opredeljeni EDPČI, vključno z odstranitvijo EDPČI s seznama. Države članice, ki sodelujejo v EDPČI, se bodo za namene izvajanja dejavnosti, potrebnih za njegovo izvajanje, lahko zanašale na strokovno znanje in upravne zmogljivosti EDA ali mednarodnih organizacij, kot sta Organizacija za oborožitveno sodelovanje (OCCAR) ter Natova agencija za podporo in nabavo (NSPA).
- (48) Zmožnost EDTIB, da zagotovi pravočasno in zadostno razpoložljivost obrambnih proizvodov, je ključna za njeno konkurenčnost, zlasti v obdobjih povečanih varnostnih napetosti. V takih obdobjih EDTIB morda nima proizvodne zmogljivosti, potrebne za zadovoljitev nujnih potreb držav članic, njeni proizvodi pa so za države članice morda manj vidni kot proizvodi, ki jih ponujajo tretje države ali subjekti iz tretjih držav. S to uredbo bi bilo zato treba zagotoviti evropski mehanizem za prodajo vojaške opreme, vključno z ukrepi za pospešeno trženje obrambnih proizvodov EDTIB, in sicer z olajšanjem postopkov za skupna javna naročila obrambnih proizvodov in izkoriščanjem uporabe naročil, oddanih s strani ene vlade drugi vladi.
- (49) Države članice, pridružene države in Ukrajina ali SEAP bi morale imeti možnost, da vzpostavijo, upravljajo in vzdržujejo združena sredstva za pripravljenost obrambne industrije, sestavljena iz obrambnih proizvodov, ki bi jih lahko države članice, pridružene države in Ukrajina zlahka kupile ali uporabile za krepitev konkurenčnosti EDTIB ter obnovo, okrevanje in modernizacijo ukrajinske DTIB. Taka združena sredstva, sestavljena iz zalog obrambnih proizvodov, naročenih iz EDTIB ali ukrajinske DTIB, bi pritegnila povpraševanje in povečala predvidljivost za obrambni sektor. S tem bi poslali pozitiven signal industriji Unije in Ukrajine ter ju spodbudili k proizvodnji obrambnih proizvodov in naložbam za krepitev industrijskih zmogljivosti v tem sektorju. Poleg tega bi združena sredstva za pripravljenost obrambne industrije izboljšala zanesljivost dobave obrambnih proizvodov za države članice, saj bi izboljšala razpoložljivost proizvodov in skrajšala izpolnitvena roke dobave, tudi v primeru kriz pri dobavi. Kadar so taka združena sredstva vzpostavljena v okviru SEAP, bi moralo biti s Programom in instrumentom za podporo Ukrajini mogoče podpirati skupna javna naročila dodatnih količin obrambnih proizvodov z ukrepi skupnega javnega naročanja, ki jih izvaja SEAP, pa tudi vzpostavitev in delovanje SEAP za namene upravljanja in vzdrževanja teh združenih sredstev.
- (50) Da bi se izboljšala ozaveščenost držav članic o razpoložljivosti proizvodov EDTIB in ukrajinske DTIB, bi moralo biti mogoče s Programom podpreti pripravo, s strani Komisije, enotnega, centraliziranega in posodobljenega kataloga obrambnih proizvodov, ki ga razvijeta EDTIB in ukrajinska DTIB, na podlagi prostovoljnih prispevkov držav članic, Ukrajine in gospodarskih subjektov (evropski katalog za prodajo vojaške opreme). V ta namen bi morali proizvode iz kataloga proizvajati gospodarski subjekti, ki imajo sedež in izvršno upravo strukturo v Uniji, pridruženi državi ali Ukrajini, infrastruktura, objekti, sredstva in viri, ki se uporabljajo za proizvodnjo teh proizvodov, pa bi se morali nahajati v Uniji, pridruženi državi ali Ukrajini. Komisija bi se morala pri pripravi tega kataloga posvetovati z EDA in upoštevati njeno strokovno znanje.

- (51) Komisija bi si morala, med drugim na podlagi izkušenj s kapitalnim instrumentom za obrambo, vzpostavljenim v okviru Evropskega obrambnega sklada kot operacije mešanega financiranja InvestEU, prizadevati za vzpostavitev posebnega instrumenta v okviru Programa, ki bi se imenoval Sklad za pospešitev preoblikovanja obrambnih dobavnih verig (FAST). FAST bi se moral izvajati v okviru posrednega upravljanja. Spodbudil in pospešil bo naložbe, potrebne za povečanje obrambnih proizvodnih zmogljivosti na ozemlju Unije za MSP in mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo s sedežem v Uniji, ter zmanjšal njihovo tveganje, in sicer z operacijo mešanega financiranja, ki bo zagotavljala podporo v obliki dolžniškega ali lastniškega kapitala. Ker lahko vloga za podporo v obliki dolga v okviru FAST vključuje informacije v zvezi z infrastrukturo, objekti, sredstvi ali viri, ki jih MSP ali malo podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo uporablja za namene industrializacije ali proizvodnje obrambnih proizvodov, je primerno, da za tako podporo veljajo pravila, ki zahtevajo, da se take infrastrukture, objekti, sredstva in viri nahajajo na ozemlju države članice ali pridružene države, z nekaterimi ciljno usmerjenimi izjemami. FAST bi se moral vzpostaviti kot operacija mešanega financiranja, tudi v okviru programa InvestEU, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁶⁾, v tesnem sodelovanju z izvajalskimi partnerji.
- (52) FAST bi moral doseči zadovoljiv multiplikacijski učinek v skladu z mešanico dolžniškega in lastniškega kapitala ter prispevati k privabljanju financiranja iz javnega in zasebnega sektorja. Da bi FAST prispeval k splošnemu cilju krepitve konkurenčnosti EDTIB, bi moral zagotavljati tudi podporo MSP, vključno z zagonskimi podjetji in podjetji v razširitveni fazi, ter malim podjetjem s srednje veliko tržno kapitalizacijo po vsej Uniji, ki so del obrambnih dobavnih verig Unije ali imajo neposredne načrte, da postanejo del nje, v pri industrializaciji ali proizvodnji obrambnih proizvodov ali to neposredno načrtujejo, saj se soočajo s težavami pri dostopu do financiranja. FAST bi moral pospešiti tudi naložbe na področju proizvodnje obrambnih tehnologij in proizvodov ter tako okrepiti zanesljivost dobave vrednostnih verig obrambne industrije Unije.
- (53) Za doseganje ciljev Programa in instrumenta za podporo Ukrajini je treba povečati število in obseg skupnih javnih naročil obrambnih proizvodov iz EDTIB in ukrajinske DTIB. V skladu s členom 168(2) in (3) finančne uredbe imajo države članice možnost, da Komisijo zaprosijo, naj z njimi sodeluje pri skupnem javnem naročanju, tudi na podlagi vnaprejšnjih sporazumov o nabavi, ali kot osrednji nabavni organ. Pridružene države bi morale imeti možnost, da z odstopanjem od člena 168(2), drugi pododstavek, finančne uredbe Komisijo zaprosijo za sodelovanje pri skupnem javnem naročanju, ker taka možnost ni predvidena v dvostranski ali večstranski pogodbi s temi državami. Imeti bi morale tudi možnost, da skupaj z vsaj eno državo članico Komisijo zaprosijo, da deluje kot osrednji nabavni organ, in sicer z odstopanjem od člena 168(3) finančne uredbe, ker finančna uredba ne določa sodelovanja tretjih držav pri takih ukrepih.

Podobno bi morala imeti Ukrajina možnost sodelovanja pri takih ukrepih tudi za namene instrumenta za podporo Ukrajini. Imeti bi morala možnost, da z odstopanjem od člena 168(2), drugi pododstavek, finančne uredbe Komisijo zaprosi za sodelovanje pri skupnem javnem naročanju, ker taka možnost ni predvidena v dvostranski ali večstranski pogodbi z Ukrajino. Iz istega razloga bi morala možnost, da skupaj z vsaj eno državo članico od Komisijo zaprosi, naj deluje kot osrednji nabavni organ, in sicer z odstopanjem od člena 168(3) finančne uredbe. Za spodbujanje združevanja povpraševanja v primeru skupnega javnega naročanja bi morala Komisija zagotoviti, da je tak postopek javnega naročanja odprt za vse države članice in po potrebi pridružene države. Da bi spodbudili industrijsko povečanje proizvodnih zmogljivosti EDTIB in ukrajinske DTIB, bi morala Komisija poleg tega olajšati sklepanje sporazumov o odjemu v skladu s pravili Unije o konkurenci in javnem naročanju. Za namene skupnega javnega naročanja s podporo Komisije bo uporaba proračuna Unije skladna s cilji in veljavnimi merili za upravičenost Programa ali instrumenta za podporo Ukrajini ter bo namenjena podpori prilagajanju proizvodne zmogljivosti dobavnih verig obrambne industrije. Podpora iz proračuna Unije bi bila lahko zlasti namenjena zmanjšanju tveganja za industrijske naložbe, kot je povečanje proizvodnih zmogljivosti ali nakup potrebnih strojnih orodij za zagotovitev izvajanja naročila, v vsakem primeru pa bi morala biti strogo omejena na kritje enkratnih stroškov, ki nastanejo v okviru nakupa ali vzdrževanja obrambnih proizvodov. Dodeljena proračunska sredstva bi bilo treba vključiti v delovne programe Programa in instrumenta za podporo Ukrajini.

⁽²⁶⁾ Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017 (UL L 107, 26.3.2021, str. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>).

- (54) V primerih, ki jih zajema ta uredba, bi lahko bilo glede na obstoječe geopolitične razmere upravičeno, da se naročilo, ki izhaja iz postopkov javnega naročanja, ki se izvajajo s podporo Komisije za namene te uredbe, nemudoma odda in izvede še pred njegovim podpisom, zlasti kadar resnost okoliščin in njihovih posledic za varnost državljanov Unije zahteva, da se zadevni obrambni proizvod učinkovito dobavi brez odlašanja. Za ta konkreten namen in z odstopanjem od člena 175(1) finančne uredbe bi moralo biti mogoče dovoliti, da se izvajanje naročila začne pred podpisom pogodbe, kadar javni naročnik ustrezno dokumentira potrebo po takem ukrepu.
- (55) Programi za sodelovanje na področju oboroževanja v Uniji se soočajo z velikimi izzivi, saj so večinoma vzpostavljeni priložnostno ter jih pestijo kompleksnost, zamude in prekoračitve stroškov. Za izboljšanje teh razmer in zagotovitev stalne zavezanosti držav članic do konca življenjskega cikla obrambnih proizvodov je potreben bolj strukturiran pristop na ravni Unije. Da bi dosegli tak pristop, bi bilo treba prizadevanja držav članic podpreti tako, da bi se zagotovil nov pravni okvir, in sicer SEAP, ki bi podprla in okrepila njihovo sodelovanje. Da bi SEAP uresničila svoj cilj spodbujanja konkurenčnosti EDTIB in, kadar je to ustrezno, ukrajinske DTIB, bi morala imeti možnost izvajanja skupnega razvoja, javnega naročanja, upravljanja življenjskega cikla ali dinamičnega upravljanja razpoložljivosti obrambnih proizvodov. SEAP bi morale imeti možnost, da izvajajo dodatne dejavnosti, potrebne za doseganje njihovih ciljev, kot so dejavnosti, povezane z infrastrukturo, ki so neposredno povezane z obrambnimi proizvodi. Ukrepi, sprejeti v okviru SEAP, bi se morali vzajemno krepiti z ukrepi v okviru SZVP, zlasti v okviru načrta za razvoj zmogljivosti. Taki ukrepi tudi ne bi smeli biti v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, vključno s spoštovanjem načela dobrih sosedskih odnosov.
- (56) V okviru SEAP bi države članice morale imeti koristi, ki jih prinašajo standardizirani postopki za začetek in upravljanje programov sodelovanja na področju oboroževanja, ki jih lahko zagotovi Komisija, vključno s smernicami za vodenje projektov, javnim naročanjem, finančnim poslovanjem in poročanjem. Sodelovanje na podlagi okvira SEAP bi moralo pod pogoji iz direktiv Sveta 2006/112/ES ⁽²⁷⁾ in (EU) 2020/262 ⁽²⁸⁾ omogočiti tudi oprostitve plačila DDV ali trošarine, kadar je naročena oprema v lasti SEAP. Omogočiti bi bilo treba, da SEAP poleg prispevkov iz Programa in instrumenta za podporo Ukrajini prejemajo tudi prispevke iz drugih programov Unije, če ti prispevki ne krijejo istih stroškov. Za zadevni prispevek k zadevnemu ukrepu bi se morala uporabljati pravila ustreznega programa Unije.
- (57) SEAP bi morale imeti možnost, da, kadar to željo soglasno izrazijo njihove članice, izdajo vrednostne papirje v skladu s pravom države članice, v kateri imajo svoj statutarni sedež, da bi se zagotovila dolgoročni načrt financiranja oborožitvenih programov in skladnost z okvirom ekonomskega upravljanja. Unija ne bi smela biti odgovorna za vrednostne papirje, ki jih izdajo SEAP. Finančni prispevki Unije bi lahko izboljšali pogoje za financiranje oborožitvenih programov s strani držav članic.
- (58) Za doseg svojih ciljev bi SEAP morala imeti možnost, da s sporazumom o prenosu pooblastil enemu ali več subjektom, ki so upravičeni do financiranja na podlagi ukrepov skupnega javnega naročanja v okviru Programa, zaupa eno ali več svojih nalog. Zlasti mednarodne organizacije, kot sta OCCAR in NSPA, pa tudi EDA, imajo vire, kompetence in spretnosti na področju upravljanja obrambnega sodelovanja, kar bi lahko pomenilo dodano vrednost za SEAP. Kadar SEAP izvajanje svojih nalog zaupa drugemu subjektu, bi morala ostati odgovorna za izpolnjevanje svojih obveznosti na podlagi prava Unije in zlasti te uredbe. Zato bi morala zagotoviti, da sporazum o prenosu pooblastil vključuje take obveznosti, in sprejeti vse ustrezne ukrepe za zagotovitev, da so te obveznosti izpolnjene.
- (59) Da bi se omogočil učinkovit postopek za vzpostavitev SEAP, morajo države članice, pridružene države ali Ukrajina, ki so pripravljene vzpostaviti SEAP, predložiti vlogo Komisiji, ta pa bi morala oceniti, ali so predlagani statuti SEAP v skladu s to uredbo. Taka vloga bi morala vsebovati izjavo države članice, v kateri naj bi imela SEAP svoj statutarni sedež, s katero je SEAP od svoje vzpostavitve naprej priznana za mednarodni organ ali organizacijo za namene uporabe direktiv 2006/112/ES in (EU) 2020/262. Komisija bi morala vlogo oceniti brez nepotrebnega odlašanja, po možnosti v dveh mesecih od prejema popolne vloge. Komisija bi morala v ta namen imeti možnost, da pozove EDA, naj zagotovi svoje strokovno znanje.

⁽²⁷⁾ Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 347, 11.12.2006, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj>).

⁽²⁸⁾ Direktiva Sveta (EU) 2020/262 z dne 19. decembra 2019 o določitvi splošnega režima za trošarino (UL L 58, 27.2.2020, str. 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/262/oj>).

- (60) Zaradi preglednosti bi bilo treba izvedbene akte o vzpostavitvi SEAP ter obvestila o odločitvah o likvidaciji SEAP in njenem zaključku ter vsa obvestila v primeru, da SEAP ne more plačati svojih dolgov, objaviti v *Uradnem listu Evropske unije*.
- (61) Da bi lahko SEAP svoje naloge opravljala čim bolj učinkovito, bi morala biti pravna oseba od dneva, ko začne veljati izvedbeni akt o vzpostavitvi SEAP, in bi morala imeti najširšo pravno in poslovno sposobnost v vsaki državi članici. SEAP bi morala imeti najširšo pravno in poslovno sposobnost tudi v pridruženih državah in Ukrajini, kadar so te članice SEAP. Imeti bi morala statutarni sedež na ozemlju države članice.
- (62) Države članice, pridružene države in Ukrajina so lahko članice SEAP. SEAP bi morala imeti vsaj tri članice, od katerih bi morali biti najmanj dve državi članici.
- (63) Za izvajanje SEAP bi bilo treba v njenem statutu določiti natančnejše določbe, na podlagi katerih bi morala Komisija preučiti skladnost vloge s pravili iz te uredbe. Pomembno je, da se v statutu pojasni, katere upravne zmogljivosti so predvidene za zagotovitev skladnosti s pravili Unije in nacionalnimi pravili, ki se uporabljajo za ravnanje z obrambnimi proizvodi. Brez poseganja v obstoječa pravila Unije in nacionalna pravila o izvozu obrambnih proizvodov bi morale imeti članice SEAP možnost, da se soglasno dogovorijo o pristopu k takemu izvozu.
- (64) Na eni strani je treba zagotoviti, da ima SEAP potrebno prožnost za spremembo svojega statuta, na drugi strani pa, da se s potrebnim nadzorom na ravni Unije ohranijo nekateri bistveni elementi, zlasti tisti, ki so bili potrebni za odobritev statusa SEAP. Če sprememba zadeva bistveni element statuta, mora tako spremembo pred začetkom veljavnosti odobriti Komisija. O kakršni koli drugi spremembi bi bilo treba uradno obvestiti Komisijo. Z izjemo sprememb v zvezi z morebitnim pristopom k izvozu obrambnih proizvodov bi morala imeti Komisija možnost, da takim spremembam ugovarja, če meni, da so v nasprotju s to uredbo.
- (65) SEAP bi morala imeti možnost, da obrambne proizvode naroči na svoj račun oziroma v imenu ali na račun svojih članic. Za te namene bi se morale SEAP šteti za mednarodne organizacije v smislu člena 12, točka (c), Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁹⁾. Direktiva 2009/81/ES se zato ne bi smela uporabljati za taka javna naročila. Kadar SEAP naroča na račun svojih članic, ki so države članice ali, kadar je ustrezno, pridružene države, se Direktiva 2009/81/ES ne bi smela uporabljati v primerih, kadar je postopek javnega naročanja skladen s cilji SEAP, tj. spodbujanje konkurenčnosti EDTIB in, kadar je ustrezno, ukrajinske DTIB. Direktiva 2009/81/ES se prav tako ne bi smela uporabljati za postopke javnega naročanja, ki jih izvajajo države članice pri javnem naročanju na račun ali v imenu SEAP, saj bi se morala taka naročila oddati v skladu s pravili javnega naročanja, ki jih opredeli SEAP. Kadar države članice ali, kadar je ustrezno, pridružene države naročajo obrambne proizvode od SEAP, bi se javno naročilo moralo šteti za naročilo, ki ga ena vlada odda drugi vladi, kot je določeno v členu 13, točka (f), Direktive 2009/81/ES. SEAP bi morale opredeliti svoja pravila javnega naročanja v skladu z načeli primarnega prava Unije, ki se uporabljajo za javna naročila, zlasti z načeli enake obravnave, preglednosti, nediskriminacije in sorazmernosti, ter pravili iz te uredbe. Kadar SEAP naloge javnega naročanja zaupa enemu ali več subjektom, bi morala zagotoviti, da so pravila javnega naročanja, ki se uporabljajo, skladna s temi načeli.
- (66) Države članice, ki sodelujejo v SEAP, bi morale zagotoviti, da je politika javnega naročanja SEAP skladna s cilji spodbujanja konkurenčnosti EDTIB ali ukrajinske DTIB, tudi kadar ni finančne podpore Unije. To ne posega v posebne pogoje, ki se uporabljajo, če SEAP prejme financiranje Unije v okviru ustreznega programa.

⁽²⁹⁾ Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L 216, 20.8.2009, str. 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

- (67) SEAP bi morala biti za čim bolj učinkovito izvajanje nalog in kot logična posledica svoje pravne osebnosti odgovorna za svoje dolgove. Da se članicam SEAP zagotovijo ustrezne rešitve v zvezi z njihovo odgovornostjo, bi bilo treba omogočiti, da se v statutu določijo različne ureditve odgovornosti, ki presega odgovornost, omejeno na prispevke članic.
- (68) Da se zagotovi ustrezen nadzor skladnosti s to uredbo, bi morala SEAP Komisiji predložiti svoje letno poročilo in kakršne koli informacije o okoliščinah, ki lahko resno ogrozijo izvajanje njenih nalog. Če Komisija na osnovi letnega poročila ali drugače sumi, da SEAP resno krši to uredbo ali drugo veljavno pravo, bi morala od SEAP ali njenih članic zahtevati pojasnila ali ukrepanje. V izrednih primerih in če ni sprejet noben ukrep za odpravo pomanjkljivosti, bi morala imeti Komisija možnost razveljaviti izvedbeni akt o vzpostavitvi SEAP in jo s tem posledično likvidirati. Komisija bi morala Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti zbirno letno poročilo o dejavnostih vseh aktivnih SEAP.
- (69) Odkar se je začela neizzvana in neupravičena vojna agresija Rusije proti Ukrajini, je zanesljivost dobave vse pomembnejši dejavnik pri odločitvah držav članic v zvezi z javnimi naročili obrambnih proizvodov. Zato je zmožnost čezmejnih dobavnih verig Unije, da zagotovijo nemoteno dobavo obrambnih proizvodov, postala odločilni dejavnik za njihovo konkurenčnost. Uvedba režima zanesljivosti dobave po vsej Uniji bi zato lahko pozitivno vplivala na konkurenčnost EDTIB.
- (70) Evropski parlament in Svet sta po sprejetju Uredbe (EU) 2023/1525 Komisijo v skupni izjavi z dne 11. julija 2023 pozvala, naj razmisli o pripravi pravnega okvira za zagotavljanje zanesljivosti dobave. Navedena skupna izjava je odražala sklepe Evropskega sveta iz decembra 2013, v katerih ta poziva k celovitemu režimu zanesljivosti dobave po vsej Uniji, in priporočilo Evropskega parlamenta z dne 8. junija 2022, ki Komisijo poziva, naj nemudoma predstavi tak režim.
- (71) Nedavne krize, kot sta pandemija COVID-19 in močno povečanje povpraševanja po nekaterih obrambnih proizvodih, zlasti strelivu, so razkrile ranljivosti dobavnih verig Unije. Te krize so razkrile tudi, kako lahko motnje pri dobavi teh proizvodov ali sestavnih delov ali surovin, ključnih za njihovo proizvodnjo, ovirajo delovanje notranjega trga. Te krize so izpostavile verjetno tveganje uvedbe različnih ukrepov na nacionalni ravni, tudi za ohranjanje zalog zaradi nacionalne varnosti in certificiranje obrambnih proizvodov, ter neobstoja usklajevanja na ravni Unije za odpravo pomanjkanja proizvodov, ki so ključnega pomena za odzivanje na nastajajoče krize, pa tudi sestavnih delov in surovin, ki so nepogrešljivi za njihovo proizvodnjo, kar povzroča težave pri dostopu ali nakupu proizvodov, sestavnih delov in surovin, potrebnih za proizvodnjo zadevnih proizvodov, pri čemer obstaja konkretno tveganje, da bodo s tem ovirane celotne proizvodne verige. Bistveno je preprečiti nastanek ovir za čezmejno trgovino med državami članicami zaradi razlik v nacionalnem pravu, saj bi take razlike omejile prosti pretok ključnih proizvodov ter z njimi povezanih sestavnih delov in surovin na notranjem trgu ter ovirale delovanje dobavnih verig. Te težave vzdolž dobavnih verig so razkrile tudi pomanjkanje orodij za krizno upravljanje in mehanizmov usklajevanja, nezadostno izmenjavo informacij ter nezadosten pregled proizvodnih zmogljivosti po vsej Uniji, zlasti za obrambne proizvode.
- (72) Nenehno slabšanje varnostnih razmer, za katerega so značilni naraščajoče dolgoročne grožnje, pospešitev razvoja obrambne tehnologije in inovacij ter verjetno povečanje obrambnih izdatkov, bo verjetno povzročilo povečanje povpraševanja po obrambnih proizvodih in zaostrilo prihodnje krize v zvezi z dobavo takih proizvodov. Tako povečano povpraševanje bo verjetno povečalo pritisk na dobavne verige Unije za obrambne proizvode in, če na ravni Unije ne bo sprejet okvir, povzročilo nastanek ali ponovni zagon različnih nacionalnih ukrepov za odpravo pomanjkanja, ki vodi do nastanka ovir za pravilno delovanje notranjega trga, kar posledično spodbopava obrambne in varnostne interese Unije in njenih držav članic.

- (73) Poleg tega bi lahko hitro spreminjajoče se varnostno okolje prispevalo k drugim krizam v različnih oblikah, kot so kibernetični napadi na obrambne industrije ali obsežne motnje na kritični infrastrukturi, za katere bi bili potrebni hitri in odločni usklajeni odzivi, da se preprečijo resne motnje v povezanih obrambnih dobavnih verigah. V pričakovanju povečanega povpraševanja po obrambnih proizvodih in okrepljenega pritiska na povezane dobavne verige je zato zanesljivo delovanje teh dobavnih verig bistveno za zagotovitev pravilnega delovanja notranjega trga za obrambne proizvode.
- (74) Kot kažejo izkušnje, pridobljene pri delu projektne skupine za skupna javna naročila za obrambo pri usklajevanju zelo kratkoročnih potreb po javnih naročilih za obrambo in pri izvajanju Uredbe (EU) 2023/1525, imajo obrambne dobavne verige Unije pogosto čezmejno razsežnost, zlasti na nižjih stopnjah. Bistveno je preprečiti, da bi vse večja kompleksnost dobavnih verig za obrambne proizvode po vsej Uniji povzročila pomanjkanje prepoznavnosti skupnih proizvodnih zmogljivosti in dobavnih verig EDTIB ter nezmožnost držav članic, da bi sprejemale informirane odločitve, zlasti za odpravo pomanjkanj ali zmanjšanje tveganja za pomanjkanja.
- (75) Obstaja konkretno tveganje, da ukrepi za zanesljivost dobave, sprejeti na nacionalni ravni, ne zadostujejo za učinkovito reševanje izzivov v prihodnosti in da posamezne države članice ne morejo v zadostni meri upoštevati ali ustrezno obravnavati čezmejnih učinkov na obrambne dobavne verige po vsej Uniji. Poleg tega lahko neusklajeni pristopi na nacionalni ravni, zlasti v zvezi s certificiranjem ter prenosom obrambnih proizvodov znotraj EU in prednostnim razvrščanjem naročil z vojaškim namenom, resno negativno vplivajo na delovanje notranjega trga za obrambne proizvode, zlasti z ustvarjanjem ovir za čezmejno trgovino, ter zaostrijo splošna pomanjkanja in motnje v dobavnih verigah.
- (76) Glede na navedene izzive se zdi potrebno in ustrezno vzpostaviti režim zanesljivosti dobave na ravni Unije, namenjen povečanju zanesljivosti dobave obrambnih proizvodov, da se zagotovi pravilno delovanje notranjega trga in njegova odpornost na morebitne pretrese. V zvezi s tem je bistveno: zagotoviti usklajevalne ukrepe ter se pripraviti in odzvati na vpliv prihodnjih kriz pri dobavi na notranjem trgu za obrambne proizvode; zagotoviti zanesljivost dobave obrambnih proizvodov, njihovih sestavnih delov in surovin ter vseh proizvodov in storitev, ki so ključni za njihovo proizvodnjo, katerih razpoložljivost je nujna za zagotovitev pravilnega delovanja notranjega trga in njegovih dobavnih verig ter ki jih je treba zagotoviti za odziv na krizo pri dobavi (v nadaljnjem besedilu: v krizi pomembni proizvodi); ter zagotoviti pravilno delovanje notranjega trga za obrambne proizvode, vključno s preprečevanjem nastajanja ovir zanj. Ti ukrepi bi morali temeljiti na členu 114 PDEU.
- (77) Direktiva 2009/81/ES se med drugim nanaša na vzpostavitev ustreznega zakonodajnega okvira za usklajevanje postopkov za oddajo javnih naročil za izpolnitev varnostnih zahtev držav članic in obveznosti, ki izhajajo iz PDEU, kar je predpogoj za oblikovanje evropskega trga za obrambno opremo. Za doseg tega cilja Direktiva 2009/81/ES ureja predvsem krizne situacije, tako da zlasti opredeljuje posebne določbe, ki se uporabljajo v nujnih primerih, ki so posledica krize, na primer v zvezi s krajšimi roki za sprejemanje ponudb in možnostjo uporabe postopka s pogajanjem brez predhodne objave obvestila o naročilu. Vendar v nekaterih nujnih primerih ta pravila morda ne bodo zadostovala, zlasti kadar je mogoče nujen primer, ki je posledica krize, obravnavati le tako, da dve ali več držav članic izvršijo skupno javno naročilo. V teh primerih je pogosto edina rešitev, ki ščiti varnostne interese teh držav članic, odprtje obstoječega okvirnega sporazuma javnim naročnikom držav članic, ki prej niso bile njegove pogodbenice, tudi če taka možnost v prvotnem okvirnem sporazumu ni bila predvidena. Ker te možnosti ob začetku veljavnosti te uredbe v Direktivi 2009/81/ES niso predvidene, je v tej uredbi določena možnost, da se v nujnih primerih, ki so posledica krize, dopolnijo določbe navedene direktive ali se od njih odstopa, pod pogojem, da se pridobi soglasje podjetja, ki je sklenilo okvirni sporazum.
- (78) V skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije so spremembe javnega naročila strogo omejene na to, kar je v danih okoliščinah nujno potrebno, pri čemer se v največji možni meri upoštevajo načela nediskriminacije, preglednosti in sorazmernosti. V zvezi s tem bi morale biti mogoče odstopati od Direktive 2009/81/ES, tako da se količine, določene v okvirnem sporazumu, povečajo za do 100 % vrednosti navedenega okvirnega sporazuma, kadar je ta odprt za javne naročnike drugih držav članic, če je tako povečanje nujno potrebno za odprtje okvirnega sporazuma tem javnim naročnikom. V zvezi s temi dodatnimi količinami bi morali za te javne naročnike veljati enaki pogoji kot za prvotnega javnega naročnika, ki je sklenil prvotni okvirni sporazum. Poleg tega bi bilo treba sprejeti ustrezne ukrepe za preglednost, da se zagotovi, da so vse potencialno zainteresirane strani obveščene.

- (79) V zadnjih letih so se države članice vse bolj udeleževale v obrambnem sodelovanju, zlasti zato, da bi zblížale svoje vojaške zmogljivosti. Namen procesov Unije, kot so usklajeni letni pregled na področju obrambe in PESCO, je zlasti podpreti izvajanje zadevnih prednostnih nalog na podlagi ugotavljanja in spodbujanja priložnosti za okrepljeno obrambno sodelovanje, da se izpolni raven ambicij Unije na področju varnosti in obrambe. Zaradi nenehnega slabšanja geopolitičnega okolja in izjemne nestanovitnosti mednarodnega okolja je še toliko bolj potreben razvoj operativnega sodelovanja. Da bi bilo obrambno sodelovanje učinkovito, bi morda moralo zahtevati, da oborožene sile sodelujočih držav članic uporabljajo popolnoma enak obrambni proizvod ali vsaj proizvode, ki so si tako blizu, da so medsebojno zamenljivi. V takih primerih bi bilo treba državi članici, ki sodeluje pri vzpostavitvi take pobude za sodelovanje, ki presega zgolj sodelovanje pri javnih naročilih obrambnih proizvodov, ali se ji pridruži, dovoliti, da odstopa od načel preglednosti in konkurence ter naročilo brez predhodnega javnega razpisa ali objave obvestila o naročilu neposredno odda podjetju iz EDTIB, ki proizvaja ta proizvod, če je to potrebno za izvajanje zadevnega obrambnega sodelovanja.
- (80) Glede na varnostne razmere ter obstoječe in predvidljive napetosti in ozka grla na notranjem trgu za obrambne proizvode in njihove dobavne verige, ki izhajajo zlasti iz neskladja med omejenimi proizvodnimi zmogljivostmi v Uniji in povečanjem povpraševanja od začetka vojne agresije Rusije proti Ukrajini, je treba določiti sklop ukrepov, ki Uniji omogočajo, da predvidi tveganja resnih motenj pri dobavi obrambnih proizvodov, ki bi povzročila ali bi verjetno povzročila sprejetje različnih nacionalnih ukrepov, kar bi imelo izjemno negativen učinek na ustrezno delovanje notranjega trga, se pripravi na ta tveganja in jih ublaži.
- (81) Sposobnost Unije, da predvidi in obravnava krize pri dobavi obrambnih proizvodov, ki vplivajo na pravilno delovanje notranjega trga, je odvisna od poznavanja in nadzora na ravni Unije strukture, prednosti in slabosti dobavnih verig Unije za take proizvode. Glede na kompleksnost obrambnih dobavnih verig ter obstoječe napetosti in tveganje pomanjkanja vzdolž teh dobavnih verig je treba zagotoviti instrumente za stalen usklajen pristop k evidentiranju in spremljanju dobavnih verig Unije za v krizi pomembne proizvode. Rezultati takega evidentiranja bodo zagotavljali tudi ustrezne informacije za razvoj ukrepov Unije, namenjenih krepitvi konkurenčnosti EDTIB, in za oceno položaja Unije v svetovnih obrambnih dobavnih verigah. Evidentiranje in spremljanje bi moralo biti s tega vidika osredotočeno na proizvode, pri katerih bi resne motnje pri dobavi ali neposredno tveganje takih motenj povzročilo ali bi verjetno povzročilo sprejetje različnih nacionalnih ukrepov, kar bi imelo izjemno negativen učinek na pravilno delovanje notranjega trga, zlasti ovire za čezmejno trgovino.
- (82) Komisija bi morala za namene evidentiranja opredeliti in redno posodablja seznam v krizi pomembnih proizvodov, pri čemer bi se morala osredotočiti na morebitne motnje ali ozka grla, ki vplivajo na zanesljivost dobave takih proizvodov. Opredelitev teh proizvodov s strani Komisije bi morala temeljiti na podatkih, ki jih predložijo države članice ter izhajajo iz opredelitve ustreznih proizvodnih zmogljivosti in dobavnih verig. Za zagotovitev izčrpnosti zbirnih podatkov bi morala Komisija te podatke navzkrižno preveriti, pri čemer bi morala v ta namen uporabiti razpoložljive podatke, po potrebi pa tudi podatke, pridobljene prek zahtevkov za informacije, ki jih prostovoljno predložijo podjetja.
- (83) Komisija bi morala zagotoviti okvir in metodologijo za opredelitev v krizi pomembnih proizvodov. Za zagotovitev učinkovitosti evidentiranja bi bilo treba ta okvir in to metodologijo opredeliti tako, da se prepreči nepotrebno upravno breme za države članice. Zato bi morala temeljiti na obstoječih nacionalnih okvirih in metodologijah, ki bi jih države članice posredovale Komisiji. Ta okvir in ta metodologija bi se morala najprej osredotočiti na obstoječa ozka grla vzdolž obrambnih dobavnih verig ter privedi do opredelitve proizvodnih zmogljivosti in njihovih dobavnih verig.
- (84) Komisija bi morala v okviru evidentiranja opredeliti in razviti tudi seznam kazalnikov zgodnjega opozarjanja, namenjenih opredelitvi dejavnikov, ki bi lahko motili ali ogrozili dobavo takih proizvodov ali negativno vplivali nanjo. Taki kazalniki bi lahko vključevali: netipično daljše izpolnitvene roke; razpoložljivost surovin, vmesnih proizvodov in človeškega kapitala, potrebnih za proizvodnjo v krizi pomembnih proizvodov, ali ustrezne proizvodne opreme; napovedano povpraševanje; dvig cen, ki presega običajno cenovno nihanje; nesreče, napade, naravne nesreče ali druge hude dogodke; učinek trgovinskih politik, carin, izvoznih omejitev, trgovinskih ovir in drugih ukrepov, povezanih s trgovino, ter učinek zaprtja podjetij, selitev proizvodnje ali prevzemov glavnih dobaviteljev v krizi pomembnih proizvodov. Dejavnosti spremljanja, ki jih izvaja Komisija, bi se morale osredotočiti na te kazalnike zgodnjega opozarjanja, ki lahko po potrebi vključujejo zahteve, naslovljene na ustrezne akterje, da prostovoljno predložijo informacije.

- (85) Da bi se čim bolj zmanjšalo upravno breme, ki ga imajo podjetja zaradi odzivanja na spremljanje, in zagotovila možnost smiselnega združevanja pridobljenih informacij, bi morala Komisija zagotoviti standardizirane in varne načine za vsakršno zbiranje informacij. S temi načini bi bilo treba zagotoviti, da se vse zbrane informacije obravnavajo zaupno, kar bi zajamčilo poslovno tajnost in kibernetsko varnost. Podobno bi bilo treba, da bi omejili upravno breme za nacionalne uprave, državam članicam dovoliti, da od Komisije zahtevajo opravljanje nalog, ki so jim bile zaupane za namene evidentiranja dobavnih verig obrambnih proizvodov.
- (86) Države članice bi morale na podlagi seznama v krizi pomembnih proizvodov, ki jih opredeli Komisija, opredeliti glavne dobavitelje takih proizvodov na svojem ozemlju. Seznam takih dobaviteljev bi bilo treba poslati Komisiji, da se zagotovi učinkovit usklajen pristop na ravni Unije. Da bi države članice lahko opredelile vsak dogodek, ki bi lahko imel negativne in trajne posledice za pravočasno razpoložljivost in dobavo teh proizvodov, ter o njem poročale, bi morale spremljati zmožnost takih dobaviteljev, da izvajajo svoje dejavnosti, glede na kazalnike zgodnjega opozarjanja, ki jih opredeli Komisija. Z istim namenom bi morali glavni dobavitelji v krizi pomembnih proizvodov obvestiti tudi državo članico, na ozemlju katere imajo sedež, če odkrijejo motnje pri dobavi, ki bi lahko znatno vplivale na njihove dejavnosti v zvezi s proizvodnjo v krizi pomembnih proizvodov.
- (87) Komisija bi morala kot del okvira priprav na krize izvajati in usklajevati stresne teste in simulacije, zlasti na podlagi nasvetov odbora za zanesljivost dobave na področju obrambe (v nadaljnjem besedilu: Odbor) glede kritično pomembnih tem za obrambne dobavne verige. V zvezi s tem bi Komisija lahko razvila scenarije in parametre, ki zajemajo posebna tveganja, povezana s krizo pri dobavi v krizi pomembnih proizvodov. Za zagotovitev, da so vsi ustrezni akterji pripravljeni na krize, je treba k prostovoljnemu sodelovanju pri teh stresnih testih povabiti vse države članice ter po potrebi visokega predstavnika, EDA in druge ustrezne akterje. V zvezi s tem bi lahko Komisija olajševala in spodbujala razvoj strategij za priprave na izredne razmere, vključno s strategijami za krizno komuniciranje in izmenjavo informacij o veljavnih omejitvah v težkih okoliščinah. Ker so informacije v zvezi z ozkimi grli v dobavnih verigah občutljive, kar zadeva obrambne in varnostne interese Unije in njenih držav članic, bi morali rezultati teh stresnih testov predstavljati tajne podatke.
- (88) Pomanjkanje preglednosti glede identitete certifikacijskih organov in postopkov certificiranja obrambnih proizvodov v Uniji povzroča omejeno navzkrižno certificiranje obrambnih proizvodov, kar vodi v nadaljnjo razdrobljenost notranjega trga za obrambne proizvode, zlasti v času kriz pri dobavi, kot je pokazala kriza pri dobavi streliva leta 2023. Zato je treba kot del okvira priprav povečati preglednost nacionalnih postopkov certificiranja in omogočiti izmenjavo informacij med certifikacijskimi organi, da bi olajšali navzkrižno certificiranje obrambnih proizvodov in spodbudili njihov pretok na notranjem trgu. V ta namen bi morala Komisija sestaviti in posodabljalni seznam nacionalnih certifikacijskih organov.
- (89) Za zmanjšanje tveganja pomanjkanja pri dobavi v krizi pomembnih proizvodov je treba pospešiti povečanje proizvodnih obratov, povezanih s proizvodnjo teh proizvodov, zlasti z zagotavljanjem učinkovite in pravočasne upravne obdelave vseh vlog, povezanih z načrtovanjem, gradnjo in upravljanjem takih obratov. Iz tega razloga bi morali organi držav članic zagotoviti, da se take vloge obravnavajo po najhitrejšem zakonitem postopku.
- (90) Da bi Uniji omogočili, da ublaži tveganje nastanka krize pri dobavi, bi morali pristojni nacionalni organi držav članic opozoriti Odbor, kadar opazijo tveganje hude motnje pri dobavi v krizi pomembnih proizvodov ali imajo konkretne in zanesljive informacije o katerem koli drugem relevantnem dejanskem dejavniku tveganja ali dogodku. Za zagotovitev usklajenega pristopa za zmanjšanje takega tveganja bi morala Komisija, ko se seznani s takim tveganjem, izvesti preventivne ukrepe, kot je sklic izredne seje Odbora, da bi razpravljali o resnosti morebitnih motenj in morebitnih odzivih ter se po potrebi posvetovali z ustreznimi tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami z namenom iskanja kooperativnih rešitev za preprečevanje ali odpravo motenj v dobavnih verigah v skladu z mednarodnimi obveznostmi.

- (91) Ta uredba bi morala zagotoviti tudi instrumente za učinkovito in usklajeno reševanje krize pri dobavi, ki je neizbežna ali se je že pojavila. Ker je treba določiti ciljno usmerjene ukrepe glede na to, ali se resen negativen vpliv na delovanje notranjega trga ali neposredno tveganje zanj nanaša na v krizi pomembne proizvode, ki niso obrambni proizvodi, ali na v krizi pomembne obrambne proizvode, bi bilo treba v tej uredbi zato ustrezno določiti dve različni krizni stanji pri dobavi.
- (92) Krizno stanje pri dobavi bi bilo treba sprožiti na podlagi konkretnih in zanesljivih dokazov, kadar pride do resnih motenj ali neposrednega tveganja takih motenj pri zagotavljanju v krizi pomembnih proizvodov in kadar take resne motnje ali neposredno tveganje zanje povzročijo ali bodo verjetno povzročile sprejetje različnih nacionalnih ukrepov, povezanih z v krizi pomembnimi proizvodi, ki niso obrambni proizvodi, kar bi imelo izjemno negativen učinek na pravilno delovanje notranjega trga, zlasti ovire za čezmejno trgovino s takimi v krizi pomembnimi proizvodi.
- (93) Krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo, bi bilo treba sprožiti, če pride do resnih motenj ali neposrednega tveganja za take motnje pri zagotavljanju obrambnih proizvodov in kadar take resne motnje ali neposredno tveganje zanje povzročijo ali bodo verjetno povzročili sprejetje različnih nacionalnih ukrepov, povezanih z v krizi pomembnimi obrambnimi proizvodi, kar bi imelo izjemno negativen učinek na pravilno delovanje notranjega trga, zlasti ovire za čezmejno trgovino s takimi v krizi pomembnimi obrambnimi proizvodi. Komisija bi morala pri oceni, ali so pogoji za sprožitev kriznega stanja pri dobavi, povezanega v varnostjo, izpolnjeni, upoštevati, ali je bila na področju SZVP opredeljena kriza, ki vpliva na varnostne in obrambne interese Unije in njenih držav članic, na primer, ali je država članica aktivirala klavzulo o medsebojni pomoči na podlagi člena 42(7) PEU. V zvezi s tem bi lahko upoštevala, ali je bila taka kriza opredeljena tudi v Natu.
- (94) Zaradi občutljive narave odločitve o sprožitvi kriznega stanja pri dobavi ali kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, ki izhaja zlasti iz morebitnih posledic ukrepov, ki bi se lahko sprejeli v odziv nanjo, vključno z znatnim učinkom, ki bi ga taki ukrepi lahko imeli na zasebna podjetja v Uniji, bi bilo treba na Svet prenesti pooblastilo za sprejetje izvedbenega akta v zvezi s sprožitvijo, podaljšanjem in končanjem kriznega stanja pri dobavi. Za zagotovitev, da je odziv na ravni Unije prilagojen naravi krize pri dobavi, bi moral Svet določiti tudi, katere ukrepe iz te uredbe bi bilo treba sprožiti za obravnavanje trenutne krize pri dobavi, in bi moral imeti možnost opredeliti, za katere v krizi pomembne proizvode bi bilo treba sprožiti te ukrepe.
- (95) Da se omogočijo natančne ocene v skoraj realnem času, kar zadeva naravo in resnost krize pri dobavi ter tega, ali je potrebna uvedba ukrepov prednostnega razvrščanja, bi morala imeti Komisija možnost, kadar se z izvedbenim aktom Sveta sproži tak ukrep v okviru kriznega stanja pri dobavi ali kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, da gospodarskim subjektom, ki prispevajo k proizvodnji zadevnih v krizi pomembnih proizvodov, pošlje zahteve za informacije. Taki zahtevki za informacije bi se lahko poslali le, kadar razpoložljive informacije ne zadostujejo, in bi morali biti omejeni na informacije o zmognosti proizvodnje, proizvodnih zmogljivostih ali morebitnih primarnih motnjah. Glede na občutljivo naravo informacij, ki bi se lahko zahtevale, bi morala Komisija prejeti predhodno soglasje države članice, v kateri se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, zahtevane informacije pa bi bilo treba posredovati prek te države članice. Kadar se zadevna država članica strinja z vložitvijo takega zahtevka za informacije, bi morala imeti možnost, da se odloči ta zahtevek nasloviti neposredno na zadevni gospodarski subjekt in o tem obvesti Komisijo. Pomembno je tudi, da je Komisija seznanjena z zahtevki tretjih držav za informacije v zvezi z dejavnostmi gospodarskih subjektov s sedežem v Uniji glede dobave v krizi pomembnih proizvodov, saj bi lahko taki zahtevki za informacije privedli do ukrepov prednostnega razvrščanja s strani teh tretjih držav, ki bi lahko znatno vplivali na dobavo takih proizvodov v Uniji in na pravilno delovanje notranjega trga. Zato bi moral zadevni gospodarski subjekt pravočasno obvestiti državo članico, na ozemlju katere se nahaja njegov proizvodni obrat, ta pa bi morala o tem obvestiti Komisijo, tako da lahko zadevna država članica in Komisija od zadevnega gospodarskega subjekta zahtevata informacije, podobne tistim, ki jih je zahtevala tretja država.

- (96) V primerih, kadar resno in vztrajno pomanjkanje v krizi pomembnih proizvodov ali izjemno veliko povpraševanje po njih povzroči izjemno negativen učinek na pravilno delovanje notranjega trga ali neposredno tveganje zanj, bi se lahko okrepi prednostnega razvrščanja na ravni Unije za zagotovitev razpoložljivosti v krizi pomembnih proizvodov izkazali za nepogrešljive pri zagotavljanju pravilnega delovanja notranjega trga za obrambne proizvode in njegovih dobavnih verig. Komisija bi morala imeti možnost, da v zvezi s tem na zahtevo države članice uporabi prednostne zahteve za olajšanje dobave v krizi pomembnih obrambnih proizvodov in v krizi pomembnih proizvodov, ki niso obrambni proizvodi, ter prednostna naročila za zagotavljanje dobave v krizi pomembnih proizvodov, ki niso obrambni proizvodi. Te ukrepe prednostnega razvrščanja bi moral sprožiti Svet.
- (97) Prednostne zahteve bi morale zajemati zahteve, ki jih Komisija na pobudo države članice naslovi na ustrezne gospodarske subjekte s sedežem v Uniji, da sprejmejo ali prednostno razvrstijo naročila v krizi pomembnih proizvodov. Kot instrument v skrajni sili za zagotovitev, da lahko obrambne dobavne verige še naprej delujejo v času krize pri dobavi, z namenom, da se uporabi le, kadar je to potrebno in sorazmerno za ta namen, bi morale biti te prednostne zahteve namenjene podpori državi članici, ki se sooča z resnimi težavami pri oddaji naročila ali pri izvajanju naročila za dobavo v krizi pomembnih proizvodov. Gospodarski subjekti bi morali imeti možnost, da prednostno zahtevo zavrnejo. Komisija bi morala pri izdaji prednostne zahteve upoštevati morebiten negativen vpliv na konkurenco na notranjem trgu in tveganje za povečanje izkrivljanja trga. Poleg tega izbira prejemnikov in upravičencev prednostnih zahtev ne bi smela biti diskriminatorna.
- (98) Ob upoštevanju nadaljnjega poslabševanja varnostnih razmer v Uniji, povezanega z vztrajno in okrepljeno grožnjo Rusije v okviru njene vojne agresije proti Ukrajini, je ključno obravnavati težave, s katerimi bi se lahko soočale države članice pri oddaji naročila ali izvajanju naročila v zvezi z dobavo obrambnih proizvodov, zlasti kadar so take težave posledica motenj pri zagotavljanju v krizi pomembnih proizvodov, ki niso obrambni proizvodi. Dejansko se lahko, kadar gre pri v krizi pomembnih proizvodih za proizvode z dvojno rabo ali civilne proizvode, obrambne dobavne verige soočajo s konkurenco neobrambnih dobavnih verig z znatno večjo kupno močjo, ko poskušajo dostopati do teh v krizi pomembnih proizvodov. Zato je treba zagotoviti dodaten instrument v skrajni sili, kadar proizvodnje ali dobave takih v krizi pomembnih proizvodov, ki niso obrambni proizvodi, ni mogoče doseči z nobenim ukrepom, tudi ne s prednostno zahtevo. Zato bi morala prednostna naročila Komisiji omogočati, da od gospodarskih subjektov s sedežem v Uniji zahteva, da proizvajajo ali dobavljajo nekatere v krizi pomembne proizvode, ki niso obrambni proizvodi, potem ko prejmejo predhodno soglasje države članice, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, in države članice, na ozemlju katere se nahaja izvršna upravna struktura gospodarskega subjekta. Komisija ne bi smela izdajati prednostnih naročil, kadar gospodarski subjekt ne more izpolniti naročila, tudi če je prednostno, bodisi zaradi nezadostne zmogljivosti proizvodnje ali proizvodne zmogljivosti oziroma iz tehničnih razlogov bodisi ker bi to povzročilo nerazumno gospodarsko breme in vodilo do posebnih težav za gospodarski subjekt, vključno z znatnim tveganjem, povezanim z neprekinjenim poslovanjem. Kadar taki razlogi nastanejo po tem, ko je Komisija sprejela izvedbeni akt, s katerim za gospodarski subjekt velja kakršno koli prednostno naročilo ali zahteva, bi moral imeti ta gospodarski subjekt možnost, da od Komisije zahteva spremembo zadevnega izvedbenega akta.
- (99) Prednostno naročilo ali prednostna zahteva bi morala temeljiti na objektivnih, dejanskih, merljivih in utemeljenih podatkih. Pri tem bi bilo treba upoštevati pravne interese podjetij ter stroške in trud, ki so potrebni za vsako spremembo proizvodnega vrstnega reda. Ko je prednostna zahteva ali prednostno naročilo sprejeto ali naloženo, bi morala imeti obveznost izpolnitve te zahteve ali naročila prednost pred izpolnitvenimi obveznostmi po zasebnem ali javnem pravu. Kadar se predmet prednostne zahteve nanaša na obrambni proizvod, bi bilo treba v zahtevi navesti obseg pogodbenih obveznosti, pred katerimi bi morala imeti prednost. Vsako prednostno zahtevo ali naročilo bi bilo treba oddati po pošteni in razumni ceni. Tako ceno bi moralo biti mogoče izračunati na podlagi veljavnih cen v zadnjih letih, pri čemer bi bilo treba utemeljiti vsako zvišanje ali znižanje, na primer ob upoštevanju inflacije ali proizvodnih stroškov. Glede na to, kako pomembno je zagotoviti dobavo v krizi pomembnih proizvodov, ki so nujni za pravilno delovanje notranjega trga in njegovih dobavnih verig, izpolnjevanje obveznosti izpolnitve prednostne zahteve ali naročila ne bi smelo pomeniti odgovornosti do tretjih strani za škodo, ki bi lahko nastala zaradi morebitne kršitve pogodbenih obveznosti, ki jih ureja pravo države članice, v kolikor je bila kršitev pogodbenih obveznosti potrebna za skladnost z zahtevanim prednostnim razvrščanjem. Gospodarskim subjektom, ki bi lahko spadali na področje uporabe prednostne zahteve, bi bilo treba omogočiti, da v pogojih svojih poslovnih pogojev navedejo morebitne posledice prednostne zahteve.

- (100) Kadar je gospodarski subjekt izrecno sprejel prednostno zahtevo in je Komisija po takem sprejetju sprejela izvedbeni akt ali kadar je bilo gospodarskemu subjektu naloženo prednostno naročilo z izvedbenim aktom, ki ga je sprejela Komisija, bi moral gospodarski subjekt izpolnjevati vse pogoje iz navedenega izvedbenega akta. Če gospodarski subjekt ne izpolnjuje pogojev iz izvedbenega akta, bi moral izgubiti prednosti izvzetja iz pogodbene odgovornosti. Kadar je neizpolnjevanje pogojev namerno ali ga je mogoče pripisati hudi malomarnosti, bi morala imeti Komisija možnost, da gospodarskemu subjektu v skladu z načelom sorazmernosti naloži globo ali periodično denarno kazen. Komisija bi morala za namen odločanja, ali so globe ali periodične denarne kazni potrebne in sorazmerne, upoštevati vse ustrezno utemeljene razloge, ki jih v zvezi s tem predloži gospodarski subjekt.
- (101) V izjemnih okoliščinah, ko za gospodarski subjekt s sedežem v Uniji velja ukrep, ki vključuje prednostno naročilo ali prednostno zahtevo za v krizi pomemben proizvod iz tretje države, bi moral ta gospodarski subjekt o tem uradno obvestiti Komisijo, da bi ta lahko ocenila, ali bo tak ukrep znatno vplival na zanesljivost dobave v krizi pomembnih proizvodov in pravilno delovanje notranjega trga, ter tudi o vseh ustreznih ukrepih, ki bi jih morda bilo treba sprejeti v odziv na ta ukrep.
- (102) Zahteva ali obveznost prednostne obravnave pri proizvodnji ali dobavi nekaterih proizvodov ne bi smela nesorazmerno vplivati na svobodo gospodarske pobude in pogodbeno svobodo, ki sta zaščiteni s členom 16 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina) ter lastninsko pravico iz člena 17 Listine. V skladu s členom 52(1) Listine mora biti kakršno koli omejevanje uresničevanja teh pravic in svoboščin predpisano z zakonom ter spoštovati bistveno vsebino teh pravic in svoboščin, zanj pa mora veljati načelo sorazmernosti.
- (103) Kadar se sproži krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo, bi morali biti na voljo tudi ukrepi, ki so na voljo v kriznem stanju pri dobavi, če Svet meni, da je to ustrezno, in je to določeno v izvedbenem aktu, s katerim se sproži krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo.
- (104) Prenose obrambnih proizvodov znotraj EU ureja Direktiva 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁰⁾, katere cilj je poenostaviti te prenose, da se zagotovi pravilno delovanje notranjega trga za obrambne proizvode. Kot je bilo dokumentirano v preteklih ocenah navedene direktive, je vnaprejšnje izdajanje globalnih ali posameznih dovoljenj za prenos večinoma še vedno pravilo za pretok obrambnih proizvodov na notranjem trgu, povprečni čas za obravnavo vlog pa se med državami članicami včasih precej razlikuje. Med krizo pri dobavi, povezano z varnostjo, in kadar Svet meni, da je to potrebno, bi moral imeti Svet možnost, da sprejme izvedbeni akt, s katerim se sproži krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo, da se določi časovni okvir, ki ne bi smel biti daljši od dveh tednov in v katerem bi morali zadevni nacionalni organi obravnavati prejete celovite vloge, da bi se dodatno olajšal pretok takih proizvodov na notranjem trgu. Poleg tega je cilj te uredbe olajšati prenose v krizi pomembnih proizvodov znotraj EU v kontekstu krize pri dobavi. Zato bi bilo treba pojasniti, da država članica, ki uvede izvozne omejitve za sestavne dele, ki so v krizi pomembni proizvodi in za katere meni, da so občutljivi v smislu Direktive 2009/43/ES, ne bi smela zahtevati dodatnih dovoljenj za prenos zadevnih sestavnih delov znotraj EU, kadar prejemnik predloži izjavo o uporabi, v kateri izjavi, da so sestavni deli, za katere velja to dovoljenje za prenos, vgrajeni ali bodo vgrajeni v obrambni proizvod in jih kot takih ni mogoče prenesti ali izvoziti. Tak ukrep ne bi smel vplivati na obstoječa pravila Unije in nacionalna pravila, ki urejajo prenos in izvoz obrambnih proizvodov.
- (105) Ker je certificiranje obrambnih proizvodov ključnega pomena za zagotovitev pravilnega delovanja notranjega trga za obrambne proizvode, zlasti med krizo pri dobavi, povezano z varnostjo, bi morala ta uredba poleg pospešitve obstoječih nacionalnih postopkov omogočati tudi obvezno vzajemno priznavanje v krizi pomembnega obrambnega proizvoda, ki je zakonito certificiran v državi članici.

⁽³⁰⁾ Direktiva 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti (UL L 146, 10.6.2009, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj>).

- (106) Poleg drugih ukrepov, določenih v tej uredbi za obravnavanje kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, bi morale države članice, kadar Svet sproži te ukrepe, za vsak primer posebej preučiti možnost uporabe izvzetij ali odstopanj v zvezi z obrambo na podlagi nacionalnega prava in prava Unije, ki se uporablja, za namen izdaje dovoljenj v zvezi z načrtovanjem, gradnjo in delovanjem proizvodnih obratov za v krizi pomembne obrambne proizvode ali za zagotovitev neprekinjene proizvodnje takih proizvodov, če menijo, da bi uporaba takih izvzetij ali odstopanj olajšala zanesljivost dobave v krizi pomembnih obrambnih proizvodov. Navedeno bi lahko veljalo zlasti za pravo Unije, povezano z okoljskimi, zdravstvenimi in varnostnimi vprašanji, ki je nujno za izboljšanje varovanja zdravja ljudi in okolja ter trajnosten in varen razvoj. Ker so za krizo pri dobavi, povezano z varnostjo, značilne ovire za pretok v krizi pomembnih obrambnih proizvodov na notranjem trgu, je v takih okoliščinah ustrezno dovoliti finančno podporo v okviru Programa za inovacijske ukrepe, s čimer se omogoči še posebej hitra razpoložljivost obrambnih proizvodov na trgu. Podpora takim ukrepom bi dejansko prispevala k odpravljanju zadevnih ovir, zlasti z omogočanjem znatnega skrajšanja izpolnitvenega roka dobave obrambnih proizvodov ali množične proizvodnje takih proizvodov. Zato bi moral imeti Svet, kadar sproži krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo, možnost določiti, da so taki inovacijski ukrepi upravičeni v okviru Programa.
- (107) Izpolnjevanje obveznosti, naloženih na podlagi te uredbe, bi moralo biti izvršljivo z globami in periodičnimi denarnimi kaznimi. V ta namen bi bilo treba določiti ustrezne ravni glob za neizpolnjevanje zahtev po informacijah, obveznosti, ki izhajajo iz prednostne zahteve, ter obveznost uradnega obveščanja, ki se uporablja, kadar za gospodarski subjekt s sedežem v Uniji velja ukrep prednostnega razvrščanja tretje države, ob upoštevanju različnih stopenj resnosti neizpolnjevanja obeh obveznosti in različnih zgornjih mej za MSP. Poleg tega bi bilo treba določiti periodične denarne kazni za neizpolnjevanje obveznosti sprejemanja in izvajanja prednostnih naročil ki bi morale biti sorazmerne z različnimi zgornjimi mejami za MSP. Razen zastaralnih rokov za izvrševanje kazni bi se morali uporabljati zastaralni roki za naložitev glob in periodičnih denarnih kazni. Dodatno bi morala Komisija zadevnim gospodarskim subjektom omogočiti pravico do zaslišanja.
- (108) Eden od izzivov, opredeljenih med krizo zaradi COVID-19, je bilo pomanjkanje mreže za zagotavljanje priprav, pa tudi nezadostna izmenjava informacij in usklajevanje ukrepov za odzivanje med državami članicami na eni strani ter med državami članicami in Komisijo na drugi strani. Zato bi bilo treba doseganje cilja te uredbe, in sicer priprave na posledice prihodnjih kriz pri dobavi na notranjem trgu obrambnih proizvodov in odzivanja nanje, podpreti z mehanizmom upravljanja. S to uredbo bi bilo treba ustanoviti Odbor, da se olajšajo sodelovanje, izmenjava informacij ter nemoteno, učinkovito in harmonizirano izvajanje ukrepov iz te uredbe, namenjenih zagotavljanju zanesljivosti dobave obrambnih proizvodov. Odbor bi morali sestavljati predstavniki držav članic in Komisije. Ker zagotavljanje pravilnega delovanja notranjega trga za obrambne proizvode v času krize pri dobavi ali priprave na take krize pri dobavi zahteva upoštevanje zmožnosti držav članic, da razvijejo, pridobijo in upravljajo svoje obrambne zmogljivosti ter okrepijo svojo obrambno pripravljenost, je ustrezno, da Odboru soprodsedujeta Komisija in država članica, ki predseduje Svetu po načelu rotacije. Poleg tega bi morala biti člana Odbora glede na prispevek režima zanesljivosti oskrbe k zmožnosti Unije, da brani svoje varnostne in obrambne interese, tudi visoki predstavnik in EDA. Za izvajanje te uredbe bi lahko bili koristni zlasti tekoči delovni sklopi EDA v zvezi z zanesljivostjo oskrbe z obrambnimi proizvodi. EDA olajšuje izmenjavo najboljših praks in krepi sodelovanje med državami članicami na področju zanesljivosti dobave, povezane z obrambo. Omogoča tudi vpogled v ozka grla, ki vplivajo na dobavne verige obrambnih proizvodov. Zato bi morala imeti EDA možnost, da deli svoja stališča in strokovno znanje, med drugim v Odboru, kar bo prispevalo k pripravi na posledice kriz pri dobavi na notranjem trgu obrambnih proizvodov in odzivanju nanje. Pridružene države bi morale imeti pravico, da postanejo članice Odbora brez glasovalnih pravic v skladu s pogoji, določenimi v Sporazumu o Evropskem gospodarskem prostoru. Na seje Odbora bi morali biti kot opazovalci povabljeni predstavniki Evropskega parlamenta. Odbor bi moral olajšati usklajevanje med državami članicami ter Komisiji zagotavljati priporočila in ji pomagati pri izvajanju mehanizmov, vzpostavljenih s to uredbo in namenjenih zagotavljanju zanesljivosti dobave, zlasti s predvidevanjem, pripravo, preprečevanjem in reševanjem kriz pri dobavi v krizi pomembnih proizvodov.

- (109) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila v zvezi s sprejetjem delovnih programov za določitev prednostnih nalog financiranja in veljavnih pogojev financiranja, dodeljevanjem sredstev za posebne ukrepe, vzpostavitev SEAP, opredelitvijo in posodabljanjem seznama v krizi pomembnih proizvodov, pripravo in vzdrževanjem seznama nacionalnih certifikacijskih organov, prednostnimi ukrepi ter naložitvijo kazni. Upoštevati bi bilo treba posebnosti obrambnega sektorja, zlasti odgovornost držav članic, pridruženih držav ali Ukrajine za postopek načrtovanja in nabave. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³¹⁾.
- (110) Omogočiti bi bilo treba, da se lahko predstavniki Ukrajine povabijo na seje odbora, kadar je njihov prispevek potreben v zvezi z izvedbenimi ukrepi, ki zadevajo Ukraino, kot so izvedbeni akti v zvezi z instrumentom za podporo Ukrajini. To bi tem predstavnikom omogočilo, da predstavijo svoja stališča in odgovarjajo na vprašanja držav članic. Vendar jim ne bi smelo biti dovoljeno, da so prisotni med posvetovanji ali da sodelujejo pri glasovanjih v odboru.
- (111) Ta uredba bi se morala uporabljati brez poseganja v pravila Unije o konkurenci, zlasti v člene 101 do 109 PDEU in pravne akte, ki uveljavljajo te člene.
- (112) S financiranjem Unije na podlagi te uredbe bi se morali kriti le stroški, potrebni za uresničevanje ciljev Programa in instrumenta za podporo Ukrajini in ne stroški, ki izhajajo iz SZVP. Posledično financiranje Unije v okviru Programa in instrumenta za podporo Ukrajini ne bi smelo kriti stroškov nakupa in vzdrževanja obrambnih proizvodov za vojaške ali obrambne namene, tudi v okviru vzpostavitve, upravljanja in vzdrževanja združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije. Vendar bi moralo biti mogoče, da se s financiranjem Unije v okviru Programa in instrumenta za podporo Ukrajini krijejo stroški, nastali v okviru nakupa ali vzdrževanja takih proizvodov, kadar so ti stroški potrebni za krepitev konkurenčnosti EDTIB ali okrevanje, obnovo in modernizacijo ukrajinske DTIB, zlasti enkratni stroški.
- (113) V skladu s členom 241 PDEU lahko Svet od Komisije zahteva, naj zanj pripravi vse študije, ki so po njegovem mnenju potrebne za doseganje skupnih ciljev, in naj mu predloži vse ustrezne predloge. Komisija bo vse take zahtevke za predloge hitro in podrobno preučila.
- (114) Ta uredba bi se morala uporabljati brez poseganja v posebno naravo varnostne in obrambne politike posameznih držav članic.
- (115) Ta uredba ne posega v obstoječa pravila Unije in nacionalna pravila o izvozu obrambnih proizvodov in v obveznosti iz Direktive 2009/43/ES.
- (116) Ker ciljev te uredbe, in sicer okrepiti vodilni položaj na področju tehnologije, inovacije, pripravljenost, dolgoročno konkurenčnost, odpornost, povezanost in priprave EDTIB, kar bo zagotovilo pravočasno razpoložljivost in dobavo obrambnih proizvodov ter prispevalo k okrevanju, obnovi in modernizaciji ukrajinske DTIB,, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (117) Da bi omogočili čimprejšnji začetek izvajanja te uredbe in s tem dosegli njene cilje, bi morala začeti veljati čim prej –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

⁽³¹⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

POGLAVJE I
SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Splošni cilji in predmet urejanja

1. Namen te uredbe je okrepiti vodilni položaj na področju tehnologije, inovacije, pripravljenost, dolgoročno konkurenčnost, odpornost, povezanost in priprave evropske obrambne tehnološko-industrijske baze (EDTIB), kar bo zagotovilo pravočasno razpoložljivost in dobavo obrambnih proizvodov ter prispevalo k okrevanju, obnovi in modernizaciji ukrajinske obrambne tehnološko-industrijske baze (v nadaljnjem besedilu: ukrajinska DTIB).
2. S to uredbo se vzpostavlja proračun za obdobje 2025–2027 in naslednje:
 - (1) program za evropsko obrambno industrijo (v nadaljnjem besedilu: Program), ki zajema ukrepe za krepitev konkurenčnosti, odzivnosti in zmožnosti EDTIB, kot je določeno v poglavju II;
 - (2) instrument za podporo Ukrajini, program sodelovanja z Ukrajino za okrevanje, obnovu in posodobitev ukrajinske DTIB, ob upoštevanju morebitne prihodnje vključitve ukrajinske DTIB v EDTIB, kot je določeno v poglavju III;
 - (3) pravni okvir za evropske obrambne projekte skupnega interesa (EDPCI), kot je določeno v poglavju IV;
 - (4) evropski mehanizem za prodajo vojaške opreme, kot je določeno v poglavju V;
 - (5) pravni okvir za strukture za evropske oborožitvene programe (SEAP), kot je določeno v poglavju VI;
 - (6) pravni okvir za pripravo na posledice kriz pri dobavi na notranjem trgu in odzivanje nanje, kot je določeno v poglavju VII, katerega cilj je zagotoviti:
 - (a) zanesljivost dobave v krizi pomembnih proizvodov in
 - (b) pravilno delovanje notranjega trga za obrambne proizvode, vključno s preprečevanjem nastajanja ovir zanj.
3. Ta uredba ne posega v izključno pristojnost vsake države članice za ohranjanje njene nacionalne varnosti, kot je določeno v členu 4(2) Pogodbe o Evropski uniji (PEU), in pravico vsake države članice do zaščite bistvenih interesov njene varnosti v skladu s členom 346 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „vnaprejšnji sporazum o nabavi“ pomeni javno naročilo pri enem ali več gospodarskih subjektov, katerega cilj je podpreti hiter razvoj ali proizvodnjo proizvoda in na podlagi katerega je pravica do nabave določenega števila proizvodov v določenem časovnem okviru in po določeni ceni odvisna od predhodnega financiranja dela vnaprejšnjih stroškov, ki jih imajo zadevni gospodarski subjekti; čeprav je vnaprejšnji sporazum o nabavi pravno zavezujoč za sodelujoče javne naročnike in izvajalca, ga je treba nadalje izvajati s sklenitvijo pogodb z zadevnimi izvajalci;
- (2) „subjekt iz druge tretje države“ pomeni pravni subjekt s sedežem v nepridruženi tretji državi, ki ni Ukrajina, ali pravni subjekt s sedežem v Uniji, Ukrajini ali v pridruženi državi, ki pa ima izvršne upravne strukture v nepridruženi tretji državi, ki ni Ukrajina;
- (3) „pridružene države“ pomeni članice Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora ter ki uporabljajo to uredbo v skladu s Sporazumom o Evropskem gospodarskem prostoru;

- (4) „ozko grlo“ pomeni točko zastoja v proizvodnem sistemu, zaradi katere se proizvodnja ustavi ali močno upočasni;
- (5) „operacija mešanega financiranja“ pomeni ukrep, ki se podpira iz proračuna Unije, vključno v okviru mehanizma ali platforme mešanega financiranja, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 6, finančne uredbe, ki kombinira nepovratne oblike podpore ali finančne instrumente iz proračuna Unije s povratnimi oblikami podpore iz razvojnih institucij ali drugih javnih finančnih institucij, ali iz komercialnih finančnih institucij in od vlagateljev;
- (6) „tajni podatki“ pomeni podatke ali material v kakršni koli obliki, katerih nepooblaščen razkritje bi lahko v različni meri škodovalo interesom Unije ali ene ali več držav članic in ki imajo eno od oznak stopnje tajnosti EU ali enakovredno oznako stopnje tajnosti, določeno s Sporazumom med državami članicami Evropske unije, ki so se sestale v okviru Sveta, o varovanju tajnih podatkov, ki se izmenjujejo v interesu Evropske unije⁽³²⁾;
- (7) „javni naročniki“ pomeni javne naročnike, kakor so opredeljeni v členu 2(1), točka 1, Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽³³⁾ in členu 3(1) Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁴⁾;
- (8) „nadzor“ pomeni možnost neposrednega ali posrednega odločilnega vplivanja na pravni subjekt prek enega ali več vmesnih pravnih subjektov;
- (9) „v krizi pomembni proizvodi“ pomeni obrambne proizvode ali njihove sestavne dele ali surovine ali katere koli proizvode ali storitve ključnega pomena za njihovo proizvodnjo, katerih razpoložljivost je nujna za zagotovitev pravilnega delovanja notranjega trga in njegovih dobavnih verig ter ki jih je treba zagotoviti za odziv na krizo pri dobavi;
- (10) „ukrep na področju obrambnih inovacij“ pomeni ukrep, ki je sestavljen zlasti iz dejavnosti, neposredno usmerjenih v izdelavo načrtov in ureditev ali zasnov za nove, spremenjene ali izboljšane obrambne proizvode, procese ali storitve, kar bi lahko vključevalo izdelavo prototipov, preizkušanje, predstavitvene dejavnosti, poskusno izvajanje, potrjevanje proizvodov v velikem obsegu in tržno replikacijo;
- (11) „obrambni proizvodi“ pomeni vse obrambne proizvode iz Priloge k Direktivi 2009/43/ES ter gradnje, blago in storitve, neposredno povezane s temi proizvodi za vse elemente njihovega življenjskega cikla v smislu člena 2, točka (c), Direktive 2009/81/ES;
- (12) „dinamično upravljanje razpoložljivosti“ pomeni pravočasno zagotavljanje obrambnih proizvodov na dogovorjeni lokaciji in do dogovorjenih ravni razpoložljivosti ter obvladovanje tveganj v zvezi z razpoložljivostjo, ki bi se lahko uresničila v obliki pomanjkanja zadevnega obrambnega proizvoda; v tem kontekstu „razpoložljivost“ pomeni zmožnost obrambnega proizvoda, da deluje brezhibno pod določenimi pogoji in je pripravljen za uporabo, kadar je to potrebno;
- (13) „izvršna upravna struktura“ pomeni organ pravnega subjekta, ki je imenovan v skladu z nacionalnim pravom in ki, kadar je to ustrezno, poroča izvršnemu direktorju, ter je pooblaščen za vzpostavljanje strategije, ciljev in splošne usmerjenosti pravnega subjekta ter ki nadzoruje in spremlja odločanje uprave pravnega subjekta;
- (14) „nove informacije“ pomeni podatke, tehnično znanje in izkušnje ali informacije, ustvarjene v okviru določenega ukrepa na podlagi te uredbe, ne glede na njihovo obliko ali naravo;
- (15) „izpolnitveni rok“ pomeni obdobje od oddaje naročila do izpolnitve naročila s strani proizvajalca;

⁽³²⁾ UL C 202, 8.7.2011, str. 13.

⁽³³⁾ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

⁽³⁴⁾ Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetske in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj>).

- (16) „pravni subjekt“ pomeni pravno osebo, ustanovljeno in priznano kot tako na podlagi prava Unije, nacionalnega ali mednarodnega prava, ki ima pravno osebnost in sposobnost, da v svojem imenu uveljavlja pravice in prevzema obveznosti, ali subjekt, ki ni pravna oseba, iz člena 200(2), točka (c), finančne uredbe;
- (17) „življenjski cikel“ pomeni vse mogoče zaporedne stopnje proizvoda, od raziskav in razvoja do razgradnje in uničenja;
- (18) „vzdrževanje“ pomeni vse ukrepe, sprejete za zagotovitev pripravljenosti in operativne zmogljivosti obrambnega proizvoda, zlasti za ohranitev opreme v določenih razmerah ali njeno obnovo v določene razmere do konca njene uporabe, vključno s pripravljenostjo na misije, dolgo življenjsko dobo in nadgradnjami, prilagajanjem in specializacijo, pregledovanjem, prenovo, preizkušanjem, servisiranjem, spremembami, razvrščanjem glede na uporabnost, po pravilom, predelavo, obnovo, sanacijo, reševanjem in kanibalizacijo;
- (19) „podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo“ pomeni podjetje, ki ni MSP in ki zaposluje največ 3 000 oseb, pri čemer je število zaposlenih izračunano v skladu s členi 3 do 6 Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES ⁽³⁵⁾;
- (20) „subjekt iz nepridružene tretje države“ pomeni pravni subjekt, ki ima sedež v nepridruženi tretji državi, ali pravni subjekt s sedežem v Uniji ali v pridruženi državi, ki pa ima izvršno upravno strukturo v nepridruženi tretji državi;
- (21) „enkratni stroški“ pomeni stroške, ki nastanejo enkrat ali v nerednih časovnih presledkih, zlasti stroške zasnove, razvoja in naložb, ki so potrebni za proizvodnjo ali vzdrževanje obrambnih proizvodov ali rezervacijo proizvodnih zmogljivosti;
- (22) „sporazum o odjemu“ pomeni vsak pogodbeni dogovor med najmanj tremi državami članicami in, kadar je to ustrezno, pridruženimi državami ali Ukrajino na eni strani ter vsaj enim proizvajalcem obrambnih proizvodov na drugi strani, ki vsebuje zavezo držav članic in, kadar je to ustrezno, pridruženih držav ali Ukrajine, da bodo v določenem obdobju naročile določeno količino obrambnih proizvodov, ali zavezo proizvajalca obrambnih proizvodov, da bo državam članicam in, kadar je to ustrezno, pridruženim državam ali Ukrajini zagotovil možnost, da opravijo tako naročilo;
- (23) „avtor“ pomeni institucijo, agencijo ali organ Unije, državo članico ali subjekt, ustanovljen v skladu s to uredbo, v pristojnosti katerega so bili ustvarjeni tajni podatki;
- (24) „pooblaščenec za javna naročila“ pomeni javnega naročnika s sedežem v državi članici ali pridruženi državi, strukturo za evropski oborožitveni program (SEAP), Evropsko obrambno agencijo (EDA) ali mednarodno organizacijo, ki so jo države članice, pridružene države, Ukrajina ali SEAP imenovala, da v njihovem imenu izvaja skupna javna naročila;
- (25) „surovine“ pomeni surovine, kakor so opredeljene v členu 2, točka 1, Uredbe (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁶⁾;
- (26) „rezultati“ pomeni kakršen koli materialni ali nematerialni učinek določenega ukrepa, kot so podatki, tehnično znanje in izkušnje ali informacije ne glede na obliko in naravo in ne glede na to, ali ga je mogoče zaščititi, ter pravice, ki so povezane z njim, vključno s pravicami intelektualne lastnine;
- (27) „pečat odličnosti“ pomeni znak kakovosti, ki kaže, da je predlog, predložen na podlagi razpisa za zbiranje predlogov v okviru Programa ali instrumenta za podporo Ukrajini, sicer zadostil vsem ocenjevalnim pragovom, določenim v programu dela, vendar ga ni bilo mogoče financirati zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev, ki so na voljo za ta razpis za zbiranje predlogov v programu dela, in bi lahko prejel podporo iz drugih virov financiranja Unije ali nacionalnih virov financiranja;

⁽³⁵⁾ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

⁽³⁶⁾ Uredba (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi uredb (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 in (EU) 2019/1020 (UL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

- (28) „občutljivi podatki“ pomeni netajne informacije in podatke, ki jih je treba zaščititi pred nepooblaščenim dostopom ali razkritjem, ker tako izhaja iz obveznosti, določenih v pravu Unije ali nacionalnem pravu, kadar je to ustrezno, ali da se zaščititi zasebnost ali varnost fizične ali pravne osebe;
- (29) „mala in srednja podjetja“ (MSP) pomeni mala in srednja podjetja, kakor so opredeljena v členu 2 Priloge k Priporočilu 2003/361/ES;
- (30) „malo podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo“ ima pomen, kot mu je dodeljen v Prilogi k Priporočilu (EU) 2025/1099 ⁽³⁷⁾;
- (31) „podizvajalec“ pomeni gospodarski subjekt, ki ga kandidat, ponudnik ali izvajalec predlaga za opravljanje določenih nalog ali storitev pod nadzorom glavnega izvajalca in prispeva k zasnovi ali proizvodnji obrambnih proizvodov, razen tistih, ki jih dobavitelji zagotovijo za izvajanje naročila, za kar se mu dodeli vsaj 15 % vrednosti naročila, ter ki potrebuje dostop do tajnih podatkov za izvajanje tega naročila; za namene te opredelitve se „dobavitelj“ razume kot gospodarski subjekt, ki izvajalcu dobavi sestavne dele, ki jih je sam zasnoval ali proizvedel.

Člen 3

Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje Programa v obdobju od 30. decembra 2025 do 31. decembra 2027 sestojijo iz:
 - (a) 1 200 000 000 EUR v tekočih cenah in
 - (b) dodatnih prispevkov v skladu s členom 5.
2. Finančna sredstva za izvajanje instrumenta za podporo Ukrajini v obdobju od 30. decembra 2025 do 31. decembra 2027 sestojijo iz:
 - (a) 300 000 000 EUR v tekočih cenah in
 - (b) dodatnih prispevkov v skladu s členom 23 v predvidenem obsegu.
3. S financiranjem Unije na podlagi te uredbe se krijejo le stroški, potrebni za uresničevanje ciljev Programa in instrumenta za podporo Ukrajini. S financiranjem Unije v okviru Programa in instrumenta za podporo Ukrajini se torej ne krijejo stroški nakupa in vzdrževanja obrambnih proizvodov za vojaške ali obrambne namene, tudi v okviru vzpostavitve, upravljanja in vzdrževanja združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije iz člena 38 (v nadaljnjem besedilu: združena sredstva za pripravljenost obrambne industrije). S financiranjem Unije na podlagi te uredbe se lahko krijejo stroški, nastali v okviru nakupa ali vzdrževanja takih proizvodov, kadar so ti stroški potrebni za krepitev konkurenčnosti EDTIB ali okrevanje, obnovo in modernizacijo ukrajinske DTIB, zlasti enkratni stroški.
4. Najmanj 15 % finančnih sredstev iz odstavka 1, točka (a), tega člena se dodeli ukrepom iz člena 11 in najmanj 30 % teh finančnih sredstev se dodeli ukrepom iz člena 12. Do 25 % teh finančnih sredstev se lahko dodeli ukrepom iz člena 35.
5. Komisija lahko v odziv na nepredvidene razmere ali nove dogodke in potrebe prerazporedi zneske iz odstavkov 1 in 2 tega člena med Programom in instrumentom za podporo Ukrajini v skladu s finančno uredbo.
6. Do 3,5 % zneska iz odstavkov 1 in 2 tega člena se lahko uporabi za tehnično in upravno pomoč za izvajanje Programa in instrumenta za podporo Ukrajini, kot so dejavnosti pripravljanja, spremljanja, nadzora, revizije in ocenjevanja, vključno s preiskavami razvoja cen ter korporativnimi informacijskotehnološkimi sistemi in platformami, ter za vso drugo tehnično in upravno pomoč ali odhodke za osebe, ki jih ima Komisija pri upravljanju Programa in instrumenta za podporo Ukrajini.

⁽³⁷⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2025/1099 z dne 21. maja 2025 o opredelitvi malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo (UL L, 2025/1099, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2025/1099/oj>).

7. Proračunske obveznosti za dejavnosti, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razporedijo na več let v letne obroke.

8. Če je treba omogočiti upravljanje ukrepov, ki niso zaključeni do 31. decembra 2027, se lahko v proračun Unije do leta 2033 knjižijo odobritve za kritje odhodkov, potrebnih za izpolnjevanje ciljev iz člena 4 za Program, ali, kadar je to ustrezno, člena 22 za instrument za podporo Ukrajini, da se omogoči upravljanje ukrepov, ki ne bodo zaključeni do izteka Programa ali instrumenta za podporo Ukrajini, ter da se krijejo odhodki v zvezi s ključnimi operativnimi dejavnostmi in storitvami.

POGLAVJE II

PROGRAM

ODDELEK 1

SPLOŠNE DOLOČBE, KI SE UPORABLJAJO ZA PROGRAM

Člen 4

Cilji

1. Cilj Programa je povečati konkurenčnost, odpornost in pripravljenost EDTIB z začetkom in pospešitvijo prilagajanja industrije strukturnim spremembam, ki jih narekuje razvijajoče se varnostno okolje. Cilj Programa je zlasti:

- (a) poglobitev sodelovanja pri javnih naročilih za obrambo s spodbujanjem držav članic k združevanju povpraševanja po obrambnih proizvodih, harmonizaciji zahtev glede obrambnih zmogljivosti in kreptvi solidarnosti med seboj, kar bi na koncu prineslo večjo interoperabilnost in zamenljivost, ter z izboljšanjem predvidljivosti povpraševanja po EDTIB v skladu s potrebami držav članic po obrambnih proizvodih;
- (b) izboljšanje in pospešitev zmogljivosti za prilagajanje dobavnih verig obrambne industrije, olajšanje dostopa do dobavnih verig za čezmejno sodelovanje, zlasti za MSP in podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, povečanje proizvodnih zmogljivosti, skrajšanje izpolnitvenega roka proizvodnje obrambnih proizvodov ter podpiranje industrializacije in komercializacije obrambnih proizvodov, ki sta podprti z ukrepi, ki jih financira Unija, ali z drugimi dejavnostmi sodelovanja na ravni Unije, ki se izvajajo s podporo držav članic, da se tako zagotovita razpoložljivost in dobava obrambnih proizvodov po vsej Uniji, ob upoštevanju posebnih potreb držav članic v primeru uresničitve konvencionalnih vojaških groženj;
- (c) izboljšanje zanesljivosti dobave in odpornosti EDTIB s podpiranjem razvoja in prisotnosti EDTIB po vsej Uniji.

2. Program se izvaja ob upoštevanju ciljev strateškega kompasa za varnost in obrambo ter je v skladu s prednostnimi nalogami na področju obrambnih zmogljivosti, o katerih so se skupaj dogovorile države članice v okviru skupne zunanje in varnostne politike (SZVP), zlasti v okviru načrta za razvoj zmogljivosti, in s priložnostmi za sodelovanje, opredeljenimi v usklajenem letnem pregledu na področju obrambe.

3. Program je v skladu s sodelovanjem držav članic v okviru stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO), pobudami in projekti EDA ter civilno in vojaško pomočjo Unije Ukrajini. V njem so ustrezno upoštewane ustrezne dejavnosti Severnoatlantskega zavezništva (v nadaljnjem besedilu: Nato) in drugih partnerjev, kadar so takšne dejavnosti v varnostnem in obrambnem interesu Unije.

Člen 5

Dodatna finančna sredstva

1. Države članice, institucije, organi in agencije Unije, tretje države, mednarodne organizacije, mednarodne finančne institucije ali druge tretje strani lahko v skladu s členom 211(2) finančne uredbe zagotovijo dodatne finančne prispevke za Program, tudi za Sklad za pospeševanje preoblikovanja obrambnih dobavnih verig (FAST) iz člena 14 te uredbe. Taki finančni prispevki predstavljajo zunanje namenske prejemke v smislu člena 21(2), točka (a), (d) ali (e), ali člena 21(5) finančne uredbe.

2. Če prispevki držav članic, podprtih z Mehanizmom za okrevanje in odpornost, prispevajo k doseganju enega ali več ciljev, določenih v členu 4 Uredbe (EU) 2021/241, se uporabijo v korist zadevne države članice in se lahko, z odstopanjem od člena 20(6) te uredbe in člena 193(1) finančne uredbe, uporabijo za prispevanje k financiranju upravičenih ukrepov iz člena 12 te uredbe do 100 % upravičenih stroškov.

Z odstopanjem od člena 5(2), člena 18(4), točka (d), člena 19(3), točka (d), ter Priloge V, merilo 2.4, k Uredbi (EU) 2021/241 se načelo, da se ne škoduje bistveno, ne uporablja za prispevke držav članic, podprte z Mehanizmom za okrevanje in odpornost, če zadevna država članica v zadevnem sporazumu o prispevku, sklenjenem s Komisijo, utemelji, da ni ne izvedljivo ne ustrezno zagotoviti, da je tista vrsta dejavnosti, ki naj bi se podpirala na podlagi te uredbe, skladna z načelom, da se ne škoduje bistveno.

3. Vsi dodatni zneski, prejeti na podlagi dvostranskih ali večstranskih sporazumov, sklenjenih na podlagi člena 17 Uredbe Sveta (EU) 2025/1106 ⁽³⁸⁾, predstavljajo zunanje namenske prejemke v smislu člena 21(5) finančne uredbe in se uporabijo za Program v skladu s to uredbo.

4. Sredstva, dodeljena državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo v Program pod pogoji, določenimi v Uredbi (EU) 2021/1060. Komisija ta sredstva izvršuje neposredno v skladu s členom 62(1), prvi pododstavek, točka (a), finančne uredbe ali posredno v skladu s točko (c) navedenega pododstavka. Ta sredstva se uporabijo v korist zadevne države članice.

5. V zvezi z zneski, ki se prispevajo v skladu z odstavkom 1 tega člena, lahko zadevna država članica sprejme odločitve o deležu teh zneskov, ki se dajo na voljo vsem subjektom, upravičenim do financiranja na podlagi te uredbe, ki se dajo na voljo le v korist zadevne države članice, ali ki se dajo na voljo v dodatno korist drugih držav članic. Kadar se dajo zneski na voljo v korist zadevne države članice ali v dodatno korist drugih držav članic, se lahko z odstopanjem od člena 20(6) te uredbe in člena 193(1) finančne uredbe uporabijo za prispevanje k financiranju upravičenih ukrepov iz člena 12 te uredbe do 100 % upravičenih stroškov.

6. Kadar Komisija ni prevzela pravne obveznosti v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja sredstev, prerazporejenih v skladu z odstavkom 4 tega člena, in to najpozneje do 31. decembra 2028, se lahko zadevna neporabljena sredstva na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo nazaj v enega ali več izvornih programov v skladu s pogoji, določenimi v Uredbi (EU) 2021/1060.

Člen 6

Alternativno, kombinirano in kumulativno financiranje

1. Program se izvaja v sinergiji z drugimi programi Unije. Ukrep, ki je prejel prispevek iz drugega programa Unije, lahko prejme prispevek tudi v okviru Programa, če se s temi prispevki ne krijejo isti stroški. Za zadevni prispevek se uporabljajo pravila zadevnega programa Unije, lahko pa se za vse prispevke uporabi enoten sklop pravil katerega koli programa Unije, iz katerega se prispeva, in se sklene ena sama pravna obveznost. Kumulativna podpora iz proračuna Unije ne presega skupnih upravičenih stroškov ukrepa in se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, ki določajo pogoje za podporo.

2. Za podelitev pečata odličnosti v okviru Programa morajo ukrepi izpolnjevati vse naslednje pogoje:

(a) bili so ocenjeni v razpisu za zbiranje predlogov v okviru Programa;

(b) izpolnjujejo minimalne zahteve po kakovosti iz navedenega razpisa za zbiranje predlogov;

⁽³⁸⁾ Uredba Sveta (EU) 2025/1106 z dne 27. maja 2025 o vzpostavitvi instrumenta za varnostne ukrepe za Evropo (SAFE) s krepitvijo evropske obrambne industrije (UL L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>).

(c) zaradi proračunskih omejitev se ne financirajo v okviru navedenega razpisa za zbiranje predlogov.

3. V skladu z ustreznimi določbami Uredbe (EU) 2021/1060 se lahko predlogi, predloženi na podlagi razpisa za zbiranje predlogov v okviru Programa, ki jim je bil podeljen pečat odličnosti, podpirajo z Evropskim skladom za regionalni razvoj (ESRR) ali z Evropskim socialnim skladom plus (ESS+).

Člen 7

Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Program se izvaja v okviru neposrednega upravljanja v skladu s finančno uredbo ali v okviru posrednega upravljanja s subjekti iz člena 62(1), točka (c), finančne uredbe.

2. Brez poseganja v člen 20(3) te uredbe se lahko financiranje Unije zagotovi v kateri koli obliki, določeni v finančni uredbi, zlasti v obliki nepovratnih sredstev, nagrad, javnih naročil in finančnih instrumentov v okviru operacij mešanega financiranja v okviru programa InvestEU v skladu z naslovom X finančne uredbe.

3. V zvezi z ukrepi iz člena 12(1) te uredbe, za katere se zagotovi financiranje Unije v obliki nepovratnih sredstev in s katerimi se ustvari dobiček, ima Komisija pravico izterjati odstotek dobička, ki ustreza prispevku Unije k upravičenim stroškom, ki jih je upravičenec, ki izvaja ukrep, dejansko imel, in sicer do končnega zneska prispevka Unije. Z odstopanjem od člena 195(2) finančne uredbe se dobiček izračuna kot presežek prejemkov nad upravičenimi stroški ukrepa, kadar so prejemki omejeni na financiranje Unije, financiranje držav članic, vključno z javnimi naročili, druge prihodke, ustvarjene med ukrepom, in vse prihodke, ki izhajajo iz ukrepa. V programih dela iz člena 21 te uredbe so lahko določene dodatne podrobnosti.

4. Z odstopanjem od člena 196(2) finančne uredbe se lahko s finančnimi prispevki, kadar je to ustrezno in potrebno za izvajanje ukrepa, krijejo ukrepi, ki so se začeli izvajati pred datumom vložitve predloga za te ukrepe, in stroški, nastali pred navedenim datumom, pod pogojem, da se ti ukrepi niso začeli izvajati pred 5. marcem 2024 in niso zaključeni pred podpisom sporazuma o nepovratnih sredstvih.

Člen 8

Tretje države, pridružene Programu

Program je odprt za sodelovanje pridruženih držav v skladu s pogoji, določenimi v Sporazumu o Evropskem gospodarskem prostoru.

Člen 9

Upravičeni pravni subjekti

1. Samo pravni subjekti s sedežem v Uniji ali v pridruženi državi, ki imajo izvršno upravno strukturo v Uniji ali v pridruženi državi, so upravičeni do financiranja Unije na podlagi te uredbe.

2. Poleg meril, določenih v skladu s finančno uredbo, se uporabljajo merila za upravičenost, določena v odstavkih 3 do 9 tega člena.

3. Infrastruktura, objekti, sredstva in viri prejemnikov financiranja Unije, vključenih v ukrep, ki se uporabljajo za namene tega ukrepa, se ves čas izvajanja ukrepa nahajajo na ozemlju države članice ali pridružene države.

4. Kadar prejemniki financiranja Unije, vključeni v ukrep, nimajo takoj na voljo nadomestnih možnosti ali ustrezne infrastrukture, objektov, sredstev in virov v Uniji ali v pridruženi državi, lahko z odstopanjem od odstavka 3 tega člena uporabljajo svojo infrastrukturo, objekte, sredstva ali vire, ki so zunaj ozemlja držav članic ali pridruženih držav, pod pogojem, da takšna uporaba ni v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, vključno s spoštovanjem načela dobrih sosedskih odnosov, ter je v skladu s cilji, določenimi v členu 4. Stroški, povezani z dejavnostmi, pri katerih se uporablja taka infrastruktura, objekti, sredstva ali viri, niso upravičeni do podpore v okviru Programa.

5. Prejemniki financiranja Unije v okviru Programa niso pod nadzorom nepridružene tretje države ali subjekta iz nepridružene tretje države.

6. Z odstopanjem od odstavka 5 tega člena je pravni subjekt, ki ima sedež v Uniji ali pridruženi državi in je pod nadzorom nepridružene tretje države ali subjekta iz nepridružene tretje države, upravičen, da postane prejemnik financiranja Unije, če se jamstva, odobrena v skladu z nacionalnimi postopki v državi članici ali pridruženi državi, v kateri ima pravni subjekt sedež, kot so ustrezni ukrepi na podlagi pregleda, kakor je opredeljen v členu 2, točka (3), Uredbe (EU) 2019/452 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁹⁾, dajo na voljo Komisiji.

Jamstva iz prvega pododstavka tega odstavka dajejo zagotovila, da vključitev pravnega subjekta iz navedenega pododstavka v ukrep ne bi bila v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, določenimi v okviru SZVP na podlagi naslova V PEU, vključno s spoštovanjem načela dobrih sosedskih odnosov, ali cilji, določenimi v členu 4 te uredbe. Z navedenimi jamstvi se zlasti dokazuje, da je za namene ukrepa vzpostavljeno vse potrebno za zagotovitev:

- (a) da se nadzor nad pravnim subjektom ne izvaja tako, da bi zmanjševal ali omejeval njegovo sposobnost za izvedbo ukrepa in doseg rezultata, da bi nalagal omejitve glede njegove infrastrukture, objektov, sredstev, virov, intelektualne lastnine ali tehničnega znanja in izkušenj, potrebnih za namene ukrepa, ali da bi slabil njegove zmogljivosti in standarde, potrebne za izvedbo ukrepa;
- (b) da je nepridruženi tretji državi ali subjektu iz nepridružene tretje države onemogočen dostop do tajnih ali občutljivih podatkov v zvezi z ukrepom in da bodo zaposleni ali druge osebe, vključene v ukrep, po potrebi imeli nacionalno dovoljenje za dostop do tajnih podatkov, ki ga bo izdala država članica ali pridružena država v skladu z nacionalnimi zakoni in predpisi;
- (c) da lastništvo intelektualne lastnine, ki izhaja iz ukrepov iz člena 12(1), točka (d), ni predmet omejitve nepridružene tretje države ali subjekta iz nepridružene tretje države niti ni preneseno na subjekte, ki imajo sedež zunaj ozemlja držav članic ali pridruženih držav, brez odobritve države članice ali pridružene države, v kateri ima pravni subjekt sedež. Taka odobritev ni v nasprotju s cilji, določenimi v členu 4.

Če država članica ali pridružena država, v kateri ima pravni subjekt sedež, meni, da je to ustrezno, se lahko zagotovijo dodatna jamstva.

Komisija odbor iz člena 77 obvesti o vseh pravnih subjektih, za katere se v skladu s tem odstavkom šteje, da so upravičeni, da postanejo prejemniki financiranja Unije.

7. Jamstva iz odstavka 6 tega člena lahko temeljijo na standardizirani predlogi, ki jo zagotovi Komisija ob pomoči odbora iz člena 77, da se zagotovi harmoniziran pristop po vsej Uniji.

8. Prejemniki lahko pri izvajanju upravičenega ukrepa sodelujejo tudi s pravnimi subjekti, ki imajo sedež zunaj ozemlja držav članic ali pridruženih držav ali so pod nadzorom nepridružene tretje države ali subjekta iz nepridružene tretje države, pri čemer lahko med drugim uporabijo sredstva, infrastrukturo, objekte in vire takšnih pravnih subjektov, pod pogojem, da taka uporaba ni v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, vključno s spoštovanjem načela dobrih sosedskih odnosov, ali s cilji, določenimi v členu 4.

Nepridružena tretja država ali subjekt iz druge nepridružene tretje države nima dostopa do tajnih podatkov v zvezi z izvedbo ukrepa, če za to ni pooblaščen, poleg tega pa je treba preprečiti morebitne negativne učinke na zanesljivost dobave sredstev, ki so nujna za ukrep.

Stroški, povezani s sodelovanjem s pravnimi subjekti, ki imajo sedež zunaj ozemlja držav članic ali pridruženih držav ali so pod nadzorom nepridružene tretje države ali subjekta iz nepridružene tretje države, niso upravičeni do podpore iz Programa.

⁽³⁹⁾ Uredba (EU) 2019/452 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Uniji (UL L 79 I, 21.3.2019, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

9. Odstavka 5 in 6 se ne uporabljata za:

- (a) javne naročnike držav članic in pridruženih držav;
- (b) mednarodne organizacije;
- (c) SEAP;
- (d) EDA.

ODDELEK 2

UPRAVIČENI UKREPI

Člen 10

Upravičeni ukrepi

1. Z ukrepi, upravičenimi do financiranja v okviru Programa, se izvajajo cilji, določeni v členu 4, pri čemer imajo lahko ukrepi eno od naslednjih oblik ali njihovo kombinacijo:

- (a) ukrepi skupnega javnega naročanja iz člena 11, vključno z namenom vzpostavitve, upravljanja ali vzdrževanja združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije;
- (b) ukrepi za okrepitev industrije iz člena 12;
- (c) podporni ukrepi iz člena 13;
- (d) uvedba EDPCI iz člena 35.

2. Do financiranja v okviru Programa niso upravičeni naslednji ukrepi:

- (a) ukrepi v zvezi z obrambnimi proizvodi, ki so prepovedani z veljavnim mednarodnim pravom;
- (b) ukrepi v zvezi s smrtonosnimi avtonomnimi sistemi, ki delujejo zunaj odgovorne strukture poveljevanja in kontrole, ki jo upravlja človek, ali ki jih ni mogoče uporabljati v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom;
- (c) ukrepi v zvezi s kasetnim strelivom;
- (d) ukrepi ali deli ukrepov, ki se že v celoti financirajo iz drugih javnih ali zasebnih virov.

3. Za javno naročilo, ki se izvaja na podlagi členov 11, 13 in 35 ter je podprto s financiranjem Unije, stroški sestavnih delov s poreklom zunaj Unije in pridruženih držav ne presegajo 35 % ocenjenih stroškov sestavnih delov končnega proizvoda. Noben sestavni del ne sme izvirati iz tretjih držav, ki delujejo v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic.

4. Za ukrepe, ki se izvajajo na podlagi člena 12, in za dejavnosti, ki se izvajajo na podlagi člena 35 in niso dejavnosti javnega naročanja, stroški sestavnih delov s poreklom zunaj Unije in pridruženih držav niso višji od 35 % ocenjenih stroškov sestavnih delov proizvoda, katerega povečanje proizvodne zmogljivosti je podprto s financiranjem Unije. Noben sestavni del proizvoda, katerega povečanje proizvodne zmogljivosti je podprto s financiranjem Unije, ne izvira iz tretjih držav, ki delujejo v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic.

5. Prejemniki financiranja Unije ali, kadar je to ustrezno, izvajalci lahko brez omejitev, ki bi jih naložile nepridružene tretje države ali subjekti iz nepridruženih tretjih držav, odločajo o opredelitvi, prilagoditvi in razvoju zasnove zadevnih obrambnih proizvodov, vključno s pravnim pooblastilom za nadomestitev ali odstranitev sestavnih delov, za katere veljajo omejitve, ki jih naložijo nepridružene tretje države ali subjekti iz nepridruženih tretjih držav.

6. Države članice lahko brez poseganja v člen 5 Direktive 2009/43/ES objavijo splošna dovoljenja za prenos proizvodov, povezanih z ukrepi, ki jih podpira Program, v druge države članice.

Člen 11

Ukrepi skupnega javnega naročanja

1. Ukrepi skupnega javnega naročanja zajemajo dejavnosti v zvezi s sodelovanjem pravnih subjektov pri javnem naročanju obrambnih proizvodov na kateri koli točki v življenjskem ciklu takih obrambnih proizvodov, tudi z namenom vzpostavitve, upravljanja in vzdrževanja združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije.
2. Do ukrepov skupnega javnega naročanja so upravičeni samo naslednji pravni subjekti:
 - (a) javni naročniki držav članic ali pridruženih držav;
 - (b) mednarodne organizacije;
 - (c) SEAP;
 - (d) EDA.
3. Ukrepe skupnega javnega naročanja izvajajo:
 - (a) konzorcij pravnih subjektov iz odstavka 2, ki vključuje najmanj tri subjekte iz odstavka 2, točka (a), iz vsaj treh držav članic ali pridruženih držav, od katerih sta najmanj dva javna naročnika iz dveh držav članic, ali
 - (b) SEAP.
4. Države članice in pridružene države, ki izvajajo ukrep skupnega javnega naročanja, soglasno imenujejo pooblaščenca za javna naročila, da v njihovem imenu deluje za namene tega skupnega javnega naročanja. Pooblaščenec za javna naročila izvaja postopke javnega naročanja in na podlagi tega z izvajalci v imenu sodelujočih držav sklepa pogodbe. Pooblaščenec za javna naročila lahko pri ukrepu sodeluje kot upravičenec in deluje kot koordinator konzorcija pravnih subjektov, zato lahko upravlja in združuje sredstva iz Programa in sredstva sodelujočih držav članic in pridruženih držav.
5. Postopki javnega naročanja iz odstavka 4 temeljijo na sporazumu, ki ga s pooblaščencom za javna naročila pod pogoji, določenimi v programu dela, podpišejo sodelujoče države članice in pridružene države. V sporazumu se zlasti določijo praktične ureditve, ki urejajo skupna javna naročanja in postopek odločanja glede izbire postopka, ocenjevanja ponudb in oddaje naročila.
6. Pooblaščenec za javna naročila z izvajalci za svoje postopke javnih naročil uporablja merila, enakovredna merilom, določenim v členu 9, ter zahteva, da se ta merila uporabljajo za podizvajalce.
7. Da bi se upoštevalo industrijsko sodelovanje z nepridruženimi tretjimi državami, je z odstopanjem od odstavka 6 skupno javno naročilo, ki vključuje podizvajalca, kateremu je dodeljenih med 15 % in 35 % vrednosti naročila in ki nima sedeža ali izvršnih upravnih struktur v Uniji ali pridruženi državi, upravičeno do podpore v okviru Programa, če je bilo med izvajalcem in tem podizvajalcem pred datumom začetka veljavnosti te uredbe vzpostavljeno neposredno pogodbeno razmerje v zvezi z obrambnim proizvodom.
8. Pooblaščenca za javna naročila Komisijo uradno obvestijo o jamstvih iz člena 9(6). Na zahtevo se Komisiji dajo na voljo dodatne informacije o teh jamstvih. Komisija obvesti odbor iz člena 77 o vseh uradnih obvestilih, predloženih v skladu s tem odstavkom.
9. Pred začetkom postopka javnega naročanja za ukrep skupnega javnega naročanja po tej uredbi pooblaščenec za javna naročila obvesti države članice, ki ne sodelujejo v načrtovanem postopku, in jim da možnost, da pooblaščenca za javna naročila v razumnem roku predložijo utemeljen zahtevek, da zanje nabavi dodatne količine obrambnih proizvodov. Če je takšen zahtevek predložen, si sodelujoči javni naročniki na podlagi pogodbe o skupnem javnem naročilu pridržujejo pravico do nabave dodatnih količin obrambnih proizvodov za take države članice, brez poseganja v veljavna pravila Unije in nacionalna pravila v zvezi z izvozom obrambnih proizvodov.

10. Pred začetkom postopka javnega naročanja za ukrep skupnega javnega naročanja na podlagi te uredbe pooblaščenec za javna naročila, kadar je mogoče, o načrtovanem postopku obvesti tudi pridružene države in Ukrajino in jim da možnost, da mu predložijo utemeljen zahtevek, da zanje nabavi dodatne količine obrambnih proizvodov. Če je takšen zahtevek predložen, si sodelujoči javni naročniki na podlagi pogodbe o skupnem javnem naročilu pridružujejo pravico do nabave dodatnih količin obrambnih proizvodov za pridružene države in Ukrajino.

Člen 12

Ukrepi za okrepitev industrije

1. Ukrepi za okrepitev industrije vključujejo dejavnosti, povezane s pospešitvijo prilagajanja proizvodne zmogljivosti za obrambne proizvode strukturnim spremembam, vključno z njihovimi sestavnimi deli in ustreznimi surovinami, če so namenjeni ali se v celoti uporabljajo za proizvodnjo obrambnih proizvodov, in sicer zlasti:

- (a) optimizacijo, razširitev, posodobitev, vključno z avtomatizacijo, nadgradnjo ali spremembo namena obstoječe proizvodne zmogljivosti obrambnih proizvodov ali vzpostavitev nove proizvodne zmogljivosti za obrambne proizvode, sestavne dele in ustrezne surovine, tudi na podlagi javnega naročanja ali pridobitve potrebnih obdelovalnih strojev in kakršnih koli drugih potrebnih vhodnih materialov;
- (b) vzpostavitev čezmejnih industrijskih partnerstev, tudi z javno-zasebnimi partnerstvi ali drugimi oblikami industrijskega sodelovanja, vključno z MSP in malimi podjetji s srednje veliko tržno kapitalizacijo, v okviru skupnih industrijskih prizadevanj, vključno z dejavnostmi, katerih cilj je usklajevanje pridobivanja ali rezervacije in skladiščenja obrambnih proizvodov, sestavnih delov in ustreznih surovin ter usklajevanje proizvodnih zmogljivosti in proizvodnih načrtov;
- (c) izgradnjo in dajanje na voljo rezervnih dodatnih proizvodnih zmogljivosti za obrambne proizvode, njihove sestavne dele in ustrezne surovine v skladu z naročenim ali načrtovanim obsegom proizvodnje;
- (d) spodbujanje industrializacije in komercializacije obrambnih proizvodov, razvitih v okviru ukrepov, ki jih financira Unija, ali drugih dejavnosti sodelovanja, izvedenih s podporo najmanj dveh držav članic, vključno z vzpostavitvijo čezmejnih industrijskih partnerstev, javno-zasebnih partnerstev ali drugih oblik industrijskega sodelovanja ter s povečanjem začetne proizvodnje in licenciranjem proizvodnje, kadar je to ustrezno;
- (e) preizkušanje, vključno s potrebno infrastrukturo, in po potrebi certificiranje obnove obrambnih proizvodov, da bi odpravili njihovo zastarelost in bi jih lahko uporabljali končni uporabniki.

2. Za dejavnosti iz odstavka 1, točka (d), ukrep izvajajo pravni subjekti, ki sodelujejo v konzorciju najmanj treh upravičenih pravnih subjektov, od katerih imata najmanj dva sedež v različnih državah članicah. Najmanj trije od teh upravičenih pravnih subjektov s sedežem v najmanj dveh različnih državah članicah v celotnem obdobju izvajanja ukrepa niso niti pod neposrednim niti pod posrednim nadzorom istega pravnega subjekta niti se medsebojno ne nadzorujejo.

3. Ne glede na odstavek 2 lahko dejavnosti iz odstavka 1 izvaja SEAP.

4. Za proizvodnjo streliva in izstrelkov lahko prejemniki financiranja Unije ali ustrezni vladni organi zadevnih držav članic brez omejitev, ki jih naložijo nepridružene tretje države ali subjekti iz nepridruženih tretjih držav, odločajo o opredelitvi, prilagoditvi in razvoju zasnove zadevnega obrambnega proizvoda, vključno s pravnim pooblastilom za nadomestitev ali odstranitev sestavnih delov, za katere veljajo omejitve, ki jih naložijo nepridružene tretje države ali subjekti iz nepridruženih tretjih držav, ali pa – z odstopanjem od člena 10(5) – od zadevne nepridružene tretje države ali zadevnega subjekta iz nepridružene tretje države pridobijo pravno zavezujočo zavezo, da bodo takšno zmožnost odločanja pridobili v razumnem roku, sorazmernem s kompleksnostjo zadevnega ukrepa, in v vsakem primeru najpozneje do 31. decembra 2033.

Člen 13

Podporni ukrepi

1. Podporni ukrepi zajemajo:
 - (a) dejavnosti za povečanje interoperabilnosti in zamenljivosti, vključno z navzkrižnim certificiranjem obrambnih proizvodov in dejavnostmi, ki vodijo k vzajemnemu priznavanju certificiranja, ali za olajševanje izvajanja vojaških standardov, zlasti standardov Nata in drugih ustreznih standardov, s čimer se zmanjša vsako pretirano razlikovanje med obrambnimi proizvodi v celotni Uniji;
 - (b) dejavnosti za olajšanje dostopa do obrambnega trga za MSP, podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo in zagonska podjetja ter za podporo za pridobitev potrebnih certifikatov kakovosti in proizvodnje;
 - (c) krepitev zmogljivosti, usposabljanje, preusposabljanje ali strokovno izpopolnjevanje osebja v zvezi z dejavnostmi iz člena 10(1);
 - (d) javno naročanje sistemov fizične in kibernetske zaščite v zvezi z dejavnostmi iz člena 12;
 - (e) ukrepe za usklajevanje in tehnično podporo, zlasti za odpravo ugotovljenih ozkih grl v proizvodnih zmogljivostih in dobavnih verigah, da bi zagotovili in pospešili proizvodnjo v krizi pomembnih proizvodov ter tako omogočili njihovo učinkovito dobavo in pravočasno razpoložljivost;
 - (f) pripravo evropskega kataloga za prodajo vojaške opreme iz poglavja V;
 - (g) podporo vzpostavitvi SEAP in njihovem delovanju, tudi z namenom vzpostavitve, upravljanja in vzdrževanja združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije;
 - (h) dejavnosti, katerih cilj je hitro prilagajanje in spreminjanje civilnih proizvodov za obrambne namene;
 - (i) ukrepe na področju obrambnih inovacij, vključno z izrednimi ukrepi na področju obrambnih inovacij, kadar se aktivira ukrep iz člena 68.
2. Za dejavnosti iz odstavka 1, točka (a), ukrep izvajajo pravni subjekti, ki sodelujejo v konzorciju najmanj treh upravičenih pravnih subjektov, od katerih imata najmanj dva sedež v najmanj dveh različnih državah članicah. Najmanj trije od teh upravičenih pravnih subjektov v celotnem obdobju izvajanja ukrepa niso niti pod neposrednim niti pod posrednim nadzorom istega pravnega subjekta niti se medsebojno ne nadzorujejo.
3. Ne glede na odstavek 2 lahko dejavnosti iz odstavka 1 izvaja SEAP.

ODDELEK 3

SKLAD ZA POSPEŠITEV PREOBLIKOVANJA OBRAMBNIH DOBAVNIH VERIG (FAST)

Člen 14

Sklad za pospešitev preoblikovanja obrambnih dobavnih verig (FAST)

1. Da bi spodbudili in pospešili naložbe, potrebne za povečanje obrambnih proizvodnih zmogljivosti MSP in malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ki izpolnjujejo merila, enakovredna merilom, določenim v členu 9(1) in, kadar je ustrezno, členu 9(3) in (4), ter zmanjšali njihovo tveganost, se lahko vzpostavi operacija mešanega financiranja, ki ponuja podporo za dolžniški kapital, podporo za lastniški kapital ali obe, imenovana „sklad za pospešitev preoblikovanja obrambnih dobavnih verig“ (FAST). Izvaja se v skladu z naslovom X finančne uredbe in z Uredbo (EU) 2021/523.
2. Posebni cilji sklada FAST so:
 - (a) doseči zadovoljiv multiplikacijski učinek, ki je v skladu z mešanico dolžniškega in lastniškega kapitala ter ki prispeva k privabljanju financiranja iz javnega in zasebnega sektorja;

- (b) zagotoviti podporo MSP, vključno z zagonskimi podjetji in podjetji v razširitveni fazi, in malim podjetjem s srednje veliko tržno kapitalizacijo po vsej Uniji, ki se soočajo s težavami pri dostopu do financiranja in ki:
- (i) industrializirajo ali proizvajajo obrambne proizvode ali to neposredno načrtujejo ali
 - (ii) so del obrambne dobavne verige Unije ali neposredno načrtujejo, da bodo to postala;
- (c) pospešiti naložbe na področjih proizvodnje obrambnih proizvodov in razvoja obrambnih tehnologij ter tako okrepiti zanesljivost oskrbe vrednostnih verig obrambne industrije Unije.

ODDELEK 4

JAVNA NAROČILA

Člen 15

Javna naročila s podporo Komisije

1. V skladu s členom 168 finančne uredbe lahko države članice od Komisije zahtevajo, da:
 - (a) z njimi sodeluje pri skupnih javnih naročilih iz člena 168(2) finančne uredbe, pri čemer lahko države članice v celoti kupijo, najamejo ali zakupijo obrambne proizvode, pridobljene v okviru skupnega javnega naročila;
 - (b) deluje kot osrednji nabavni organ iz člena 168(3) finančne uredbe, ki naroča obrambne proizvode v imenu zainteresiranih držav članic ali za njihov račun.
2. Kadar javni naročniki držav članic Komisijo zaprosijo za ukrepanje v skladu z odstavkom 1 tega člena, se šteje, da izpolnjujejo zahteve, določene v Direktivi 2009/81/ES.
3. Z odstopanjem od člena 168(2), drugi pododstavek, finančne uredbe lahko pridružena država Komisijo zaprosi za sodelovanje pri skupnih javnih naročilih, kot je navedeno v odstavku 1, točka (a), tega člena. Za takšna skupna javna naročila se uporabljajo preostali pogoji, določeni v členu 168(2) finančne uredbe.
4. Z odstopanjem od člena 168(3) finančne uredbe lahko pridružena država skupaj z najmanj eno državo članico od Komisije zahteva, da deluje kot osrednji nabavni organ, kot je navedeno v odstavku 1, točka (b), tega člena. Kadar Komisija deluje kot osrednji nabavni organ, se uporabljajo pogoji, enakovredni pogojem, določenim v členu 168(3) finančne uredbe.
5. Poleg pogojev, določenih v finančni uredbi, postopek javnega naročanja iz odstavkov 1, 3 in 4 tega člena izpolnjuje tudi naslednje pogoje:
 - (a) v postopku javnega naročanja lahko sodelujejo vse države članice, z odstopanjem od člena 168(2) in (3) finančne uredbe pa se lahko sodelovanje omogoči tudi pridruženim državam;
 - (b) Komisija v skupno pogajalsko skupino povabi najmanj enega strokovnjaka iz vsake sodelujoče države z izkušnjami, relevantnimi za pogajanja;
 - (c) sodelujoče države izrecno navedejo, ali se odločijo za vodenje vzporednih postopkov pogajanj za zadevni proizvod, pri čemer morajo sodelujoče države to odločitev soglasno odobriti.
6. Kadar Komisija deluje kot osrednji nabavni organ na podlagi odstavka 1, točka (b), in odstavka 4, lahko v imenu ali za račun držav članic ali pridruženih držav naroči sestavne dele in surovine, potrebne za dobavo obrambnih proizvodov, z namenom oblikovanja strateških rezerv s strani sodelujočih držav, vključno s skladiščenjem.
7. Kadar je to ustrezno utemeljeno s skrajno nujnostjo razmer, lahko Komisija z odstopanjem od člena 175(1) finančne uredbe zahteva dobavo obrambnih proizvodov od dne, ko se pošljejo osnutki naročil, ki izhajajo iz javnega naročila, izvedenega za namene te uredbe.
8. Za sklenitev sporazumov o nabavi z gospodarskimi subjekti lahko predstavniki Komisije ali strokovnjaki, ki jih imenuje Komisija, v sodelovanju z ustreznimi nacionalnimi organi opravijo obiske na kraju samem na lokacijah proizvodnih obratov za zadevne obrambne proizvode.

9. Ta člen ne posega v obstoječa pravila Unije in nacionalna pravila, ki urejajo lastništvo, izvoz in prenos obrambnih proizvodov.
10. Komisija zagotovi, da so sodelujoče države pri izvajanju postopkov javnega naročanja in sporazumov, sklenjenih na njihovi podlagi, obravnavane enako.
11. Poleg pogojev iz finančne uredbe se merila za upravičenost, enakovredna tistim, ki so določena v členu 9(1), (3) in (4) te uredbe, uporabljajo tudi za ponudnike, izvajalce in podizvajalce v naročilih, ki izhajajo iz javnega naročila, izvedenega na podlagi tega člena.
12. Za javno naročilo, izvedeno na podlagi odstavka 1, točka (a), in odstavka 3 tega člena, se uporabljajo pravila, določena v členu 10(3) in (5).

Člen 16

Vnaprejšnja nabava obrambnih proizvodov

1. Skupno javno naročilo iz člena 15(1), točka (a), je lahko v obliki vnaprejšnjih sporazumov o nabavi obrambnih proizvodov, ki so bili izpogajani in sklenjeni za sodelujoče države ali v njihovem imenu. Med takšne sporazume lahko spada mehanizem predplačil za proizvodnjo takšnih proizvodov v zameno za pravico do rezultata, pri čemer ta ne presega delov pogodbe, ki zadevajo enkratne stroške, vključno z rezervacijo proizvodnih zmogljivosti.
2. Kadar med sporazume iz odstavka 1 tega člena spada mehanizem predplačil, se lahko vnaprejšnje plačilo izvajalcu krije iz finančnih sredstev iz člena 3(1). Prispevki sodelujočih držav iz člena 5 se upoštevajo pod enakimi pogoji za vsako postavko, ki jo naročijo sodelujoče države.
3. Kadar izpogajani zneski presegajo povpraševanje, Komisija na zahtevo zadevnih sodelujočih držav vzpostavi mehanizem za prerazporeditev v nacionalne zaloge ali za vzpostavitev združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije.

Člen 17

Lažje sklepanje sporazumov o odjemu

1. Komisija v skladu s pravili Unije o konkurenci in javnem naročanju vzpostavi sistem za lažje sklepanje sporazumov o odjemu, povezanih z industrijskim povečanjem proizvodnih zmogljivosti EDTIB, med državami članicami ter, kadar je ustrezno, pridruženimi državami na eni strani in gospodarskimi subjekti EDTIB na drugi strani. Zagotovi, da se nepridruženi tretji državi ali subjektu iz nepridružene tretje države onemogoči dostop do tajnih ali občutljivih podatkov v zvezi z ukrepom in da bodo zaposleni ali druge osebe, vključene v ukrep, imeli nacionalno dovoljenje za dostop do tajnih podatkov, ki ga izda država članica ali pridružena država.
2. Sistem iz odstavka 1 zainteresiranim državam članicam in pridruženim državam omogoča, da predložijo nakupne ponudbe za obrambne proizvode, v katerih navedejo:
 - (a) količino in kakovost;
 - (b) predvideno ceno ali cenovni razpon;
 - (c) predvideno trajanje sporazuma o odjemu.
3. Sistem iz odstavka 1 tega člena proizvajalcem obrambnih proizvodov, ki izpolnjujejo merila, enakovredna merilom, določenim v členu 9(1), (3) in (4), omogoča, da pripravijo prodajne ponudbe, v katerih navedejo:
 - (a) količino in kakovost obrambnih proizvodov, za katere želijo skleniti sporazume o odjemu;
 - (b) nameravano ceno ali cenovni razpon, v okviru katerega so pripravljeni prodajati;
 - (c) predvideni izpolnitveni rok dobave obrambnih proizvodov v okviru sporazuma o odjemu;
 - (d) predvideno trajanje sporazuma o odjemu.

4. Komisija na podlagi nakupnih in prodajnih ponudb, prejetih na podlagi odstavkov 2 in 3, zadevne proizvajalce obrambnih proizvodov poveže z zainteresiranimi državami članicami in pridruženimi državami.
5. Kar zadeva stik iz odstavka 4 tega člena, lahko zainteresirane države Komisijo zaprosijo, da sodeluje v postopku skupnega javnega naročanja ali postopku javnega naročanja za njihov račun ali v njihovem imenu, in sicer na podlagi člena 15.
6. S finančnimi sredstvi iz člena 3(1) se lahko krijejo deli pogodbe, ki zadevajo enkratne stroške, vključno z rezervacijo proizvodnih zmogljivosti.

ODDELEK 5

MERILA ZA ODDAJO JAVNEGA NAROČILA IN PROGRAMI DELA

Člen 18

Merila za oddajo javnega naročila

1. Predlogi za ukrepe se ocenijo glede na cilje, določene za zadevni ukrep, pričakovane rezultate zadevnega ukrepa ter kakovost in učinkovitost njegovega izvajanja. Pri tem ocenjevanju se upošteva zlasti eno ali več naslednjih meril:
 - (a) prispevek h konkurenčnosti;
 - (b) prispevek k odpornosti in geografski porazdelitvi proizvodnih zmogljivosti;
 - (c) povečanje proizvodnih zmogljivosti;
 - (d) povečanje interoperabilnosti;
 - (e) povečanje zamenljivosti ter
 - (f) prispevek k zmanjšanju strateških odvisnosti.
2. Pri ocenjevanju predlogov za ukrepe skupnega javnega naročanja iz člena 11 se poleg meril, določenih v odstavku 1 tega člena, upoštevajo tudi naslednja merila:
 - (a) število sodelujočih držav članic ali pridruženih držav;
 - (b) prispevek ukrepa k prilagajanju, posodobitvi in razvoju EDTIB po vsej Uniji ter
 - (c) udeležba MSP in podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo.
3. Pri ocenjevanju predlogov za ukrepe za okrepitev industrije iz člena 12 se poleg meril iz odstavka 1 tega člena upoštevajo tudi naslednja merila:
 - (a) skrajšanje izpolnitvenega roka proizvodnje ter povečanje proizvodne zmogljivosti v Uniji, rezervne zmogljivosti in usposobljene delovne sile;
 - (b) prispevek k zagotavljanju razpoložljivosti in zanesljivosti dobave po vsej Uniji kot odziv na ugotovljena tveganja, vključno zlasti z visoko izpostavljenostjo tveganju uresničitve konvencionalnih vojaških groženj, ter
 - (c) prispevek k čezmejnemu sodelovanju na področju obrambne industrije po vsej Uniji, izboljšanje vključevanja MSP in podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo ali povezava z naročili, ki izhajajo iz skupnega javnega naročila obrambnih proizvodov s strani najmanj treh držav članic ali pridruženih držav.
4. V programih dela iz člena 21 se določijo nadaljnje podrobnosti v zvezi z uporabo meril, določenih v odstavku 1 tega člena, vključno z morebitnimi ponderji, ki jih je treba uporabiti. Posamezni pragi v programih dela niso določeni.
5. Komisiji za ocenjevanje lahko v skladu s členom 153(3) finančne uredbe pomagajo neodvisni zunanji strokovnjaki. V delovnih programih je lahko določeno, da morajo imeti ti strokovnjaki veljavno dovoljenje za dostop do tajnih podatkov.

Člen 19**Postopek izbire in dodeljevanja**

Razen za ukrepe iz člena 11, člena 13(1), točka (g), in člena 10(1), točka (d), Komisija dodeli financiranje iz tega poglavja z izvedbenimi akti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 77(4).

Člen 20**Finančni prispevek Unije**

1. Za ukrepe iz členov 13 in 35 te uredbe ter z odstopanjem od člena 193(1) finančne uredbe, kadar je finančni prispevek Unije v obliki nepovratnih sredstev, lahko Program financira do 100 % upravičenih stroškov.

2. Kadar so nepovratna sredstva Unije v obliki financiranja, ki ni povezano s stroški, na podlagi člena 183(3) finančne uredbe, lahko višina prispevka Unije, ki se pripiše posameznemu ukrepu, temelji na dejavnikih, kot so:

- (a) stopnja kompleksnosti skupnega javnega naročila, pri katerem se lahko sorazmerni delež ocenjene vrednosti pogodbe o skupnem javnem naročilu in izkušnje, pridobljene s podobnimi ukrepi, uporabijo kot začetni približek;
- (b) prispevek ukrepa k izboljšanju rezultatov interoperabilnosti;
- (c) značilnosti ukrepa, ki bodo verjetno spodbudile boljše dolgoročne naložbene signale za industrijo, zlasti kadar skupna javna naročila zajemajo dejavnosti, ki bi bile upravičene do financiranja iz proračuna Unije, kot so raziskave in razvoj, preizkušanje in certificiranje, začetna proizvodnja ali podporne dejavnosti med obratovanjem;
- (d) število sodelujočih držav članic in pridruženih držav ali vključitev dodatnih držav članic ali pridruženih držav v obstoječa sodelovanja;
- (e) prispevek ukrepa k povečanju potrebnih proizvodnih zmogljivosti;
- (f) prispevek ukrepa k zmanjšanju odvisnosti od nepridruženih držav;
- (g) prispevek ukrepa h krepitvi sodelovanja med državami članicami ali pridruženimi državami za namene vzpostavitve, upravljanja ali vzdrževanja združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije;
- (h) prispevek ukrepa h krepitvi sodelovanja med državami članicami ali pridruženimi državami, katerega rezultat je skupno javno naročilo dodatnih količin obrambnih proizvodov za Ukrajino ali Moldavijo;
- (i) kompleksnost tehnoloških rešitev, potrebnih za to, da oborožene sile sodelujoče države članice integrirajo naročeni obrambni proizvod.

3. Ukrepi iz člena 11 te uredbe se na podlagi člena 183(3) finančne uredbe financirajo z nepovratnimi sredstvi v obliki financiranja, ki ni povezano s stroški.

4. Finančni prispevek Unije za posamezen ukrep iz člena 11 ne presega 15 % ocenjene vrednosti zadevne pogodbe o skupnem javnem naročilu.

5. Z odstopanjem od odstavka 4 tega člena lahko finančni prispevek Unije za posamezen ukrep iz člena 11 znaša do 25 % ocenjene vrednosti zadevne pogodbe o skupnem javnem naročilu, če je izpolnjen najmanj eden od naslednjih pogojev:

- (a) ukrep izvaja SEAP;
- (b) z ukrepom se podpira skupno javno naročanje končnih proizvodov, za katere ne velja nobena omejitev;
- (c) rezultat ukrepa je skupno javno naročilo dodatnih količin obrambnih proizvodov za Ukrajino ali Moldavijo;

- (d) ukrep zagotavlja široko porazdelitev dobaviteljev po državah članicah, pri čemer več kot 20 % skupne vrednosti končnega proizvoda ustvari dobavitelji s sedežem v najmanj eni državi članici, ki ni država članica, v kateri ima sedež glavni izvajalec;
 - (e) odhodki večine držav članic, ki sodelujejo v zadevnem ukrepu, za naložbe v obrambo so v proračunskem letu pred vložitvijo vloge presegli 30 % njihovih obrambnih izdatkov.
6. Finančni prispevek Unije za ukrepe iz člena 12 ne presega 35 % upravičenih stroškov.
7. Z odstopanjem od odstavka 6 tega člena lahko finančni prispevek Unije za posamezen ukrep iz člena 12 znaša do 50 % upravičenih stroškov, kadar so upravičenci večinoma MSP ali podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo s sedežem v državah članicah ali pridruženih državah ali kadar ukrep izvaja SEAP in kadar je izpolnjen najmanj eden od naslednjih pogojev:
- (a) upravičenec dokaže, da je prispeval k vzpostavitvi novega čezmejnega sodelovanja med subjekti s sedežem v državah članicah ali pridruženih državah;
 - (b) ukrep vključuje gradnjo nove infrastrukture, objektov ali proizvodnih linij v celoti od začetka ali na lokacijah, ki se prej niso uporabljale za takšne dejavnosti, s čimer prispeva k razvoju dobavnih verig in prenosu tehnologije po vsej Uniji;
 - (c) ukrep prispeva k vzpostavitvi novih ali k povečanju obstoječih proizvodnih zmogljivosti za v krizi pomembne proizvode.
8. V programih dela iz člena 21 se določijo nadaljnje podrobnosti.

Člen 21

Programi dela

1. Program se izvaja s programi dela, kot je navedeno v členu 110 finančne uredbe. Programi dela so lahko po potrebi večletni. V njih se določijo ukrepi in z njimi povezana proračunska sredstva, potrebni za doseganje ciljev Programa, in po potrebi skupni znesek, namenjen za operacije mešanega financiranja.
2. Komisija sprejme programe dela z izvedbenimi akti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 77(4).
3. Programi dela obsegajo zlasti:
 - (a) skupni znesek prispevka Unije za posamezno vrsto ukrepa iz člena 10(1) in podroben opis posamezne vrste ukrepa;
 - (b) v zvezi z ukrepi iz členov 11 in 12, najmanjši finančni obseg ukrepov;
 - (c) v zvezi z ukrepi iz člena 12 največje število pravnih subjektov, ki so del konzorcija, pri čemer število ne presega 15 pravnih subjektov;
 - (d) postopek za ocenjevanje in izbor predlogov, po potrebi vključno z opisom mejnikov, oblikovanih tako, da označujejo znaten napredek pri izvajanju ukrepov, rezultate, ki jih je treba doseči, povezane zneske, ki jih je treba izplačati, pa tudi ureditve za preverjanje mejnikov, izpolnjevanje pogojev in doseganje rezultatov;
 - (e) skupni znesek prispevka Unije za skupna javna naročila s podporo Komisije, kot je navedeno v členu 15(1), točka (a), členu 15(3), členu 16 in členu 17, ter
 - (f) metode za določitev in po potrebi za prilagoditev financiranja.
4. Komisija pri sprejemanju programov dela upošteva potrebo po skladnosti z drugimi ustreznimi programi in instrumenti Unije.
5. S finančnimi sredstvi iz člena 3(1) se lahko krijejo skupna javna naročila, kot je navedeno v členu 15(1), točka (a), ki pa ne presegajo delov pogodbe, ki zadevajo enkratne stroške, vključno z rezervacijo proizvodnih zmogljivosti.

POGLAVJE III
INSTRUMENT ZA PODPORO UKRAJINI

ODDELEK 1

SPLOŠNE DOLOČBE, KI SE UPORABLJAJO ZA INSTRUMENT ZA PODPORO UKRAJINI

Člen 22

Cilji

1. Instrument za podporo Ukrajini s sodelovanjem med Unijo in Ukrajino prispeva k okrevanju, obnovi in posodobitvi ukrajinske DTIB, da bi se povečala pripravljenost njene obrambne industrije, ob upoštevanju njene morebitne prihodnje vključitve v EDTIB, s čimer se krepijo vzajemna stabilnost, varnost, mir, blaginja, odpornost in trajnostnost.

2. Cilj, določen v odstavku 1, se uresničuje s poudarkom na krepitvi čezmejnega sodelovanja med EDTIB in ukrajinsko DTIB, ob upoštevanju potreb Ukrajine po okrepitvi obrambne industrije in javnih naročilih za obrambo, z vzpostavitvijo proizvodnih zmogljivosti ali povečanjem teh zmogljivosti v skladu s standardi Nata in drugimi ustreznimi standardi, zaščito sredstev, tehnično pomočjo in izmenjavo osebja, okrepljenim sodelovanjem pri skupnih javnih naročilih obrambnih proizvodov, v katere sta vključeni Ukrajina in ukrajinska DTIB, vključno z njihovim vzdrževanjem, pa tudi s sodelovanjem pri licenciranju proizvodnje prek javno-zasebnih partnerstev ali drugih oblik sodelovanja, kot so skupna podjetja. Posebna pozornost se nameni cilju podpiranja Ukrajine pri postopnem usklajevanju s pravili, standardi, politikami in praksami Unije z namenom prihodnjega članstva v Uniji.

Člen 23

Dodatna finančna sredstva

1. Države članice, institucije, organi in agencije Unije, tretje države, mednarodne organizacije, mednarodne finančne institucije ali druge tretje strani lahko zagotovijo dodatne finančne prispevke za instrument za podporo Ukrajini v skladu s členom 208(2) finančne uredbe. Taki finančni prispevki predstavljajo zunanje namenske prejemke v smislu člena 21(2), točke (a), (d) ali (e), ali člena 21(5) finančne uredbe.

2. Vsi dodatni zneski, prejeti na podlagi dvostranskih ali večstranskih sporazumov, sklenjenih na podlagi člena 17 Uredbe (EU) 2025/1106, predstavljajo zunanje namenske prejemke v smislu člena 21(5) finančne uredbe in se uporabijo za instrument za podporo Ukrajini v skladu s to uredbo.

3. Vsi dodatni zneski, prejeti na podlagi ustreznih omejevalnih ukrepov Unije, so zunanji namenski prejemki v smislu člena 21(5) finančne uredbe in se uporabijo za ukrepe za okrepitev ukrajinske DTIB.

4. Sredstva, dodeljena državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo v instrument za podporo Ukrajini pod pogoji iz Uredbe (EU) 2021/1060. Komisija ta sredstva izvršuje neposredno v skladu s členom 62(1), prvi pododstavek, točka (a), finančne uredbe ali posredno v skladu s točko (c) navedenega pododstavka. Ta sredstva se uporabijo v korist zadevne države članice.

5. V zvezi z zneski, ki se prispevajo v skladu z odstavkom 1 tega člena, lahko zadevne države članice sprejmejo odločitve o deležu teh zneskov, ki se dajo na voljo vsem subjektom, upravičenim do financiranja na podlagi te uredbe, ki se dajo na voljo le v korist zadevnih držav članic, ali ki se dajo na voljo v dodatno korist drugih držav članic ali Ukrajine.

6. Kadar Komisija ni prevzela pravnih obveznosti v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja sredstev, prerazporejenih v skladu z odstavkom 4 tega člena, se lahko najpozneje do 31. decembra 2028 zadevna neporabljena sredstva na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo nazaj v enega ali več izvornih programov v skladu s pogoji iz Uredbe (EU) 2021/1060.

Člen 24

Alternativno, kombinirano in kumulativno financiranje

1. Instrument za podporo Ukrajini se izvaja v sinergiji z drugimi programi Unije. Ukrep, ki je prejel prispevek iz drugega programa Unije, lahko prejme prispevek tudi v okviru instrumenta za podporo Ukrajini, če se s temi prispevki ne krijejo isti stroški. Za zadevni prispevek se uporabljajo pravila zadevnega programa Unije, lahko pa se za vse prispevke uporabi enoten sklop pravil katerega koli programa Unije, iz katerega se prispeva, in se sklene ena sama pravna obveznost. Kumulativna podpora iz proračuna Unije ne presega skupnih upravičenih stroškov ukrepa in se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, ki določajo pogoje za podporo.
2. Za podelitev pečata odličnosti v okviru instrumenta za podporo Ukrajini morajo ukrepi izpolnjevati vse naslednje pogoje:
 - (a) ocenjeni so bili v sklopu razpisa za zbiranje predlogov v okviru instrumenta za podporo Ukrajini;
 - (b) izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti iz navedenega razpisa za zbiranje predlogov;
 - (c) zaradi proračunskih omejitev se ne financirajo v okviru navedenega razpisa za zbiranje predlogov.
3. V skladu z ustreznimi določbami Uredbe (EU) 2021/1060 lahko ESRR ali ESS+ podpira predloge, predložene na podlagi razpisa za zbiranje predlogov v okviru instrumenta za podporo Ukrajini, ki jim je bil podeljen pečat odličnosti.

Člen 25

Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Instrument za podporo Ukrajini se izvaja v okviru neposrednega upravljanja v skladu s finančno uredbo ali v okviru posrednega upravljanja s subjekti iz člena 62(1), točka (c), finančne uredbe.
2. Brez poseganja v člen 33(3) te uredbe se lahko financiranje Unije zagotovi v kateri koli od oblik, določenih v finančni uredbi v skladu z njenim naslovom X, z izjemo operacij mešanega financiranja v okviru programa InvestEU.
3. V zvezi z dejavnostmi iz člena 12(1), točka (d), te uredbe, za katere se financiranje Unije zagotovi v obliki nepovratnih sredstev v okviru instrumenta za podporo Ukrajini in s katerimi se ustvari dobiček, ima Komisija pravico izterjati odstotek dobička, ki ustreza prispevku Unije k upravičenim stroškom, ki jih je upravičenec, ki izvaja ukrep, dejansko imel, in sicer do višine končnega zneska prispevka Unije. Z odstopanjem od člena 195(2) finančne uredbe se dobiček izračuna kot presežek prejemkov nad upravičenimi stroški ukrepa, kadar so prejemki omejeni na financiranje Unije, financiranje držav članic, vključno z javnimi naročili, druge prihodke, ustvarjene med ukrepom, in vse prihodke, ki izhajajo iz ukrepa. V programih dela iz člena 34 te uredbe so lahko določene dodatne podrobnosti.
4. Z odstopanjem od člena 196(2) finančne uredbe se lahko s finančnimi prispevki, kadar je to ustrezno in potrebno za izvajanje ukrepa, krijejo ukrepi, ki so se začeli izvajati pred datumom vložitve predloga za te ukrepe, in stroški, nastali pred navedenim datumom, pod pogojem, da se ti ukrepi niso začeli izvajati pred 5. marcem 2024 in niso zaključeni pred podpisom sporazuma o nepovratnih sredstvih.

Člen 26

Upravičeni pravni subjekti

1. Samo pravni subjekti, ki imajo sedež v Uniji ali v Ukrajini ter imajo svoje izvršne upravne strukture v Uniji ali v Ukrajini, so upravičeni, da postanejo prejemniki financiranja Unije na podlagi te uredbe.

Pravni subjekti s sedežem na območjih Ukrajine, ki niso pod vladnim nadzorom, niso upravičeni do financiranja na podlagi te uredbe.

2. Poleg meril, določenih v skladu s finančno uredbo, se uporabljajo merila za upravičenost, določena v odstavkih 3 do 9 tega člena.

3. Infrastruktura, objekti, sredstva in viri prejemnikov financiranja Unije, vključenih v ukrep, ki se uporabljajo za namene tega ukrepa, se ves čas izvajanja ukrepa nahajajo na ozemlju države članice ali Ukrajine.

4. Z odstopanjem od odstavka 3 tega člena in kadar prejemniki financiranja Unije, vključeni v ukrep, nimajo takoj na voljo alternativnih možnosti ali ustrezne infrastrukture, objektov, sredstev in virov v Uniji ali Ukrajini, lahko uporabljajo svojo infrastrukturo, objekte, sredstva ali vire, ki so zunaj ozemlja držav članic ali v tretji državi, ki ni Ukrajina, pod pogojem, da takšna uporaba ni v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, vključno s spoštovanjem načela dobrih sosedskih odnosov, ter je v skladu s cilji, določenimi v členu 22. Stroški, povezani z dejavnostmi, pri katerih se uporabljajo takšne infrastrukture, objekti, sredstva ali viri, niso upravičeni do podpore v okviru instrumenta za podporo Ukrajini.

5. Za namene ukrepa, ki ga podpira instrument za podporo Ukrajini, prejemniki financiranja Unije niso pod nadzorom nepridružene tretje države, ki ni Ukrajina, ali subjekta iz druge tretje države.

6. Z odstopanjem od odstavka 5 tega člena je pravni subjekt, ki ima sedež v Uniji in je pod nadzorom nepridružene tretje države, ki ni Ukrajina, ali subjekta iz druge tretje države, upravičen, da postane prejemnik financiranja Unije, če se jamstva, odobrena v skladu z nacionalnimi postopki v državi članici, v kateri ima pravni subjekt sedež, kot so ustrezni ukrepi na podlagi pregleda, kakor je opredeljen v členu 2, točka 3, Uredbe (EU) 2019/452, dajo na voljo Komisiji.

Jamstva iz prvega pododstavka tega odstavka dajejo zagotovila, da vključitev pravnega subjekta iz navedenega pododstavka v ukrep ne bi bila v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, določenimi v okviru SZVP na podlagi naslova V PEU, vključno s spoštovanjem načela dobrih sosedskih odnosov, ali s cilji, določenimi v členu 22 te uredbe. Z navedenimi jamstvi se zlasti dokazuje, da je za namene ukrepa vzpostavljeno vse potrebno za zagotovitev:

- (a) da se nadzor nad pravnim subjektom ne izvaja tako, da bi zmanjševal ali omejeval njegovo sposobnost za izvedbo ukrepa in dosego rezultatov, da bi nalagal omejitve glede njegove infrastrukture, objektov, sredstev, virov, intelektualne lastnine ali tehničnega znanja in izkušenj, potrebnih za namene ukrepa, ali da bi slabil njegove zmogljivosti in standarde, potrebne za izvedbo ukrepa;
- (b) da je nepridruženi tretji državi, ki ni Ukrajina, ali subjektu iz druge tretje države onemogočen dostop do tajnih ali občutljivih podatkov v zvezi z ukrepom in da bodo zaposleni ali druge osebe, vključene v ukrep, po potrebi imeli nacionalno dovoljenje za dostop do tajnih podatkov, ki ga bo izdala država članica, pridružena država ali Ukrajina v skladu z nacionalnimi zakoni in predpisi;
- (c) da lastništvo intelektualne lastnine, ki izhaja iz ukrepov iz člena 27(1), točka (b), v zvezi z ukrepi za krepitev industrije, ki spodbujajo industrializacijo in trženje obrambnih proizvodov, razvitih v okviru ukrepov, ki jih financira Unija, ali drugih dejavnosti sodelovanja, ki se izvajajo s podporo držav članic, ni predmet omejitev nepridružene tretje države, ki ni Ukrajina, ali subjekta iz druge tretje države, niti ni preneseno na subjekte s sedežem zunaj ozemlja držav članic, pridruženih držav ali Ukrajine brez odobritve države članice, pridružene države, v kateri ima pravni subjekt sedež, ali, kadar ima pravni subjekt sedež v Ukrajini, odobritve Ukrajine. Taka odobritev ni v nasprotju s cilji iz člena 22.

Če se to zdi ustrezno državi članici, v kateri ima pravni subjekt sedež, se lahko zagotovijo dodatna jamstva.

Komisija odbor iz člena 77 obvesti o vseh pravnih subjektih, za katere se v skladu s tem odstavkom šteje, da so upravičeni, da postanejo prejemniki financiranja Unije.

7. Jamstva iz odstavka 6 tega člena lahko temeljijo na standardizirani predlogi, ki jo zagotovi Komisija ob pomoči odbora iz člena 77, da se zagotovi harmoniziran pristop po vsej Uniji.

8. Prejemniki lahko pri izvajanju upravičenega ukrepa sodelujejo tudi s pravnimi subjekti, ki imajo sedež zunaj ozemlja držav članic ali Ukrajine ali so pod nadzorom nepridružene tretje države, ki ni Ukrajina, ali subjekta iz druge tretje države, pri čemer lahko med drugim uporabijo sredstva, infrastrukturo, objekte in vire takšnih pravnih subjektov, pod pogojem, da taka uporaba ni v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, vključno s spoštovanjem načela dobrih sosedskih odnosov, ali s cilji, določenimi v členu 22.

Nepridružena tretja država, ki ni Ukrajina, ali subjekt iz druge tretje države nima nepooblaščenega dostopa do tajnih podatkov v zvezi z izvedbo ukrepa, hkrati pa je treba preprečiti morebitne negativne učinke na zanesljivost dobave sredstev, ki so nujna za ukrep.

Stroški, povezani s sodelovanjem s pravnimi subjekti, ki imajo sedež zunaj ozemlja držav članic ali Ukrajine ali so pod nadzorom nepridružene tretje države, ki ni Ukrajina, ali subjekta iz druge tretje države, niso upravičeni do podpore iz instrumenta za podporo Ukrajini.

9. Odstavka 5 in 6 se ne uporabljata za:

- (a) javne naročnike držav članic in Ukrajine;
- (b) mednarodne organizacije;
- (c) SEAP;
- (d) EDA.

ODDELEK 2

UPRAVIČENI UKREPI

Člen 27

Upravičeni ukrepi

1. Z ukrepi, upravičenimi do financiranja v okviru instrumenta za podporo Ukrajini, se izvajajo cilji, določeni v členu 22, pri čemer imajo lahko ukrepi eno od naslednjih oblik ali njihovo kombinacijo:

- (a) ukrepi skupnega javnega naročanja iz člena 11, vključno z namenom vzpostavitve, upravljanja in vzdrževanja združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije;
- (b) ukrepi za okrepitev industrije iz člena 12;
- (c) podporni ukrepi iz člena 13.

2. Do financiranja v okviru instrumenta za podporo Ukrajini niso upravičeni naslednji ukrepi:

- (a) ukrepi v zvezi z obrambnimi proizvodi, ki so prepovedani z veljavnim mednarodnim pravom;
- (b) ukrepi v zvezi s smrtonosnimi avtonomnimi sistemi, ki delujejo zunaj odgovorne strukture poveljevanja in kontrole, ki jo upravlja človek, ali ki jih ni mogoče uporabljati v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom;
- (c) ukrepi v zvezi s kasetnim strelivom;
- (d) ukrepi ali deli ukrepov, ki se že v celoti financirajo iz drugih javnih ali zasebnih virov.

3. Za javno naročilo, ki se izvaja na podlagi člena odstavka 1, točki (a) in (c), in je podprto s financiranjem Unije, stroški sestavnih delov s poreklom zunaj Unije in Ukrajine ne presegajo 35 % ocenjenih stroškov sestavnih delov končnega proizvoda. Noben sestavni del ne izvira iz tretjih držav, ki delujejo v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic.

4. Za ukrepe, ki se izvajajo na podlagi odstavka 1, točka (b), stroški sestavnih delov s poreklom zunaj Unije in Ukrajine niso višji od 35 % ocenjenih stroškov sestavnih delov proizvoda, katerega povečanje proizvodne zmogljivosti je podprto s financiranjem Unije. Noben sestavni del proizvoda, katerega povečanje proizvodne zmogljivosti je podprto s financiranjem Unije, ne izvira iz tretjih držav, ki delujejo v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic.

5. Prejemniki financiranja Unije ali, kadar je to ustrezno, izvajalci lahko brez omejitev, ki bi jih naložile nepridružene tretje države, ki niso Ukrajina, ali subjekti iz drugih tretjih držav, odločajo o opredelitvi, prilagoditvi in razvoju zasnove zadevnih obrambnih proizvodov, vključno s pravnim pooblastilom za nadomestitev ali odstranitev sestavnih delov, za katere veljajo omejitve, ki jih naložijo nepridružene tretje države, ki niso Ukrajina, ali subjekti iz drugih tretjih držav.
6. Države članice lahko brez poseganja v člen 5 Direktive 2009/43/ES objavijo splošna dovoljenja za prenos proizvodov, povezanih z ukrepi, ki jih podpira instrument za podporo Ukrajini, v druge države članice.
7. Ukrepi, upravičeni do financiranja v okviru instrumenta za podporo Ukrajini, se izvajajo vsaj s strani ali s sodelovanjem Ukrajine ali enega pravnega subjekta, ki ima v Ukrajini sedež in svojo izvršno upravo strukturo.
8. Za namene tega poglavja se sklicevanja na države članice v členih 11, 12, 13 in 38 razumejo tako, da vključujejo tudi Ukrajino. Sklicevanja na pridružene države v členih 11, 12, 13 in 38 se ne uporabljajo za to poglavje. Za namene tega poglavja se sklicevanja na člen 9 v členu 11 razumejo kot sklicevanja na člen 26, sklicevanja na člen 10(5) v členu 12 pa kot sklicevanja na odstavek 5 tega člena.

ODDELEK 3

JAVNA NAROČILA

Člen 28

Javna naročila s podporo Komisije

1. Z odstopanjem od člena 168(2), drugi pododstavek, finančne uredbe lahko Ukrajina skupaj z najmanj eno državo članico Komisijo zaprosi, da sodeluje pri skupnih javnih naročilih, kot je navedeno v členu 168(2) finančne uredbe, pri čemer lahko države članice in Ukrajina v celoti kupijo, najamejo ali zakupijo obrambne proizvode, pridobljene v okviru skupnega javnega naročila. Za takšna skupna javna naročila se uporabljajo preostali pogoji, določeni v členu 168(2) finančne uredbe.
2. Z odstopanjem od člena 168(3) finančne uredbe lahko Ukrajina skupaj z najmanj eno državo članico Komisijo zaprosi, da deluje kot osrednji nabavni organ, kot je navedeno v členu 168(3) finančne uredbe, ki naroča obrambne proizvode v njihovem imenu ali za njihov račun. Kadar Komisija deluje kot osrednji nabavni organ, se vedno uporabljajo pogoji, enakovredni pogojem, določenim v členu 168(3) finančne uredbe.
3. Kadar javni naročniki držav članic Komisijo zaprosijo za ukrepanje v skladu z odstavkom 1 tega člena, se šteje, da izpolnjujejo zahteve, določene v Direktivi 2009/81/ES.
4. Poleg pogojev, določenih v finančni uredbi, postopek javnega naročanja iz odstavkov 1 in 2 tega člena izpolnjuje tudi naslednje pogoje:
 - (a) v postopku javnega naročanja lahko sodelujejo vse države članice;
 - (b) Komisija v skupno pogajalsko skupino povabi najmanj enega strokovnjaka iz vsake sodelujoče države z izkušnjami, relevantnimi za pogajanja;
 - (c) sodelujoče države izrecno navedejo, ali se odločijo za vodenje vzporednih postopkov pogajanj za zadevni proizvod, pri čemer morajo sodelujoče države to odločitev soglasno odobriti.
5. Kadar Komisija deluje kot osrednji nabavni organ na podlagi odstavka 2, lahko v okviru javnega naročanja naroči sestavne dele in surovine, potrebne za dobavo obrambnih proizvodov, in sicer za namene oblikovanja strateških rezerv s strani sodelujočih držav, vključno s skladiščenjem.

6. Kadar je to ustrezno utemeljeno s skrajno nujnostjo razmer, lahko Komisija z odstopanjem od člena 175(1) finančne uredbe zahteva dobavo proizvodov od dne, ko se pošljejo osnutki naročil, ki izhajajo iz javnega naročila, izvedenega za namene te uredbe.
7. Za sklenitev sporazumov o nabavi z gospodarskimi subjekti lahko predstavniki Komisije ali strokovnjaki, ki jih imenuje Komisija, v sodelovanju z ustreznimi nacionalnimi organi opravijo obiske na kraju samem na lokacijah proizvodnih obratov za zadevne obrambne proizvode.
8. Ta člen ne posega v obstoječa pravila Unije in nacionalna pravila, ki urejajo lastništvo, izvoz in prenos obrambnih proizvodov.
9. Komisija zagotovi, da so sodelujoče države pri izvajanju postopkov javnega naročanja in sporazumov, sklenjenih na njihovi podlagi, obravnavane enako.
10. Poleg pogojev iz finančne uredbe se merila za upravičenost, enakovredna tistim, ki so določena v členu 26(1), (3) in (4) te uredbe, uporabljajo tudi za ponudnike, izvajalce in podizvajalce v naročilih, ki izhajajo iz javnega naročila, izvedenega na podlagi tega člena.
11. Za javno naročilo, izvedeno na podlagi odstavka 1 tega člena, se uporabljajo pravila, kot so določena v členu 27(3) in (5).

Člen 29

Vnaprejšnja nabava obrambnih proizvodov

1. Skupno javno naročilo iz člena 28 je lahko v obliki vnaprejšnjih sporazumov o nabavi obrambnih proizvodov, ki so bili izpogajani in sklenjeni za sodelujoče države ali v njihovem imenu. Med takšne sporazume lahko spada mehanizem predplačil za proizvodnjo takšnih proizvodov v zameno za pravico do rezultata, pri čemer ta ne presega delov pogodbe, ki zadevajo enkratne stroške, vključno z rezervacijo proizvodnih zmogljivosti.
2. Kadar med sporazume iz odstavka 1 tega člena spada mehanizem predplačil, se lahko vnaprejšnje plačilo izvajalcu krije iz finančnih sredstev iz člena 3(2). Prispevki sodelujočih držav iz člena 23 se upoštevajo pod enakimi pogoji za vsako postavko, ki jo naročijo sodelujoče države.
3. Kadar izpogajani zneski presegajo povpraševanje, Komisija na zahtevo zadevnih sodelujočih držav vzpostavi mehanizem za prerazporeditev v nacionalne zaloge ali za vzpostavitev združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije.

Člen 30

Lažje sklepanje sporazumov o odjemu

1. Komisija v skladu s pravili Unije o konkurenci in javnem naročanju vzpostavi sistem za lažje sklepanje sporazumov o odjemu, povezanih z industrijskim povečanjem proizvodnih zmogljivosti ukrajinske DTIB, med državami članicami in Ukrajino na eni strani ter gospodarskimi subjekti ukrajinske DTIB na drugi strani. Komisija zagotovi, da se nepridruženi tretji državi, ki ni Ukrajina, ali subjektu iz druge tretje države onemogoči dostop do tajnih ali občutljivih podatkov v zvezi z ukrepom in da imajo zaposleni ali druge osebe, vključene v ukrep, nacionalno dovoljenje za dostop do tajnih podatkov, ki ga izda država članica, pridružena država ali Ukrajina.
2. Sistem iz odstavka 1 zainteresiranim državam članicam in Ukrajini omogoča, da predložijo nakupne ponudbe za obrambne proizvode, v katerih navedejo:
 - (a) količino in kakovost;
 - (b) predvideno ceno ali cenovni razpon;
 - (c) predvideno trajanje sporazuma o odjemu.

3. Sistem iz odstavka 1 tega člena proizvajalcem obrambnih proizvodov, ki izpolnjujejo merila, enakovredna merilom, določenim v členu 26(1), (3) in (4), omogoča, da pripravijo prodajne ponudbe, v katerih navedejo:

- (a) količino in kakovost obrambnih proizvodov, za katere želijo skleniti sporazume o odjemu;
- (b) nameravano ceno ali cenovni razpon, v okviru katerega so pripravljeni prodajati;
- (c) predvideni izpolnitveni rok dobave obrambnih proizvodov v okviru sporazuma o odjemu;
- (d) predvideno trajanje sporazuma o odjemu.

4. Komisija na podlagi nakupnih in prodajnih ponudb, prejetih na podlagi odstavkov 2 in 3, zadevne proizvajalce obrambnih proizvodov poveže z zainteresiranimi državami članicami in Ukrajino.

5. Kar zadeva stik iz odstavka 4 tega člena, lahko Ukrajina in zainteresirane države članice Komisijo zaprosijo, da sodeluje v postopku skupnega javnega naročanja ali postopku javnega naročanja za njihov račun ali v njihovem imenu, in sicer na podlagi člena 28.

6. S finančnimi sredstvi iz člena 3(2) se lahko krijejo deli pogodbe, ki zadevajo enkratne stroške, vključno z rezervacijo proizvodnih zmogljivosti.

ODDELEK 4

MERILA ZA ODDAJO JAVNEGA NAROČILA IN PROGRAMI DELA

Člen 31

Merila za oddajo javnega naročila

1. Predlogi za ukrepe se ocenijo glede na cilje, določene za ustrezne ukrepe, kot je navedeno v členu 22, pričakovane rezultate zadevnega ukrepa ter kakovost in učinkovitost njegovega izvajanja.

2. Predlogi za ukrepe skupnega javnega naročanja iz člena 11 se lahko poleg meril iz odstavka 1 tega člena ocenijo na podlagi enega ali več naslednjih meril:

- (a) ocenjene vrednosti skupnega javnega naročila;
- (b) prispevka ukrepa k okrevanju, obnovi in posodobitvi ukrajinske DTIB;
- (c) prispevka ukrepa k pospešitvi javnega naročanja ter skrajšanju časa proizvodnje in izpolnitvenih rokov dobave za obrambne proizvode.

3. Predlogi za ukrepe za okrepitev industrije iz člena 12 se lahko poleg meril iz odstavka 1 tega člena ocenijo na podlagi enega ali več naslednjih meril:

- (a) skrajšanja izpolnitvenega roka proizvodnje in povečanja proizvodne zmogljivosti v Ukrajini;
- (b) prispevka k zagotavljanju pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov po vsej Ukrajini;
- (c) prispevka k čezmejnemu sodelovanju na področju obrambne industrije med Ukrajino in Unijo.

4. V programih dela iz člena 34 se določijo nadaljnje podrobnosti v zvezi z uporabo meril za oddajo javnega naročila, vključno z morebitnimi ponderji, ki jih je treba uporabiti. Posamezni pragi v programih dela niso določeni.

5. Komisiji za ocenjevanje lahko v skladu s členom 153(3) finančne uredbe pomagajo neodvisni zunanji strokovnjaki. V programih dela se lahko določi, da morajo imeti ti strokovnjaki veljavno dovoljenje za dostop do tajnih podatkov.

Člen 32

Postopek izbire in dodeljevanja

Razen za ukrepe iz člena 11 in člena 13(1), točka (g), Komisija dodeli financiranje iz tega poglavja z izvedbenimi akti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 77(4).

Člen 33

Finančni prispevek Unije

1. Kadar je prispevek Unije v obliki nepovratnih sredstev na podlagi člena 193(3) finančne uredbe, se lahko iz instrumenta za podporo Ukrajini financira do 100 % upravičenih stroškov za ukrepe iz člena 27(1), točki (b) in (c), te uredbe.
2. Kadar so nepovratna sredstva Unije v obliki financiranja, ki ni povezano s stroški, se lahko višina prispevka Unije za vsak ukrep določi na podlagi dejavnikov, kot so:
 - (a) stopnja kompleksnosti skupnega javnega naročila, pri katerem se lahko sorazmerni delež ocenjene vrednosti ukrepa in izkušnje, pridobljene s podobnimi ukrepi, uporabijo kot začetni približek;
 - (b) prispevek ukrepa k izboljšanju rezultatov interoperabilnosti;
 - (c) značilnosti ukrepa, ki bodo verjetno spodbudile boljše dolgoročne naložbene signale za industrijo;
 - (d) prispevek ukrepa k povečanju potrebnih proizvodnih zmogljivosti v Ukrajini;
 - (e) stopnja kompleksnosti, s katero se Ukrajina sooča pri doseganju napredka v procesu pristopa k Uniji, vključno s strukturnimi reformami in ukrepi za spodbujanje zблиževanja s pravili, standardi, politikami in praksami Unije;
 - (f) stopnja kompleksnosti, s katero se Ukrajina sooča pri prilagajanju svojih postopkov javnega naročanja za obrambo in okolja svoje obrambne industrije, vključno z izpolnjevanjem standardov Nata in drugih ustreznih standardov;
 - (g) težave in tveganja, povezana z vojno agresijo Rusije proti Ukrajini, pri čemer se upošteva, da je treba na odporen način obnoviti in posodobiti infrastrukturo, poškodovano zaradi te vojne, ter da se je treba takšni škodi izogniti, jo preprečiti ali zmanjšati ter jo po možnosti izničiti.
3. Ukrepi iz člena 27(1), točka (a), te uredbe se na podlagi člena 183(3) finančne uredbe financirajo z nepovratnimi sredstvi v obliki financiranja, ki ni povezano s stroški.
4. Za ukrepe iz člena 27(1), točka (a), podpora iz instrumenta za podporo Ukrajini ne presega 25 % ocenjene vrednosti zadevne pogodbe o skupnem javnem naročilu.
5. V programih dela iz člena 34 se določijo nadaljnje podrobnosti.

Člen 34

Programi dela

1. Instrument za podporo Ukrajini se izvaja s programi dela, kot so določeni v členu 110 finančne uredbe. Programi dela so lahko po potrebi večletni. V njih se določijo ukrepi in z njimi povezana proračunska sredstva, ki so potrebni za doseganje ciljev instrumenta za podporo Ukrajini.
2. Komisija sprejme programe dela z izvedbenimi akti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 77(4).
3. Programi dela obsegajo zlasti:
 - (a) skupni znesek prispevka Unije za posamezno vrsto ukrepa iz člena 27(1) in podroben opis posamezne vrste ukrepa;
 - (b) v zvezi z ukrepi iz člena 27(1), točki (a) in (b), najmanjši finančni obseg ukrepov;
 - (c) v zvezi z ukrepi iz člena 27(1), točka (b), največje število pravnih subjektov, ki so del konzorcija, pri čemer število ne presega 15 pravnih subjektov;
 - (d) postopek za ocenjevanje in izbor predlogov, po potrebi vključno z opisom mejnikov, oblikovanih tako, da označujejo znaten napredek pri izvajanju ukrepov, rezultate, ki jih je treba doseči, povezane zneske, ki jih je treba izplačati, pa tudi ureditve za preverjanje mejnikov, izpolnjevanje pogojev in doseganje rezultatov;

- (e) skupni znesek prispevka Unije za skupna javna naročila s podporo Komisije, kot je navedeno v členu 28(1), členu 29 in členu 30, ter
 - (f) metode za določitev in po potrebi za prilagoditev financiranja.
4. Komisija pri sprejemanju programov dela upošteva potrebo po skladnosti z drugimi ustreznimi programi in instrumenti Unije.

POGLAVJE IV

EVROPSKI OBRAMBNI PROJEKTI SKUPNEGA INTERESA

Člen 35

Evropski obrambni projekti skupnega interesa

1. Evropski obrambni projekti skupnega interesa (EDPCI) so sestavljeni iz industrijskih projektov sodelovanja, katerih cilj je okrepiti konkurenčnost EDTIB po vsej Uniji, hkrati pa prispevati k razvoju vojaških zmogljivosti držav članic, ki so ključne za varnostne in obrambne interese Unije, vključno s tistimi zmogljivostmi, ki zagotavljajo dostop do vseh področij delovanja, in sicer kopenskega, pomorskega, zračnega, vesoljskega in kibernetkega.
2. EDPCI izpolnjujejo vsa naslednja merila:
 - (a) znatno krepijo konkurenčnost, učinkovitost in inovacijsko zmogljivost EDTIB, zlasti:
 - (i) s prispevanjem k vzpostavitvi novega ali razširitvi obstoječega čezmejnega sodelovanja, tudi z MSP in podjetji s srednje veliko tržno kapitalizacijo,
 - (ii) z ustvarjanjem pozitivnih učinkov prelivanja na notranji trg,
 - (iii) z znatnim prispevanjem k povezovanju trga in zmanjšanju njegove razdrobljenosti,
 - (iv) z izboljšanjem interoperabilnosti in zamenljivosti obrambnih proizvodov ter
 - (v) s prizadevanjem za zmanjšanje strateških odvisnosti, vključno z diverzifikacijo oskrbe in povečanjem zmogljivosti;
 - (b) prispevajo k razvoju obrambnih zmogljivosti držav članic, ki so ključne za varnostne in obrambne interese Unije, ter so skladni s cilji strateškega kompasa za varnost in obrambo, prednostnimi nalogami na področju obrambnih zmogljivosti, o katerih so se države članice dogovorile v okviru SZVP, zlasti v okviru načrta za razvoj zmogljivosti, in priložnostmi za sodelovanje, opredeljenimi v usklajenem letnem pregledu na področju obrambe;
 - (c) upoštevajo sodelovanje držav članic v okviru PESCO ter pobud in projektov EDA;
 - (d) upoštevajo ustrezne dejavnosti, ki jih izvaja Nato, kot je Natov proces obrambnega načrtovanja, kadar take dejavnosti služijo varnostnim in obrambnim interesom Unije;
 - (e) vključujejo vsaj štiri države članice, vsem državam članicam in pridruženim državam ter Ukrajini pa je dana resnična možnost sodelovanja v EDPCI;
 - (f) njihove koristi so razširjene na večjem delu Unije;
 - (g) zlasti so pomembni zaradi svoje velikosti ali obsega ali pa so namenjeni zmanjševanju znatne ravni tehnološkega ali finančnega tveganja, ali oboje;
 - (h) njihove morebitne splošne koristi odtehtajo njihove stroške, tudi dolgoročno.
3. Svet lahko na predlog Komisije sprejme izvedbene akte, s katerimi opredeli EDPCI.
4. Države članice usklajeno pripravijo predloge projektov za morebitne EDPCI na vključujoč način, po potrebi ob podpori EDA.

5. Preden Komisija predlaga izvedbene akte iz odstavka 3, preveri skladnost predlogov projektov iz odstavka 4 z vsemi merili iz odstavka 2 in:

- (a) se na vključujoč način posvetuje z državami članicami ter upošteva njihova stališča in predloge projektov za morebitne EDPCI;
- (b) pozove visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (v nadaljnjem besedilu: visoki predstavnik) in EDA, naj s svojim strokovnim znanjem zagotovita skladnost s prednostnimi nalogami in cilji iz odstavka 2, točke (b), (c) in (d), zlasti s prednostnimi nalogami na področju obrambnih zmogljivosti, o katerih so se države članice dogovorile v okviru SZVP in zlasti kot so bile skupaj izražene v okviru načrta za razvoj zmogljivosti, da bi dopolnili informacije držav članic v zvezi s predlogi projektov, ter
- (c) preveri, da so bile vse države članice in pridružene države, po potrebi pa tudi Ukrajina, obveščene o nastanku projekta ter ali jim je bilo omogočeno sodelovanje.

6. V izvedbenih aktih iz odstavka 3 Svet:

- (a) določi cilje in značilnosti EDPCI v zvezi z merili iz odstavka 2;
- (b) pripravi seznam držav, ki sodelujejo v EDPCI na datum sprejetja izvedbenega akta, in
- (c) oceni skupni finančni obseg EDPCI.

7. Svet sprejme izvedbene akte iz odstavka 3 s kvalificirano večino. S kvalificirano večino lahko spremeni predloge projekta iz odstavka 4.

8. Uvedba EDPCI, ki je upravičen do financiranja Unije, kot je navedeno v členu 10(1), točka (d), zajema samo eno ali več dejavnosti, povezanih:

- (a) s skupnimi javnimi naročili obrambnih proizvodov;
- (b) s pospešitvijo prilagajanja proizvodne zmogljivosti za obrambne proizvode in s tem povezanih podpornih dejavnosti strukturnim spremembam;
- (c) z industrijskim razvojem novih ali nadgradnjo obstoječih obrambnih proizvodov;
- (d) z razvojem in javnim naročanjem potrebne infrastrukture.

9. Sodelujoče države članice zagotovijo, da se v pogodbah v zvezi z dejavnostmi EDPCI, podprtimi s financiranjem Unije, uporabljajo merila, enakovredna merilom iz člena 9. Za skupna javna naročila obrambnih proizvodov, podprta s financiranjem Unije v okviru EDPCI, se uporablja tudi člen 11(6).

10. Države članice, ki sodelujejo v EDPCI, zagotovijo, da so dejavnosti EDPCI, tudi tiste, ki niso podprte s financiranjem Unije, skladne s cilji iz člena 4 in odstavka 1 tega člena ter ne vplivajo na skladnost EDPCI z merili iz odstavka 2 tega člena.

11. EDPCI je lahko namenjen razvoju zmogljivosti z dvojno rabo za Unijo.

12. EDPCI ter njegove specifične dejavnosti se lahko določijo v okviru SEAP.

13. Do financiranja v okviru dejavnosti EDPCI so upravičene samo države članice in pridružene države ter SEAP, ki jih sestavljajo države članice ali države članice in pridružene države.

14. Komisija lahko po potrebi sodeluje pri projektu. Sodelujoče države članice se lahko odločijo, da v EDPCI vključijo visokega predstavnika in EDA kot opazovalca.

15. Države članice lahko brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU uporabljajo sheme podpore in zagotovijo upravno podporo za EDPCI.

16. Načrtovanje, gradnja in delovanje proizvodnih obratov, povezanih z EDPCI, se lahko štejejo za nujni razlog prevladujočega javnega interesa v smislu člena 6(4) in člena 16(1), točka (c), Direktive Sveta 92/43/EGS ⁽⁴⁰⁾ ter člena 4(7) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES ⁽⁴¹⁾, v interesu obrambe v smislu člena 2(3) Uredbe (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴²⁾ ter v interesu zdravja in varstva ljudi v smislu člena 9(1), točka (a), Direktive 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴³⁾, pod pogojem, da so izpolnjeni drugi pogoji iz navedenih določb.

17. Države članice, ki sodelujejo v EDPCI, Komisiji vsako leto predložijo skupno poročilo o izvajanju dejavnosti EDPCI, med drugim tudi kar zadeva skladnost z zahtevami iz odstavka 10 tega člena.

18. Svet lahko na predlog Komisije s kvalificirano večino spremeni izvedbene akte, sprejete na podlagi odstavka 3, tudi z odstranitvijo projekta kot EDPCI ali z upoštevanjem sprememb elementov iz odstavka 6.

19. Vse države članice in pridružene države ter Ukrajina imajo možnost, da se pridružijo EDPCI po njegovi vzpostavitvi, če to odobrijo vse države članice, ki sodelujejo v EDPCI.

POGLAVJE V

EVROPSKI MEHANIZEM ZA PRODAJO VOJAŠKE OPREME

Člen 36

Evropski mehanizem za prodajo vojaške opreme

1. Da se okrepi konkurenčnost EDTIB in po potrebi ukrajinske DTIB, zlasti s povečanjem zmoglosti EDTIB za zagotavljanje pravočasne in količinske razpoložljivosti obrambnih proizvodov, se vzpostavi evropski mehanizem za prodajo vojaške opreme.

2. Evropski mehanizem za prodajo vojaške opreme sestavljajo:

- (a) priprava evropskega kataloga za prodajo vojaške opreme;
- (b) možnost vzpostavitve, upravljanja in vzdrževanja združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije ter
- (c) ukrepi, ki prispevajo k olajšanju postopkov za skupna javna naročila obrambnih proizvodov.

Člen 37

Evropski katalog za prodajo vojaške opreme

1. Komisija po posvetovanju z EDA pripravi in posodablja enoten, centraliziran katalog obrambnih proizvodov, ki sta jih razvili EDTIB in ukrajinska DTIB (v nadaljnjem besedilu: katalog). Komisija se posvetuje z EDA in upošteva njena stališča pri pripravi tehničnih specifikacij za katalog, in po potrebi naroči korporativno informacijsko platformo, ki je potrebna za njegovo pripravo. Države članice, Ukrajina in gospodarski subjekti so pozvani, naj katalog prostovoljno dopolnijo.

⁽⁴⁰⁾ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

⁽⁴¹⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

⁽⁴²⁾ Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L 396, 30.12.2006, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>).

⁽⁴³⁾ Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>).

2. Obrambne proizvode iz kataloga izdelujejo gospodarski subjekti ob upoštevanju meril za upravičenost iz člena 9(1), (3) in (4) ali člena 26(1), (3) in (4). V katalogu je tudi navedeno, ali gospodarski subjekt lahko brez omejitev, ki bi jih naložile nepridružene tretje države ali subjekti iz nepridruženih tretjih držav, odloča o opredelitvi, prilagoditvi in razvoju zasnove obrambnega proizvoda, vključno s pravnim pooblastilom za nadomestitev ali odstranitev sestavnih delov, za katere veljajo omejitve, ki jih naložijo nepridružene tretje države ali subjekti iz nepridruženih tretjih držav. Obenem se lahko v katalogu navede tudi podpora, prejeta v okviru Programa, instrumenta za podporo Ukrajini ali Uredbe (EU) 2018/1092 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁴⁾, Uredbe (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁵⁾ ali Uredbe (EU) 2023/1525 ali Uredbe (EU) 2023/2418.

Člen 38

Združena sredstva za pripravljenost obrambne industrije

1. Konzorcij držav članic, pridruženih držav ali Ukrajine ali SEAP lahko vzpostavi, upravlja in vzdržuje združena sredstva za pripravljenost obrambne industrije in lahko v ta namen pozove EDA, naj zagotovi svoje strokovno znanje.

Za namene prvega pododstavka konzorcij držav članic, pridruženih držav ali Ukrajine sestavljajo vsaj tri od teh držav, od katerih sta vsaj dve državi članici.

2. Države članice, ki vzpostavijo združena sredstva za pripravljenost obrambne industrije, zagotovijo, da so vzpostavitev, upravljanje in vzdrževanje teh združenih sredstev skladni s cilji iz člena 36(1) ter s cilji iz člena 4 ter po potrebi člena 22.

3. Države članice, pridružene države, Ukrajina in SEAP, ki vzpostavijo združena sredstva za pripravljenost obrambne industrije, vsem državam članicam, pridruženim državam in Ukrajini zagotovijo možnost takojšnjega in prednostnega nakupa, uporabe ali zakupa obrambnih proizvodov, ki so del teh združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije.

4. Kadar so združena sredstva za pripravljenost obrambne industrije vzpostavljena v okviru SEAP, se lahko v okviru Programa ali instrumenta za podporo Ukrajini finančno podpira naslednje:

(a) skupna javna naročila dodatnih količin obrambnih proizvodov z ukrepi skupnega javnega naročanja, ki jih izvaja SEAP v skladu s členom 11;

(b) vzpostavitev in delovanje SEAP za namene upravljanja in vzdrževanja združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije v skladu s členom 13(1), točka (g).

5. Da bi države članice ali po potrebi pridružene države lahko kupovale iz združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije, ki jih vzpostavi, upravlja in vzdržuje SEAP, se javno naročilo šteje za naročilo, ki ga ena vlada odda drugi vladi, kot je navedeno v členu 13, točka (f), Direktive 2009/81/ES.

Člen 39

Olajšanje postopkov za skupno javno naročanje obrambnih proizvodov

Kadar države članice sklenejo sporazum o skupnem javnem naročanju obrambnih proizvodov, lahko uporabljajo pravila in postopke iz člena 11(9) in (10), člena 52 in člena 53 pod pogoji, določenimi v teh členih.

⁽⁴⁴⁾ Uredba (EU) 2018/1092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o vzpostavitvi evropskega programa za razvoj obrambne industrije v podporo konkurenčnosti in inovacijski zmogljivosti obrambne industrije Unije (UL L 200, 7.8.2018, str. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj>).

⁽⁴⁵⁾ Uredba (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Evropskega obrambnega sklada ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2018/1092 (UL L 170, 12.5.2021, str. 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

POGLAVJE VI

STRUKTURA ZA EVROPSKI OBOROŽITVENI PROGRAM

Člen 40

Specifični cilj in dejavnosti Strukture za evropski oborožitveni program

1. Struktura za evropski oborožitveni program (SEAP) spodbuja konkurenčnost EDTIB, po potrebi pa tudi ukrajinske DTIB. To se doseže z združevanjem povpraševanja po obrambnih proizvodih in zagotavljanjem pravočasne razpoložljivosti in dobave teh proizvodov v njihovem celotnem življenjskem ciklu ter s spodbujanjem čezmejnega industrijskega sodelovanja.
2. Za dosego cilja iz odstavka 1 so glavne naloge SEAP vsaj eno od naslednjega:
 - (a) skupni razvoj obrambnih proizvodov in tehnologij, vključno z raziskavami in razvojem, preizkušanjem in certificiranjem na področju obrambe; krepitev industrijskih zmogljivosti, vključno z industrializacijo in trženjem, ter podpora enkratnim naložbam, povezanim z začetno proizvodnjo ali podporo v času življenjskega cikla, zlasti kadar se obrambni proizvodi razvijajo ali so se razvijali v sklopu ukrepov, ki jih financira Unija v okviru ustreznega programa Unije;
 - (b) skupna javna naročila obrambnih proizvodov in tehnologij, tudi za namen vzpostavitve, upravljanja ali vzdrževanja združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije;
 - (c) skupno upravljanje življenjskega cikla obrambnih proizvodov, vključno z javnim naročanjem rezervnih delov, logističnimi storitvami ali storitvami vzdrževanja in po potrebi vzpostavitev javno-zasebnih partnerstev za zagotovitev učinkovitosti in visoke razpoložljivosti obrambnih proizvodov ali
 - (d) dinamično upravljanje razpoložljivosti dodatnih količin, da se zagotovi možnost takojšnjega in prednostnega nakupa, uporabe ali zakupa za države članice, pridružene države ali Ukrajino v okviru združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije.
3. SEAP lahko s sporazumom o prenosu pooblastila enega ali več upravičenih subjektov iz člena 11(2) pooblasti za izvajanje ene ali več nalog iz odstavka 2 tega člena. SEAP je odgovorna za zagotavljanje, da so izpolnjene obveznosti, ki jih ima na podlagi prava Unije in zlasti na podlagi te uredbe.

Člen 41

Zahteve v zvezi z vzpostavitvijo SEAP

1. SEAP mora za krepitev konkurenčnosti EDTIB ali ukrajinske DTIB izpolnjevati vse naslednje zahteve:
 - (a) podpirati sodelovanje do konca življenjskega cikla obrambnega proizvoda ali do likvidacije SEAP;
 - (b) podpirati skupni razvoj, javno naročanje obrambnih proizvodov ali podporo v času življenjskega cikla obrambnih proizvodov, in sicer v skladu s prednostnimi nalogami na področju obrambne zmogljivosti, o katerih so se dogovorile države članice v okviru SZVP, zlasti v sklopu načrta za razvoj zmogljivosti;
 - (c) upoštevati ustrezne dejavnosti, ki jih izvaja Nato, kot je Natov proces obrambnega načrtovanja, kadar take dejavnosti služijo varnostnim in obrambnim interesom Unije, ter
 - (d) imeti mora vsaj tri članice, od katerih sta najmanj dve državi članici.
2. SEAP uporablja standardizirane postopke za začetek in upravljanje programov sodelovanja na področju oboroževanja. Komisija lahko ob upoštevanju stališč držav članic pripravi vodila ali predloge za te postopke, vključno z vodili za vodenje projektov, javno naročanje, finančno poslovanje in poročanje.

Člen 42

Vloge za vzpostavitev SEAP

1. Vloge za vzpostavitev SEAP se predložijo Komisiji. Vloga vsebuje:
 - (a) prošnjo Komisiji za vzpostavitev SEAP;
 - (b) predlagani statut SEAP iz člena 45, ki so ga v ustrezni obliki podpisale in sprejele vse članice predlagane SEAP;
 - (c) opis obrambnih proizvodov, ki se bodo razvijali, naročali ali upravljali v okviru SEAP, pri čemer se obravnavajo zlasti zahteve iz člena 41(1), točki (a) in (b);
 - (d) izjavo države članice, na območju katere naj bi SEAP imela statutarni sedež, o priznanju SEAP kot mednarodne organizacije v smislu člena 143(1), točka (g), in člena 151(1), točka (b), Direktive 2006/112/ES ter kot mednarodne organizacije v smislu člena 11(1) Direktive (EU) 2020/262 od dneva njene vzpostavitve;
 - (e) izjavo o priznanju najširše pravne in poslovne sposobnosti SEAP v skladu s členom 44(2), če bo članica SEAP postala pridružena država ali Ukrajina.

Za namene točke (d) prvega pododstavka tega odstavka se omejitve in pogoji za oprostitve iz člena 143(1), točka (g), in člena 151(1), točka (b), Direktive 2006/112/EC ter člena 11(2) Direktive (EU) 2020/262 določijo v sporazumu med članicami.

2. Komisija brez nepotrebnega odlašanja po prejemu popolne vloge iz odstavka 1 oceni to vlogo v skladu z zahtevami iz te uredbe in lahko v ta namen pozove EDA, naj zagotovi svoje strokovno znanje. Rezultat te ocene se sporoči prosilcem, ki so po potrebi pozvani k dopolnitvi ali spremembi vloge.

3. Komisija ob upoštevanju rezultatov ocene iz odstavka 2 z izvedbenim aktom:

- (a) vzpostavi SEAP, potem ko ugotovi, da so izpolnjene zahteve iz te uredbe, ali
- (b) zavrne vlogo, če ugotovi, da zahteve iz te uredbe niso izpolnjene, tudi takrat, kadar izjava iz odstavka 1, točka (d), ni priložena, pred tem pa prosilcem omogoči, da vlogo dopolni ali spremeni.

4. Odločitev o vlogi se sporoči prosilcem. V primeru zavrnitve je treba prosilcem odločitev jasno in natančno pojasniti.

5. Izvedbeni akt o vzpostavitvi SEAP iz odstavka 3, točka (a), tega člena se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 77(4) in objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 43

Status in sedež SEAP

1. SEAP je pravna oseba od dne, ko začne veljati izvedbeni akt o njeni vzpostavitvi.
2. SEAP ima v vsaki državi članici najširšo pravno in poslovno sposobnost, ki je pravnim subjektom dodeljena na podlagi prava zadevne države članice, zlasti sposobnost, da pridobiva, ima v lasti in razpolaga s premičnim premoženjem, nepremičnim premoženjem ter intelektualno lastnino, sklepa pogodbe in je stranka v sodnih postopkih. Vse nacionalne agencije držav članic za financiranje SEAP štejejo za upravičenega prejemnika nacionalnih finančnih prispevkov.
3. SEAP ima statutarni sedež, ki je na ozemlju države članice.

Člen 44

Zahteve za članstvo v SEAP

1. Članice SEAP lahko postanejo naslednje države:
 - (a) države članice;
 - (b) pridružene države;
 - (c) Ukrajina.
2. Pridružene države ali Ukrajina so lahko članice SEAP, ki jim je v korist SEAP priznana najširša pravna in poslovna sposobnost, ki je pravnim subjektom dodeljena na podlagi prava zadevne države, tudi za namene sklepanja pogodb in sodelovanja kot stranka v sodnih postopkih.
3. Države članice, pridružene države ali Ukrajina se lahko pridružijo kot članice SEAP kadar koli po vzpostavitvi SEAP pod poštenimi in razumnimi pogoji, določenimi v statutu iz člena 45, ali kot opazovalke brez glasovalne pravice pod pogoji, določenimi v tem statutu.
4. SEAP lahko sodeluje tudi z nepridruženo tretjo državo, ki ni Ukrajina, ali subjektom iz druge tretje države, vključno z uporabo sredstev, infrastrukture, objektov in virov takih pravnih subjektov, če tako sodelovanje ni v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, vključno s spoštovanjem načela dobrih sosedskih odnosov.

Člen 45

Statut SEAP

1. Statut SEAP določa vsaj naslednje:
 - (a) seznam članic SEAP, opazovalk in po potrebi pravnih subjektov, ki zastopajo članice, ter pogoje in postopek za spremembo članstva in zastopanja v skladu s členom 44;
 - (b) specifične cilje, naloge in dejavnosti SEAP v skladu s členoma 40 in 41, vključno z opisom obrambnih proizvodov, ki se bodo razvijali, naročali ali upravljali v okviru SEAP;
 - (c) seznam morebitnih obrambnih proizvodov, ki naj bi bili v lasti SEAP in ki so upravičeni do oprostitve plačila DDV ali trošarin;
 - (d) statutarni sedež SEAP v skladu s členom 43(3);
 - (e) opredelitev nacionalnega prava države članice, ki določa pristojno sodišče za reševanje sporov med članicami SEAP v zvezi s SEAP, med članicami SEAP in SEAP ter med SEAP in tretjimi stranmi v skladu s členom 49(2);
 - (f) ime SEAP;
 - (g) trajanje in postopek likvidacije SEAP v skladu s členom 50;
 - (h) opis glavnih meril, ki jih mora SEAP uporabljati pri naročanju obrambnih proizvodov, da se zagotovi skladnost s ciljem iz člena 40(1);
 - (i) ureditev odgovornosti, vključno z možnostjo izdaje vrednostnih papirjev, če je tako odločeno, v skladu s členom 48;
 - (j) pravice in obveznosti članic SEAP, vključno z obveznostjo prispevanja k uravnoteženemu proračunu in pravicami glasovanja;
 - (k) organe upravljanja SEAP, njihove naloge, pristojnosti in način, kako so sestavljeni, ter postopek odločanja v SEAP, vključno s pravili glasovanja, ki se uporabljajo, zlasti v zvezi s spremembo statuta v skladu s členom 46;

- (l) delovni jezik oziroma delovne jezike SEAP;
- (m) sklice na pravila o izvajanju statuta SEAP;
- (n) pravila v zvezi z varovanjem tajnih podatkov;
- (o) opredelitev pravil Unije in nacionalnih pravil, ki se uporabljajo za ravnanje z obrambnimi proizvodi, ki se bodo razvijali, javno naročali ali upravljali v okviru SEAP, ter predvidenih upravnih zmogljivosti za zagotavljanje skladnosti s temi pravili.

Za namene prvega pododstavka, točka (k), tega odstavka so pravila glasovanja, ki se uporabljajo za spremembe v zvezi s pristopom k izvozu obrambnih proizvodov, če je to v statutu, in ureditev finančne odgovornosti v skladu z odstavkom 4 tega člena oziroma členom 48(5).

2. Kadar se članice SEAP odločijo za vzpostavitev združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije, statut določa pravila, ki urejajo upravljanje teh združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije.
3. Statut, ki so ga podpisale in soglasno sprejele vse članice SEAP v skladu s členom 42(1), točka (b), lahko določa pristop k izvozu obrambnih proizvodov.
4. O vsaki spremembi pristopa k izvozu obrambnih proizvodov iz odstavka 3 soglasno odločajo članice SEAP.

Člen 46

Sprememba statuta SEAP

1. Vsaka sprememba statuta SEAP v zvezi z zadevami iz člena 45(1), točke (a) do (k), se sprejme v skladu s pravili glasovanja, določenimi v statutu v skladu s členom 45(1), točka (k), SEAP pa jo predloži Komisiji v odobritev.
2. Vsaka sprememba statuta v zvezi z zadevami iz člena 45(3) se sprejme v skladu s pravili glasovanja, določenimi v statutu v skladu s členom 45(1), točka (k), SEAP pa jo v desetih dneh od datuma njenega sprejetja pripravi Komisiji.
3. Vsaka sprememba statuta, razen tistih iz odstavkov 1 in 2 tega člena, se sprejme v skladu s pravili glasovanja, določenimi v statutu v skladu s členom 45(1), točka (k), SEAP pa jo v desetih dneh od datuma njenega sprejetja predloži Komisiji.
4. Komisija lahko ugovarja spremembi statuta iz odstavka 3 v 30 dneh od datuma njene predložitve z navedbo razlogov, zakaj sprememba ne izpolnjuje zahtev iz te uredbe.
5. Sprememba statuta iz odstavka 3 ne začne veljati pred potekom roka za vložitev ugovora iz odstavka 4 ali preden Komisija ta rok odpravi ali pred umikom vloženega ugovora.
6. Vloga za spremembo statuta iz odstavkov 1, 2 in 3 vsebuje naslednje:
 - (a) besedilo predlagane spremembe oziroma, kadar je to ustrezno, besedilo sprejete spremembe, in
 - (b) spremenjeno prečiščeno besedilo statuta.

Člen 47

Posebni pogoji za javno naročanje

1. V skladu s členom 40(3) lahko SEAP pooblasti upravičeni subjekt iz člena 11(2) za izvajanje ukrepov javnega naročanja. Tak subjekt deluje v imenu te SEAP ali za njo.
2. Za namene javnega naročanja obrambnih proizvodov se SEAP štejejo za mednarodne organizacije v smislu člena 12, točka (c), Direktive 2009/81/ES. SEAP opredelijo svoja pravila za javno naročanje v skladu z načeli, ki urejajo javna naročila, zlasti načeli nediskriminacije, enake obravnave, sorazmernosti in preglednosti.

3. SEAP pri naročanju obrambnih proizvodov uporablja postopke javnega naročanja in merila za oddajo naročil, s katerimi se zagotavlja, da je njena politika javnega naročanja v skladu s cilji iz člena 40(1). SEAP si dejavno prizadeva, da bi vključila več pravnih subjektov iz različnih držav članic v dobavne verige obrambnih proizvodov.

4. Kadar se sklene sporazum o prenosu pooblastila iz člena 40(3), se lahko pogodbenice navedenega sporazuma odločijo, da se uporabljajo pravila za javno naročanje subjekta, ki izvaja javno naročilo, če so ta pravila v skladu z načeli iz odstavka 2 tega člena, zlasti načeli nediskriminacije, enake obravnave, sorazmernosti in preglednosti.

5. Kadar države članice ali, kadar je to ustrezno, pridružene države nabavljajo obrambne proizvode od SEAP, med drugim iz združenih sredstev za pripravljenost obrambne industrije, se javno naročilo šteje za naročilo, ki ga ena vlada odda drugi vladi, kot je določeno v členu 13, točka (f), Direktive 2009/81/ES.

Člen 48

Odgovornost in zavarovanje

1. SEAP je odgovorna za svoje dolgove.
2. Finančna odgovornost članic SEAP za dolgove SEAP je omejena na njihove ustrezne prispevke v SEAP. Članice lahko v statutu SEAP navedejo, da bodo prevzele vnaprej določeno odgovornost nad svojimi prispevki ali da bodo prevzele neomejeno odgovornost.
3. Če je finančna odgovornost njenih članic omejena, SEAP sklene ustrezno zavarovanje za kritje tveganj, specifičnih za vzpostavitev in upravljanje zmogljivosti SEAP.
4. SEAP lahko pod pogojem, da so se tako soglasno odločile njene članice, izda vrednostne papirje v skladu s pravom države članice, na ozemlju katere ima statutarni sedež. SEAP je odgovorna za take vrednostne papirje.
5. O kateri koli spremembi ureditve odgovornosti ali ukrepu, ki vpliva na finančno odgovornost članic SEAP, zadevne članice odločajo soglasno.
6. Unija ni odgovorna za noben dolg SEAP.

Člen 49

Pravo, ki se uporablja, in pristojnost

1. Vzpostavitev in notranje delovanje SEAP ureja:
 - (a) pravo Unije, zlasti ta uredba in izvedbeni akt iz člena 42(3), točka (a);
 - (b) njen statut in izvedbena pravila statuta;
 - (c) pravo države članice, na ozemlju katere ima SEAP statutarni sedež, v zvezi z zadevami, ki jih ne urejajo ali jih le delno urejajo akti iz točk (a) in (b);
2. Nacionalno pravo države članice, na ozemlju katere ima SEAP statutarni sedež, brez poseganja v primere, v katerih je na podlagi Pogodb pristojno Sodišče Evropske unije, določa pristojno sodišče za reševanje sporov med članicami SEAP v zvezi s SEAP, med članicami SEAP in SEAP ter med SEAP in tretjimi stranmi.
3. V sporazumih o prenosu pooblastila iz člena 40(3) se določi, katera država članica je pristojna za reševanje sporov v zvezi z zadevnim sporazumom o prenosu pooblastila. Sporazumi o prenosu pooblastila lahko določajo tudi mehanizme mirnega reševanja sporov. To ne posega v zadeve, v katerih je Sodišče Evropske unije pristojno na podlagi Pogodb.

Člen 50

Likvidacija in plačilna nesposobnost

1. V statutu SEAP se določi postopek, ki se uporabi v primeru likvidacije SEAP na podlagi sklepa skupščine njenih članic ali v primeru, da Komisija razveljavi izvedbeni akt o vzpostavitvi SEAP, kot je navedeno v členu 51(7). Likvidacija lahko vključuje prenos dejavnosti in lastništva obrambnih proizvodov na drug pravni subjekt.
2. Takoj ko skupščina njenih članic sprejme sklep o likvidaciji SEAP, v vsakem primeru pa v desetih dneh od takega sprejetja, SEAP o tem uradno obvesti Komisijo in za likvidacijo imenuje predstavnika. Komisija o sklepu glede likvidacije objavi ustrezno obvestilo v *Uradnem listu Evropske unije*.
3. Postopek likvidacije se ne zaključi pred zaključkom prenosa lastništva obrambnih proizvodov, ki so v lasti SEAP.
4. Brez nepotrebnega odlašanja po zaključku postopka likvidacije, v vsakem primeru pa v desetih dneh od takega zaključka, predstavnik SEAP o tem uradno obvesti Komisijo. Komisija o zaključku postopka likvidacije objavi ustrezno obvestilo v *Uradnem listu Evropske unije*. SEAP preneha obstajati na datum objave tega obvestila.
5. Če SEAP ni sposobna plačati svojih dolgov, o tem takoj uradno obvesti Komisijo. Komisija o tem objavi ustrezno obvestilo v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 51

Poročanje in nadzor

1. SEAP pripravi letno poročilo o dejavnostih, ki vsebuje tehnični opis njenih dejavnosti iz člena 40 in finančno poročilo. Komisiji se to letno poročilo pošlje v šestih mesecih od konca proračunskega leta. Komisija poročilo posreduje vsem državam članicam.
2. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži zbirno letno poročilo o dejavnostih vseh aktivnih SEAP.
3. Komisija lahko predloži SEAP priporočila v zvezi z zadevami iz letnega poročila o dejavnostih iz odstavka 1.
4. SEAP in zadevne države članice obvestijo Komisijo o kakršnih koli okoliščinah, ki bi lahko resno ogrozile izpolnjevanje nalog SEAP ali ovirale njeno zmožnost izpolnjevanja zahtev iz te uredbe.
5. Kadar Komisija ugotovi, da SEAP resno krši to uredbo, izvedbeni akt o vzpostavitvi SEAP, svoj statut ali drugo veljavno pravo, zahteva pojasnila od SEAP ali njenih članic.
6. Kadar Komisija po tem, ko je SEAP ali njenim članicam zagotovila najmanj dva meseca za predložitev pripomb, ugotovi, da SEAP resno krši to uredbo, izvedbeni akt o vzpostavitvi SEAP, svoj statut ali drugo veljavno pravo, lahko SEAP in njenim članicam predlaga popravne ukrepe.
7. Kadar ni sprejet noben popravni ukrep iz odstavka 6 tega člena, lahko Komisija razveljavi izvedbeni akt o vzpostavitvi SEAP. Akt o razveljavitvi se objavi v *Uradnem listu Evropske unije*. Objava akta o razveljavitvi sproži likvidacijo SEAP, kot je navedeno v členu 50.

POGLAVJE VII
ZANESLJIVOST DOBAVE

ODDELEK 1
SODELOVANJE PRI JAVNIH NAROČILIH ZA OBRAMBO

Člen 52

Sprememba okvirnih sporazumov v kontekstu krize na podlagi Direktive 2009/81/ES

1. Kadar vsaj dve državi članici skleneta sporazum o skupnem naročanju obrambnih proizvodov zase ali za Ukrajino in kadar je to nujno zaradi krize, kakor je opredeljena v členu 1(10) Direktive 2009/81/ES, se lahko pravila iz odstavkov 2 do 6 tega člena uporabljajo za okvirne sporazume, ki ne vključujejo pravil o možnosti bistvene spremembe sporazuma. Pri uporabi pravil v odstavkih 2 in 3 tega člena javni naročnik, ki je sklenil okvirni sporazum, pridobi soglasje podjetja, s katerim je sklenil okvirni sporazum.
2. Javni naročnik države članice lahko spremeni obstoječi okvirni sporazum za obrambne proizvode, kadar je bil ta okvirni sporazum sklenjen s podjetjem, ki izpolnjuje merila, enakovredna tistim iz člena 9(1), (3) in (4) te uredbe, da se dodajo novi javni naročniki kot pogodbene stranke navedenega okvirnega sporazuma, tako da se njegove določbe uporabljajo za javne naročnike, ki prvotno niso bili pogodbene stranke okvirnega sporazuma. Člen 29(2), prvi pododstavek, Direktive 2009/81/ES se ne uporablja za javne naročnike, ki prvotno niso bili pogodbene stranke okvirnega sporazuma.
3. Javni naročnik države članice lahko z odstopanjem od člena 29(2), tretji pododstavek, Direktive 2009/81/ES pri oddaji naročil na podlagi okvirnega sporazuma, katerih ocenjena vrednost presega prag, določen v členu 8 navedene direktive, bistveno spremeni količine, določene v navedenem okvirnem sporazumu, in sicer v višini do 100 % vrednosti okvirnega sporazuma, kadar je bil ta okvirni sporazum sklenjen s podjetjem, ki izpolnjuje merila, enakovredna tistim iz člena 9(1), (3) in (4) te uredbe in če je ta sprememba nujno potrebna za uporabo odstavka 2 tega člena.
4. Za namene izračuna vrednosti iz odstavka 3, kadar naročilo vsebuje določbo o indeksaciji, posodobljena vrednost predstavlja referenčno točko.
5. V primerih iz odstavkov 2 in 3 se načelo enakih pravic in obveznosti uporablja za razmerja med javnimi naročniki, ki so pogodbene stranke okvirnega sporazuma, zlasti glede stroškov dodatnih naročenih količin.
6. Javni naročnik, ki je spremenil okvirni sporazum v primerih iz odstavka 2 ali 3 tega člena, o tem objavi obvestilo v *Uradnem listu Evropske unije*. Tako obvestilo se objavi v skladu s členom 32 Direktive 2009/81/ES.

Člen 53

Primeri, ki upravičujejo uporabo postopka s pogajanji brez objave obvestila o naročilu v okviru pobude za obrambno sodelovanje

Javni naročnik države članice, kadar vzpostavi novo pristno pobudo za obrambno sodelovanje, vzpostavljeno z mednarodnim sporazumom ali dogovorom med državami članicami in, kadar je to ustrezno, eno ali več pridruženimi državami ali Ukrajino, z namenom zbliževanja vojaških zmogljivosti, ali kadar se pridruži obstoječi taki pobudi s takim namenom, lahko odda naročilo ali sklene okvirni sporazum s podjetjem glede obrambnega proizvoda v skladu s členom 28(1), točka (e), Direktive 2009/81/ES, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) zadevno podjetje izpolnjuje merila, enakovredna tistim iz člena 9(1), (3) in (4);
- (b) pobudo za obrambno sodelovanje iz uvodnega stavka tega člena je javni naročnik zadevne države članice začel pred začetkom postopka javnega naročanja;

- (c) ena od drugih držav članic, ki sodelujejo v pobudi za obrambno sodelovanje iz uvodnega stavka tega člena, je že oddala naročilo ali sklenila okvirni sporazum glede obrambnega proizvoda s tem podjetjem;
- (d) obrambni proizvod, ki se naroča, je enak tistemu iz točke (c) tega člena ali se od njega zgolj nekoliko razlikuje;
- (e) oddaja naročila ali sklenitev okvirnega sporazuma je potrebna za izvajanje pobude za obrambno sodelovanje iz točke (b) tega člena.

ODDELEK 2

PRIPRAVE

Člen 54

Pospešitev postopka izdaje dovoljenj za pravočasno razpoložljivost in dobavo v krizi pomembnih proizvodov

1. Države članice zagotovijo učinkovito in pravočasno obdelavo upravnih vlog, povezanih z načrtovanjem, gradnjo in upravljanjem proizvodnih obratov, prenosom vhodnih materialov v Uniji ter kvalifikacijo in certificiranjem končnih proizvodov. V ta namen vsi zadevni nacionalni organi zagotovijo, da se take vloge obravnavajo po najhitrejšem zakonitem postopku.
2. Države članice zagotovijo, da imata v postopku načrtovanja in izdaje dovoljenj gradnja ter upravljanje obratov in naprav za proizvodnjo v krizi pomembnih proizvodov prednost pri usklajevanju pravnih interesov v posameznih zadevnih primerih.

Člen 55

Olajšanje postopka navzkrižnega certificiranja

1. Države članice sprejmejo seznam nacionalnih certifikacijskih organov za obrambne namene in ga priglasijo Komisiji, ki ga da na voljo državam članicam.
2. Komisija ob upoštevanju stališč EDA z izvedbenimi akti sestavi in posodablja uradni seznam nacionalnih certifikacijskih organov za obrambne namene, ki jih določijo države članice. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 77(4).
3. Certifikacijski organ ene države članice lahko od certifikacijskega organa druge države članice zahteva informacije o obsegu certificiranja določenega obrambnega proizvoda.
4. Nacionalni certifikacijski organi iz odstavka 1 med seboj sodelujejo pri opravljanju svojih nalog na podlagi te uredbe in v ta namen organom drugih držav članic nudijo vso potrebno podporo. Komisija, ki po potrebi pozove EDA, naj zagotovi svoje strokovno znanje, podpira tako sodelovanje, da bi olajšala učinkovit in uspešen pretok obrambnih proizvodov na notranjem trgu.

Člen 56

Evidentiranje dobavnih verig na področju obrambe

1. Namen evidentiranja dobavnih verig Unije na področju obrambe je analizirati prednosti in slabosti takih dobavnih verig, s poudarkom na ozkih grlih. To evidentiranje se bo po potrebi upoštevalo pri oblikovanju programov dela Programa in instrumenta za podporo Ukrajini, kot je navedeno v členih 21 in 34.
2. Evidentiranje dobavnih verig Unije na področju obrambe obsega naslednje dejavnosti, ki se redno izvajajo:
 - (a) opredelitev ustreznih proizvodnih zmogljivosti in dobavnih verig obrambnih proizvodov na podlagi odstavka 5;
 - (b) opredelitev v krizi pomembnih proizvodov in z njimi povezanih proizvodnih zmogljivosti na podlagi odstavka 9;

- (c) združevanje, navzkrižno preverjanje in ocenjevanje podatkov, zbranih na podlagi odstavkov 6, 7 in 8;
- (d) opredelitev kazalnikov zgodnjega opozarjanja na podlagi odstavka 11 in
- (e) opredelitev glavnih dobaviteljev v krizi pomembnih proizvodov in njihovih proizvodnih zmogljivosti na podlagi odstavkov 12 in 13.

3. Komisija v sodelovanju z odborom za zanesljivost dobave na področju obrambe (v nadaljnjem besedilu: Odbor) izvaja dejavnosti iz odstavka 2, točke (b), (c) in (d). Države članice izvajajo dejavnosti iz odstavka 2, točki (a) in (e). Vsaka država članica lahko Komisijo zaprosi, da v njenem imenu izvaja dejavnosti iz odstavka 2, točki (a) in (e).

4. Komisija po posvetovanju z Odborom razvije okvir in metodologijo za opredelitev v krizi pomembnih proizvodov s poudarkom na obstoječih ozkih grlih, pa tudi z njimi povezanih proizvodnih zmogljivosti v Uniji, ter za evidentiranje dobavnih verig teh proizvodov. Ta metodologija temelji na vseh okvirih ali metodologijah, ki obstajajo v državah članicah. V ta namen lahko Odbor izda priporočila o vrsti informacij, primernih za evidentiranje dobavnih verig v krizi pomembnih proizvodov, o tehničnih specifikacijah in oblikah sporočanja teh informacij ter o pogostosti takega sporočanja.

5. Države članice na podlagi okvira in metodologije, razvite na podlagi odstavka 4, na svojem ozemlju opredelijo ustrezne proizvodne zmogljivosti in dobavne verige za obrambne proizvode ter rezultate te opredelitve predložijo Komisiji.

6. Komisija združi podatke, ki jih države članice zagotovijo na podlagi odstavka 5, in izvede navzkrižno preverjanje, da bi opredelila seznam v krizi pomembnih proizvodov in z njimi povezanih proizvodnih zmogljivosti ter ocenila prednosti in slabosti dobavnih verig takih proizvodov v Uniji.

7. Da bi dopolnila podatke, ki jih zagotovijo države članice, Komisija uporabi javno in komercialno dostopne podatke in relevantne netajne informacije gospodarskih subjektov, pa tudi rezultate podobnih analiz, ki so bile opravljene, tudi v okviru prava Unije na področju surovin, polprevodnikov ter energije iz obnovljivih virov, rezultate ustreznih dejavnosti EDA, rezultate stresnih testov, opravljenih na podlagi člena 58, in rezultate ocene, izvedene na podlagi člena 85(2).

8. Kadar podatki iz odstavkov 6 in 7 ne zadostujejo za opravljanje njenih nalog na podlagi odstavka 6, lahko Komisija pozove ustrezne akterje, ki so vključeni v zadevne dobavne verige in imajo sedež v Uniji, da državi članici, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, prostovoljno zagotovijo informacije. V zahtevku Komisije se izrecno navede, da lahko gospodarski subjekt tak zahtevek zavrne. Zahtevek za informacije vključuje kontaktne podatke pristojnih nacionalnih organov države članice, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, katerim naj se pošlje odgovor. Kadar se gospodarski subjekt odloči, da bo zadevni državi članici zagotovil zahtevane informacije, zadevna država članica te informacije da na voljo Komisiji.

9. Komisija z izvedbenim aktom pripravi in redno posodablja seznam v krizi pomembnih proizvodov. Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 77(4).

10. Komisija vsako leto ali na zahtevo enega od članov Odbora iz člena 76(5), obvesti Odbor o zbirnih rezultatih evidentiranja. Ti rezultati predstavljajo tajne podatke.

11. Komisija na podlagi rezultatov dejavnosti, izvedenih na podlagi odstavkov 4, 6 in 7, ter po posvetovanju z Odborom pripravi seznam kazalnikov zgodnjega opozarjanja, s katerimi se opredelijo dejavniki, ki bi lahko motili ali ogrozili dobavo v krizi pomembnih proizvodov ali negativno vplivali nanjo. Komisija po posvetovanju z Odborom redno in vsaj vsaki dve leti pregleda seznam kazalnikov zgodnjega opozarjanja.

12. Države članice v sodelovanju s Komisijo in EDA, kadar je to ustrezno, brez nepotrebnega odlašanja po sprejetju izvedbenega akta iz odstavka 9 tega člena določijo glavne dobavitelje v krizi pomembnih proizvodov s sedežem na njihovem ozemlju. Vsaka država članica uradno obvesti glavne dobavitelje v krizi pomembnih proizvodov s sedežem na njenem ozemlju, da so bili določeni na podlagi tega odstavka, in jih obvesti o obveznosti poročanja o motnjah pri dobavi v krizi pomembnih proizvodov, kot je določeno v členu 57(1), točka (c). To uradno obvestilo vključuje tudi ustrezne kontaktne podatke pristojnih nacionalnih organov, ki se jim pošlje to poročilo.

13. Pri določitvi glavnih dobaviteljev iz odstavka 12 se lahko upoštevajo naslednji elementi:

- (a) tržni delež dobavitelja na trgu za zadevni v krizi pomemben proizvod;
- (b) pomen dobavitelja pri ohranjanju zadostne ravni dobave v krizi pomembnega proizvoda v Uniji ob upoštevanju razpoložljivosti alternativnih načinov za zagotavljanje zadevnega proizvoda v Uniji ali
- (c) vpliv, ki bi ga lahko imela motnja pri dobavi v krizi pomembnega proizvoda, ki ga zagotavlja dobavitelj, na delovanje notranjega trga.

14. Brez poseganja v odstavek 10 tega člena se vse informacije, pridobljene na podlagi tega člena, obravnavajo v skladu z obveznostmi glede zaupnosti iz člena 80.

15. Ta člen ne posega v pravico vsake države članice, da zaščiti bistvene interese svoje varnosti v skladu s členom 346(1), točka (a), PDEU.

Člen 57

Spremljanje

1. Države članice in Komisija v sodelovanju z Odborom redno spremljajo proizvodne zmogljivosti Unije, potrebne za dobavo v krizi pomembnih proizvodov, opredeljenih v skladu s členom 56(9), da bi opredelile morebitna tveganja za dobavo teh proizvodov. Pri izvajanju tega spremljanja:

- (a) Komisija v sodelovanju z Odborom spremlja kazalnike zgodnjega opozarjanja, opredeljene na podlagi člena 56(11), vključno z združevanjem vseh prispevkov, prejetih od držav članic na podlagi informacij, zbranih na nacionalni ravni;
- (b) države članice ob upoštevanju kazalnikov zgodnjega opozarjanja spremljajo zmožnost glavnih dobaviteljev v krizi pomembnih proizvodov iz člena 56(12), da izvajajo svoje dejavnosti, ter Odboru poročajo o vseh dogodkih, ki bi lahko imeli negativne in trajne posledice za pravočasno razpoložljivost in dobavo teh proizvodov;
- (c) kadar glavni dobavitelji v krizi pomembnih proizvodov odkrijejo motnje v dobavi, ki bi lahko znatno vplivale na njihove dejavnosti v zvezi s proizvodnjo teh proizvodov, o takih motnjah poročajo državi članici, na ozemlju katere imajo sedež, zadevna država članica pa te informacije brez nepotrebnega odlašanja sporoči Komisiji;
- (d) Komisija po posvetovanju z Odborom opredeli najboljše prakse za preventivno zmanjševanje tveganja in večjo preglednost proizvodnih zmogljivosti Unije, potrebnih za dobavo v krizi pomembnih proizvodov.

Komisija po posvetovanju z Odborom določi pogostost spremljanja iz prvega pododstavka.

2. Komisija in države članice posebno pozornost namenijo MSP, da bi čim bolj zmanjšale upravno breme, ki je posledica spremljanja iz odstavka 1, in lahko po potrebi zagotovijo namensko pomoč.

3. Komisija lahko po posvetovanju z Odborom pozove glavne dobavitelje v krizi pomembnih proizvodov iz člena 56(12), države članice, nacionalna združenja obrambne industrije in druge ustrezne deležnike, naj prostovoljno zagotovijo informacije za namene izvajanja dejavnosti spremljanja v skladu z odstavkom 1, prvi pododstavek, točka (a), tega člena.
4. Za namene odstavka 1, prvi pododstavek, točka (b), tega odstavka lahko države članice, kadar je to potrebno in sorazmerno, glavne dobavitelje v krizi pomembnih proizvodov iz člena 56(12) pozovejo, da prostovoljno predložijo informacije.
5. Za namene odstavka 3 pristojni organi držav članic pripravijo in vodijo seznam kontaktnih oseb glavnih dobaviteljev v krizi pomembnih proizvodov, ki imajo sedež na njihovem ozemlju. Ta seznam se predloži Komisiji. V okviru Odbora Komisija pripravi standardizirano obliko tega seznama kontaktnih oseb.
6. Države članice brez poseganja v varstvo zaupnih poslovnih informacij Odboru zagotovijo dodatne ustrezne informacije, zlasti informacije o opredelitvi vprašanj, povezanih z dobavo v krizi pomembnih proizvodov po vsej Uniji, in o relevantnih prihodnjih ukrepih na nacionalni ravni za javno naročanje, nabavo ali proizvodnjo v krizi pomembnih proizvodov.
7. Komisija na podlagi informacij, zbranih v okviru dejavnosti spremljanja, ki se izvajajo na podlagi tega člena, Odboru redno poroča o zbirnih ugotovitvah. To poročilo predstavlja tajni podatek. Odbor se sestane, da oceni rezultate tega poročila in po potrebi opredeli morebitne rešitve za vprašanja skupnega interesa. Kadar je to ustrezno, lahko Komisija po posvetovanju z Odborom na take sestanke povabi nacionalna združenja obrambne industrije, glavne dobavitelje v krizi pomembnih proizvodov iz člena 56(12) ter strokovnjake iz akademskih krogov in civilne družbe.
8. Ta člen ne posega v pravico vsake države članice, da zaščiti bistvene interese svoje varnosti v skladu s členom 346(1), točka (a), PDEU.

Člen 58

Stresni testi

1. Komisija po posvetovanju z Odborom opredeli ustrezne teme za izvajanje stresnih testov.
2. Komisija ob upoštevanju ustreznih tem, opredeljenih na podlagi odstavka 1 tega člena, izvede in usklajuje stresne teste, vključno s simulacijami, katerih cilj je predvideti krizo pri dobavi iz člena 60 in se nanjo pripraviti, ter lahko zlasti:
 - (a) pripravi scenarije in parametre, ki zajemajo posebna tveganja, povezana s krizo pri dobavi, da se oceni morebitni učinek na zagotavljanje v krizi pomembnih proizvodov in pravilno delovanje notranjega trga;
 - (b) olajšuje in spodbuja razvoj strategij za priprave na izredne razmere;
 - (c) v sodelovanju z Odborom opredeli ukrepe za zmanjševanje tveganja po zaključku stresnih testov.
3. Komisija lahko redno izvaja stresne teste iz odstavka 2. Odbor pripravi priporočila glede pogostosti izvajanja takih stresnih testov.
4. Komisija k sodelovanju pri stresnih testih iz odstavka 2 povabi predstavnike vseh držav članic. Po posvetovanju z Odborom lahko k sodelovanju pri teh stresnih testih povabi tudi predstavnike visokega predstavnika, EDA ali druge ustrezne akterje.
5. Komisija lahko na zahtevo dveh ali več držav članic izvede stresne teste na določenih geografskih območjih ali obmejnih regijah v teh državah članicah.

6. Po zaključku stresnih testov, izvedenih na podlagi tega člena, Komisija sporoči rezultate sodelujočim državam članicam. Komisija Odboru brez nepotrebne odlašanja posreduje poročilo s priporočili na podlagi rezultatov teh stresnih testov. Ti rezultati in to poročilo predstavljajo tajne podatke.

Člen 59

Opozorila in preventivni ukrepi

1. Kadar pristojni organ države članice ugotovi, da obstaja tveganje hude motnje v dobavi v krizi pomembnega proizvoda ali ima konkretne in zanesljive informacije o morebitnem drugem relevantnem dejavniku tveganja ali dogodku, ki pomembno vpliva na dobavo v krizi pomembnega proizvoda, o tem brez nepotrebne odlašanja opozori Odbor.

2. Da bi države članice ugotovile, ali bi bilo treba zaradi tveganja hude motnje v dobavi v krizi pomembnega proizvoda sprožiti opozorilo iz odstavka 1, upoštevajo naslednje:

- (a) tržni položaj gospodarskih subjektov, ki bi jih lahko prizadela motnja;
- (b) predvideno trajanje morebitne motnje;
- (c) geografsko območje in delež notranjega trga, na katerega morebitna motnja lahko vpliva in njeni morebitni čezmejni učinki, pa tudi njen morebiten vpliv na posebej ranljiva ali izpostavljena geografska območja, in
- (d) vpliv morebitne motnje na dobavo v krizi pomembnih proizvodov.

3. Kadar Odbor ali Komisija ugotovi, da obstaja tveganje hude motnje v dobavi v krizi pomembnega proizvoda ali ima konkretne in zanesljive informacije o morebitnem drugem relevantnem dejavniku tveganja ali dogodku, ki pomembno vpliva na dobavo v krizi pomembnega proizvoda, tudi na podlagi kazalnikov zgodnjega opozarjanja, po opozorilu na podlagi odstavka 1 ali opozorilu mednarodnih partnerjev, Komisija brez nepotrebne odlašanja izvede naslednje preventivne ukrepe:

- (a) skliče izredni sestanek Odbora zaradi usklajevanja naslednjih ukrepov:
 - (i) razpravljanje o resnosti morebitnih motenj v razpoložljivosti in dobavi zadevnih v krizi pomembnih proizvodov;
 - (ii) priporočilo Komisiji, naj začne ukrepe v skladu s poglavjema II in III;
 - (iii) razpravljanje o pristopih in izmenjave najboljših praks pristojnih organov držav članic, tudi za oceno stanja priprav glavnih dobaviteljev v krizi pomembnih proizvodov;
 - (iv) povabilo državam članicam, naj vzpostavijo dialog z deležniki s področja proizvodnih zmogljivosti Unije, potrebnih za dobavo v krizi pomembnih proizvodov, da se opredelijo, pripravijo in po možnosti uskladijo preventivni ukrepi;
 - (v) razpravljanje, ali bi bilo potrebno in sorazmerno sprožiti krizno stanje pri dobavi iz člena 60;
- (b) v imenu Unije po posvetovanju z Odborom začne posvetovanja ali sodelovanje z ustreznimi tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, da bi poiskali kooperativne rešitve za izogibanje motnjam v dobavni verigi ali njihovo odpravo v skladu z mednarodnimi obveznostmi, kar lahko po potrebi vključuje usklajevanje v ustreznih mednarodnih forumih;
- (c) zagotavlja sinergije z ustreznimi programi in pravnimi akti Unije.

4. Ta člen ne posega v pravico vsake države članice, da zaščiti bistvene interese svoje varnosti v skladu s členom 346(1), točka (a), PDEU.

ODDELEK 3

BLAŽITEV KRIZE PRI DOBAVI

Člen 60

Sprožitev kriznega stanja dobave

1. Šteje se, da je do krize pri dobavi prišlo, kadar:
 - (a) prihaja do hudih motenj pri zagotavljanju v krizi pomembnih proizvodov ali do neposrednega tveganja za take motnje in
 - (b) take hude motnje ali neposredno tveganje zanje povzročijo ali bodo verjetno povzročile sprejetje različnih nacionalnih ukrepov v zvezi z v krizi pomembnimi proizvodi, ki niso obrambni proizvodi, kar bo imelo izjemno negativen učinek na pravilno delovanje notranjega trga, in sicer bo zlasti ustvarilo ovire za čezmejno trgovino s takimi v krizi pomembnimi proizvodi, ter na delovanje obrambnih dobavnih verig Unije.
2. Kadar Komisija ali Odbor na podlagi člena 59 ugotovi, da obstaja tveganje hude motnje v dobavi v krizi pomembnih proizvodov ali ima konkretne in zanesljive informacije o morebitnem drugem relevantnem dejavniku tveganja ali dogodka, ki pomembno vpliva na dobavo takih proizvodov, Komisija po posvetovanju z Odborom oceni, ali so izpolnjeni pogoji iz odstavka 1 tega člena. Pri tej oceni se upoštevajo morebitni učinki in posledice kriznega stanja dobave na dobavne verige zadevnih v krizi pomembnih proizvodov v Uniji, rezultati stresnih testov, izvedenih na podlagi člena 58, in ocene, izvedene v drugih ustreznih okvirih Unije za krizno upravljanje. Kadar ta ocena vsebuje konkretne in zanesljive dokaze, lahko Komisija po posvetovanju z Odborom Svetu predlaga, da sproži krizno stanje dobave. Kadar Komisija Svetu predlaga sprožitev kriznega stanja dobave, o tem obvesti Evropski parlament.
3. Svet lahko z izvedbenim aktom, sprejetim s kvalificirano večino na predlog Komisije, sproži krizno stanje dobave. Trajanje kriznega stanja dobave se določi v izvedbenem aktu in prvotno ni daljše od 12 mesecev. V tem izvedbenem aktu se določi tudi, kateri od ukrepov iz členov 62 in 63 se sproži. Poleg tega se lahko v izvedbenem aktu opredeli, za katere v krizi pomembne proizvode, ki niso obrambni proizvodi, se ti ukrepi sprožijo.
4. Svet lahko s kvalificirano večino spremeni predlog iz odstavka 3.
5. Komisija Svetu in Evropskemu parlamentu redno in vsaj vsake tri mesece poroča o kriznem stanju dobave.
6. Komisija pred iztekom trajanja kriznega stanja dobave ob upoštevanju priporočila Odbora oceni, ali je upravičeno njegovo podaljšanje. Kadar se s tako oceno zagotovijo konkretni in zanesljivi dokazi, da so pogoji za sprožitev kriznega stanja dobave še vedno izpolnjeni, lahko Komisija po posvetovanju z Odborom Svetu predlaga, da krizno stanje dobave podaljša.
7. Svet lahko z izvedbenim aktom, sprejetim s kvalificirano večino na predlog Komisije, podaljša krizno stanje dobave. Trajanje podaljšanja je omejeno na največ 12 mesecev in se določi v izvedbenem aktu.
8. Komisija v času trajanja kriznega stanja dobave po posvetovanju z Odborom oceni ustreznost predčasne prekinitve kriznega stanja dobave. Komisija lahko na podlagi te ocene Svetu predlaga prekinitve kriznega stanja dobave.
9. Svet lahko z izvedbenim aktom, sprejetim s kvalificirano večino na predlog Komisije, prekine krizno stanje dobave pred datumom izteka njegovega trajanja, določenim v izvedbenem aktu iz odstavka 3 ali 7.

10. Komisija v času trajanja kriznega stanja dobave na zahtevo države članice ali na lastno pobudo po potrebi skliče izredne sestance Odbora. Odbor v skladu s členom 76(10) povabi, kadar je to ustrezno, predstavnike industrije na visoki ravni, da se sestanejo v posebni sestavi, da bi razpravljali o vprašanih, povezanih z v krizi pomembnimi proizvodi. Države članice v okviru Odbora tesno sodelujejo s Komisijo, da bi zagotovile usklajevanje kakršnih koli ukrepov Unije in nacionalnih ukrepov, sprejetih v zvezi z dobavnimi verigami zadevnih v krizi pomembnih proizvodov, ki niso obrambni proizvodi.

11. Po izteku obdobja, za katero se sproži ali podaljša krizno stanje dobave, ali po njegovi predčasni prekinitvi se ukrepi, sprejeti v skladu s členoma 62 in 63, nemudoma prenehajo uporabljati. Izvedbeni akti, sprejeti v skladu s členom 63(7) in (9) se kljub temu še naprej uporabljajo, dokler se ne zaključijo prednostne zahteve ali zadevna prednostna naročila.

12. Komisija in države članice najpozneje šest mesecev po izteku kriznega stanja dobave ali po njegovi predčasni prekinitvi posodobijo evidentiranje in spremljanje dobavnih verig Unije na področju obrambe, izvedeno na podlagi členov 56 in 57, pri tem pa upoštevajo izkušnje, pridobljene med krizo pri dobavi.

Člen 61

Nabor orodij za krizo pri dobavi

1. Kadar se sproži krizno stanje dobave na podlagi člena 60 in kadar je to potrebno za reševanje krize pri dobavi v Uniji, lahko Komisija sprejme ukrepe iz členov 62 in 63, kot je določeno v izvedbenem aktu, ki ga je sprejel Svet v skladu s členom 60(3).

2. Komisija po posvetovanju z Odborom omeji uporabo ukrepov iz odstavka 1 na tiste v krizi pomembne proizvode, ki niso obrambni proizvodi in pri katerih prihaja do hudih motenj zaradi krize pri dobavi ali do neposrednega tveganja za take motnje. Uporaba ukrepov iz odstavka 1 je sorazmerna in omejena na to, kar je potrebno za obravnavo hudih motenj, ki vplivajo na dobavne verige zadevnih v krizi pomembnih proizvodov v Uniji, ali za zmanjšanje neposrednega tveganja za take motnje, ter je v najboljšem interesu Unije. Pri uporabi teh ukrepov se je treba izogibati nesorazmernemu upravnemu bremenu, zlasti za MSP.

3. Kadar se sproži krizno stanje dobave na podlagi člena 60 in kadar je to ustrezno za reševanje krize pri dobavi v Uniji, Odbor oceni in predlaga ustrezne in učinkovite ukrepe.

4. Komisija redno obvešča Evropski parlament in Svet o vseh ukrepih, sprejetih v skladu z odstavkom 1, in pojasni razloge za svojo odločitev.

5. Komisija ob upoštevanju priporočila Odbora izda vodila o izvajanju in uporabi ukrepov iz členov 62 in 63.

Člen 62

Zahteve po informacijah

1. Kadar Svet sproži ukrep na podlagi tega člena v skladu s členom 60(3), lahko Komisija, kadar razpoložljive informacije ne zadostujejo, od gospodarskega subjekta, ki prispeva k proizvodnji v krizi pomembnih proizvodov, ki niso obrambni proizvodi, ob predhodnem soglasju države članice, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat tega gospodarskega subjekta, zahteva, da v določenem roku tej državi članici zagotovi informacije o svoji zmožnosti proizvodnje, proizvodnih zmogljivostih, in trenutnih primarnih motnjah. Zadevna država članica da zahtevane informacije na voljo Komisiji. Zahtevane informacije so omejene na tisto, kar je potrebno za oceno narave krize pri dobavi ali za opredelitev in oceno morebitnih blažilnih ukrepov.

2. Komisija lahko pred izdajo zahteve po informacijah na podlagi odstavka 1 in s predhodnim soglasjem države članice, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, izvede prostovoljno posvetovanje z reprezentativnim številom zadevnih gospodarskih subjektov, da bi opredelila ustrezno in sorazmerno vsebino take zahteve. Komisija zahtevo po informacijah pripravi v sodelovanju z Odborom.

3. Komisija brez nepotrebnega odlašanja posreduje kopijo zahteve po informacijah pristojnemu nacionalnemu organu države članice, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta.

4. Zahteva po informacijah:

(a) navaja svojo pravno podlago;

(b) je omejena na minimalno potrebne informacije in sorazmerna glede podrobnosti in obsega zahtevanih podatkov ter pogostosti dostopa do zahtevanih podatkov;

(c) upošteva pravne interese gospodarskega subjekta ter stroške in napor, ki so potrebni za zagotovitev razpoložljivosti podatkov;

(d) vključuje kontaktne informacije pristojnih nacionalnih organov države članice, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, katerim se pošlje odgovor;

(e) določi rok, v katerem je treba informacije zagotoviti zadevni državi članici, ter

(f) navede kazni, določene v členu 72.

5. Kadar se zadevna država članica strinja z izdajo zahteve po informacijah na podlagi odstavka 1, se lahko odloči, da to zahtevo, kot jo pripravi Komisija na podlagi odstavkov 2 in 4, naslovi neposredno na zadevni gospodarski subjekt.

6. Vsak zadevni gospodarski subjekt ali oseba, ki je ustrezno pooblaščen za zastopanje tega gospodarskega subjekta, posamično predloži zahtevane informacije zadevni državi članici.

7. Zadevna država članica zagotovi, da so zahtevane informacije brez nepotrebnega odlašanja na voljo Komisiji.

8. Če od gospodarskega subjekta s sedežem v Uniji informacije o njegovih dejavnostih v zvezi z dobavo v krizi pomembnih proizvodov, ki niso obrambni proizvodi, zahteva tretja država, gospodarski subjekt o tem pravočasno obvesti državo članico, na ozemlju katere se nahaja njegov proizvodni obrat. Ta država članica nato obvesti Komisijo, in sicer na način, ki zadevni državi članici in Komisiji omogoča, da od gospodarskega subjekta zahtevata podobne informacije. Komisija Odbor obvesti o obstoju take zahteve tretje države.

9. Če gospodarski subjekt v odgovor na zahtevo na podlagi tega člena predloži napačne, nepopolne ali zavajajoče informacije ali jih ne predloži v predpisanem roku, se mu naložijo globe, določene v skladu s členom 72, razen kadar ima gospodarski subjekt zadostne razloge, da zahtevanih informacij ne predloži ali jih ne predloži v predpisanem roku, zlasti kadar lahko obdelava zahteve po informacijah s strani gospodarskega subjekta znatno ovira njegovo delovanje ali kadar so informacije tajne in označene kot samo za nacionalno uporabo ali kadar bi razkritje teh informacij lahko znatno škodovalo njegovi poslovni dejavnosti.

10. Komisija in zadevna država članica za izdajo zahteve po informacijah in obravnavo katerih koli informacij, pridobljenih v skladu s členom 80, uporabljata varne načine.

11. Ta člen ne posega v pravico vsake države članice, da zaščiti bistvene interese svoje varnosti v skladu s členom 346(1), točka (a), PDEU.

Člen 63

Prednostno razvrščanje proizvodov, ki niso obrambni proizvodi

1. Kadar Svet sproži ukrep na podlagi tega člena v skladu s členom 60(3), lahko država članica, ki se sooča z resnimi težavami pri oddaji naročila ali pri izvajanju pogodbe v zvezi z dobavo v krizi pomembnih proizvodov, Komisijo zaprosi, naj od gospodarskega subjekta zahteva, da sprejme ali prednostno razvrsti določeno naročilo takih v krizi pomembnih proizvodov, ki niso obrambni proizvodi.

2. Kadar proizvodnje ali dobave v krizi pomembnih proizvodov, ki niso obrambni proizvodi, ni mogoče doseči s katerimi koli drugimi ukrepi iz tega poglavja, lahko Komisija na podlagi prošnje iz odstavka 1 na zadevni gospodarski subjekt naslovi zahtevo, in sicer po:

- (a) posvetovanju z državo članico, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, in pridobitvi njenega predhodnega soglasja in
- (b) posvetovanju z državo članico, na ozemlju katere se nahaja izvršna upravna struktura zadevnega gospodarskega subjekta.

3. Zahteva iz odstavka 2 vsebuje informacije o pravni podlagi za zahtevo, navedbo proizvodov, njihove specifikacije in količine, navedbo časovnega razporeda in roka za izvajanje in izvršitev naročila ter navedbo razlogov, zaradi katerih je uporaba prednostnega naročila upravičena.

4. Komisija dokaže, da je izbira prejemnikov in upravičencev zahteve iz odstavka 2 nediskriminatorna in skladna s pravili Unije o konkurenci.

5. Komisija zahtevo iz odstavka 2 utemelji na objektivnih, dejanskih, merljivih in utemeljenih podatkih, ki kažejo, da je tako prednostno razvrščanje nujno za zagotovitev pravilnega delovanja notranjega trga, obenem pa upošteva pravne interese zadevnega gospodarskega subjekta ter stroške in napor, potrebne za morebitno spremembo proizvodnega zaporedja v dobavni verigi.

6. Zadevni gospodarski subjekt odgovori Komisiji v petih delovnih dneh po prejemu zahteve iz odstavka 2 in navede, ali bo zahtevo sprejel ali zavrnil. V nujnih primerih lahko Komisija ob utemeljitvi nujnosti od gospodarskega subjekta zahteva, da odgovori v krajšem roku.

7. Kadar gospodarski subjekt, na katerega je naslovljena zahteva iz odstavka 2, izrecno sprejme to zahtevo, Komisija z izvedbenim aktom sprejme prednostno zahtevo, v kateri so določeni:

- (a) pravna podlaga prednostne zahteve, v skladu s katero mora gospodarski subjekt ravnati;
- (b) seznam v krizi pomembnih proizvodov, za katere velja prednostna zahteva, njihove specifikacije, cena in količine, v katerih jih je treba dobaviti;
- (c) roki, v katerih je treba izpolniti prednostno zahtevo;
- (d) upravičenci prednostne zahteve;
- (e) odpoved pogodbene odgovornosti pod pogoji iz odstavka 12 tega člena in
- (f) kazni iz člena 72 za neizpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz zadevnega izvedbenega akta.

8. Kadar gospodarski subjekt zavrne zahtevo iz odstavka 2, Komisiji predloži podrobno utemeljitev za to zavrnitev.

9. Komisija lahko ob ustreznem upoštevanju utemeljitev, ki jih gospodarski subjekt predloži na podlagi odstavka 8 tega člena, ter po posvetovanju z državo članico, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, in državo članico, na ozemlju katere se nahaja izvršna upravna struktura gospodarskega subjekta, ter po pridobitvi njenega predhodnega soglasja z izvedbenim aktom sprejme prednostno naročilo, s katerim zadevnemu gospodarskemu subjektu naloži obveznost izvedbe tega naročila. Komisija navede razloge, zakaj je bilo treba glede na okoliščine, opisane v odstavku 1, v skladu z načelom sorazmernosti in temeljnimi pravicami gospodarskega subjekta na podlagi Listine Evropske unije o temeljnih pravicah sprejeti navedeni izvedbeni akt. V vsakem takem izvedbenem aktu se zagotovijo informacije iz odstavka 7.

10. Komisija prednostnega naročila ne izda v katerem koli naslednjem primeru:
- (a) gospodarski subjekt ne more izvesti prednostnega naročila zaradi nezadostne proizvodne zmožnosti, proizvodne zmogljivosti ali iz tehničnih razlogov, tudi če naročilo obravnava prednostno, ali
 - (b) izvedba naročila bi za gospodarski subjekt pomenila nerazumno gospodarsko breme in mu povzročila posebne težave, vključno z znatnimi tveganji za neprekinjeno poslovanje.
11. Prednostne zahteve iz odstavka 7 in prednostna naročila iz odstavka 9:
- (a) se oddajo po poštenu in razumni ceni, pri čemer se ustrezno upoštevajo oportunitetni stroški gospodarskega subjekta pri izpolnjevanju prednostne zahteve ali prednostnega naročila v primerjavi z obstoječimi pogodbenimi obveznostmi;
 - (b) imajo prednost pred katero koli obveznostjo izpolnitve na podlagi zasebnega ali javnega prava, povezano z v krizi pomembnimi proizvodi, ki so predmet prednostne zahteve ali prednostnega naročila, razen obveznostmi, ki so neposredno povezane z naročili z vojaškim namenom.
12. Gospodarski subjekti, ki jim je bila izdana prednostna zahteva na podlagi odstavka 7 ali prednostno naročilo na podlagi odstavka 9, niso odgovorni za nobeno kršitev pogodbene obveznosti, ki jo ureja pravo države članice, pod pogojem, da:
- (a) je kršitev pogodbene obveznosti potrebna za skladnost z zahtevanim prednostnim razvrščanjem;
 - (b) se spoštuje izvedbeni akt iz odstavka 7 ali 9 in
 - (c) kadar je to ustrezno, sprejetje prednostne zahteve ni bilo namenjeno samo neupravičenemu izogibanju predhodni pogodbeni obveznosti.
13. O vsakem navzkrižju med prednostno zahtevo ali prednostnim naročilom in ukrepom v okviru katerega koli drugega mehanizma prednostnega razvrščanja Unije se razpravlja v okviru Odbora, razreši pa ga Komisija na podlagi tehtanja javnega interesa.
14. Gospodarski subjekt, ki mu je bila izdana prednostna zahteva na podlagi odstavka 7 ali prednostno naročilo na podlagi odstavka 9, lahko od Komisije zahteva, naj spremeni izvedbeni akt iz odstavka 7 ali odstavka 9, kadar meni, da je to ustrezno utemeljeno iz enega od naslednjih razlogov:
- (a) gospodarski subjekt ne more izvršiti prednostne zahteve ali prednostnega naročila zaradi nezadostne zmožnosti proizvodnje ali proizvodne zmogljivosti, niti s prednostno obravnavo zahteve ali naročila;
 - (b) izpolnitev zahteve ali naročila bi pomenila nerazumno gospodarsko breme in bi gospodarskemu subjektu povzročila posebne težave.
15. Gospodarski subjekt da na razpolago vse relevantne in utemeljene informacije, na podlagi katerih lahko Komisija oceni utemeljenost zahteve za spremembo iz odstavka 14.
16. Na podlagi preučitve razlogov in dokazov, ki jih je podal gospodarski subjekt, lahko Komisija po posvetovanju z državo članico, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, in državo članico, na ozemlju katere se nahaja izvršna upravna struktura tega gospodarskega subjekta, spremeni svoj izvedbeni akt, tako da zadevni gospodarski subjekt delno ali v celoti oprosti obveznosti iz tega člena.
17. Kadar za gospodarski subjekt s sedežem v Uniji velja ukrep tretje države, ki vključuje prednostno zahtevo ali prednostno naročilo v krizi pomembnega proizvoda, ki ni obrambni proizvod, gospodarski subjekt o tem uradno obvesti Komisijo. Komisija nato obvesti Odbor o obstoju takega ukrepa.

18. Kadar gospodarski subjekt, ki mu je bila izdana prednostna zahteva na podlagi odstavka 7 ali prednostno naročilo na podlagi odstavka 9, namerno ali iz hude malomarnosti ne izpolni te zahteve ali naročila, se mu naložijo globe, določene v skladu s členom 72, razen kadar:

- (a) gospodarski subjekt ne more izvršiti prednostne zahteve ali prednostnega naročila zaradi nezadostne zmožnosti proizvodnje ali proizvodne zmogljivosti ali iz tehničnih razlogov ali
- (b) bi izvedba ali izpolnitev naročila za gospodarski subjekt pomenila nerazumno gospodarsko breme in mu povzročila posebne težave, vključno z znatnimi tveganji za neprekinjeno poslovanje.

19. Komisija sprejme izvedbeni akt, s katerim določi praktične in operativne ureditve za delovanje prednostnih zahtev in prednostnih naročil, vključno z metodologijo za opredelitev cene v krizi pomembnih proizvodov, ki so predmet prednostnih naročil.

20. Izvedbeni akti iz tega člena se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 77(4).

21. Ta člen ne posega v pravico vsake države članice, da zaščiti bistvene interese svoje varnosti v skladu s členom 346(1), točka (b), PDEU.

ODDELEK 4

KRIZNO STANJE PRI DOBAVI, POVEZANO Z VARNOSTJO

Člen 64

Sprožitev kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo

1. Šteje se, da je do z krize pri dobavi, povezane z varnostjo, prišlo, kadar:

- (a) obstajajo hude motnje ali neposredno tveganje takih motenj pri zagotavljanju obrambnih proizvodov, kot so motnje zaradi posledic dogodkov, povezanih z varnostjo Unije, in
- (b) take hude motnje ali neposredno tveganje zanje povzročijo ali bodo verjetno povzročile sprejetje različnih nacionalnih ukrepov v zvezi z v krizi pomembnimi proizvodi, kar bo imelo izjemno negativen učinek na pravilno delovanje notranjega trga, in sicer bo zlasti ustvarilo ovire za čezmejno trgovino s takimi v krizi pomembnimi obrambnimi proizvodi v Uniji, kar bo povzročilo znatno pomanjkanje obrambnih proizvodov.

2. Kadar Komisija ali Odbor na podlagi člena 59 ugotovi, da obstaja tveganje hude motnje v dobavi v krizi pomembnih obrambnih proizvodov ali ima konkretne in zanesljive informacije o morebitnem drugem relevantnem dejavniku tveganja ali dogodka, ki pomembno vpliva na dobavo takih proizvodov, Komisija po posvetovanju z Odborom oceni, ali so izpolnjeni pogoji iz odstavka 1 tega člena. Pri tej oceni se upoštevajo morebitni učinki in posledice kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, na dobavne verige na področju obrambe v Uniji, rezultati stresnih testov, izvedenih na podlagi člena 58, in ocene, izvedene v drugih ustreznih okvirih Unije za krizno upravljanje. Kadar ta ocena vsebuje konkretne in zanesljive dokaze, lahko Komisija po posvetovanju z Odborom Svetu predlaga, da sproži krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo. Kadar Komisija Svetu predlaga sprožitev kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, o tem obvesti Evropski parlament.

3. Komisija pri oceni tega, ali so izpolnjeni pogoji iz odstavka 1 tega člena na podlagi odstavka 2, upošteva zlasti, ali je bila na področju SZVP opredeljena kriza, ki vpliva na varnostne in obrambne interese Unije in njenih držav članic, na primer, ali je bila zaradi te krize aktivirana klavzula o medsebojni pomoči na podlagi člena 42(7) PEU.

4. Svet lahko z izvedbenim aktom, sprejetim s kvalificirano večino, na predlog Komisije sproži krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo. Trajanje kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, se določi v izvedbenem aktu in prvotno ni daljše od 12 mesecev. V tem izvedbenem aktu se določi tudi, kateri od ukrepov iz členov 65 do 71 se sproži. Poleg tega se lahko v izvedbenem aktu opredeli, za katere v krizi pomembne obrambne proizvode se ti ukrepi sprožijo.

5. Svet lahko s kvalificirano večino spremeni predlog iz odstavka 4.
6. Komisija Svetu in Evropskemu parlamentu redno in vsaj vsake tri mesece poroča o z kriznem stanju pri dobavi, povezanem z varnostjo.
7. Najpozneje tri tedne pred iztekom trajanja kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, Komisija ob upoštevanju priporočila Odbora Svetu predloži poročilo, v katerem oceni, ali bi bilo treba to trajanje podaljšati. V poročilu se zlasti analizira učinek ukrepov, ki so bili predhodno sproženi na podlagi tega poglavja. Kadar se s tako oceno zagotovijo konkretni in zanesljivi dokazi, da so pogoji za sprožitev kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, še vedno izpolnjeni, lahko Komisija po posvetovanju z Odborom Svetu predlaga, da se krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo, podaljša.
8. Svet lahko z izvedbenim aktom, sprejetim s kvalificirano večino, na predlog Komisije podaljša krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo. Trajanje podaljšanja je omejeno na največ 6 mesecev in se določi v izvedbenem aktu. V tem izvedbenem aktu se določi tudi, kateri od ukrepov iz členov 65 do 71 se še naprej uporablja oziroma, kadar je to ustrezno, sproži. Svet lahko s kvalificirano večino večkrat odloči, da podaljša obdobje, za katero se sproži krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo, kadar je to upravičeno za reševanje krize pri dobavi, povezane z varnostjo.
9. Komisija lahko Svetu predlaga podaljšanje kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, tolikokrat, kolikor je potrebno za reševanje krize pri dobavi, povezane z varnostjo, pod pogoji iz odstavka 7. Ko Komisija da tak predlog, se uporablja odstavek 8.
10. Komisija v času trajanja kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, po posvetovanju z Odborom oceni ustreznost predčasne prekinitve z varnostjo povezanega kriznega stanja dobave. Če ocena tako pokaže, Komisija Svetu predlaga prekinitev kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo.
11. Svet lahko z izvedbenim aktom, sprejetim s kvalificirano večino, na predlog Komisije, prekine krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo, pred datumom izteka njegovega trajanja, določenim v izvedbenem aktu iz odstavka 4 ali 8.
12. Po izteku obdobja, za katero se sproži ali podaljša krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo, ali po njegovi predčasni prekinitvi se ukrepi, sprejeti v skladu s členi 65 do 71, nemudoma prenehajo uporabljati. Izvedbeni akti, sprejeti v skladu s členom 66(6), se kljub temu še naprej uporabljajo, dokler se ne zaključijo zadevne prednostne zahteve.
- Komisija pri pripravi in izvajanju ukrepov iz členov 65 do 71 po možnosti tesno sodeluje z Odborom, ki ji pravočasno svetuje. Komisija o sprejetih ukrepih obvesti Odbor. Komisija v času trajanja kriznega stanja pri dobavi, povezanega z varnostjo, na zahtevo države članice ali na lastno pobudo po potrebi skliče izredne sestance Odbora. Odbor v skladu s členom 76(10) povabi, kadar je ustrezno, predstavnike industrije na visoki ravni, da se sestanejo v posebni sestavi, da bi razpravljali o vprašanjih, povezanih z zadevnimi obrambnimi proizvodi. Države članice v okviru Odbora tesno sodelujejo s Komisijo, da bi zagotovile usklajevanje kakršnih koli ukrepov Unije in nacionalnih ukrepov, sprejetih v zvezi z dobavnimi verigami na področju obrambe, povezanimi z zadevnim v krizi pomembnimi obrambnimi proizvodi.
13. Kadar se sproži krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo, lahko Komisija Svetu predlaga, da sproži ukrepe iz členov 62 in 63 pod pogoji, določenimi v teh členih ter v členih 60 in 61.

Člen 65

Zahteve po informacijah

Kadar Svet sproži ukrep na podlagi tega člena v skladu s členom 64(4), lahko Komisija sprejme ukrepe iz člena 62 v zvezi z v krizi pomembnimi obrambnimi proizvodi v skladu s pogoji, določenimi v navedenem členu.

Člen 66

Prednostno razvrščanje obrambnih proizvodov

1. Kadar Svet sproži ukrep na podlagi tega člena v skladu s členom 64(4), lahko država članica Komisijo zaprosi, naj od gospodarskega subjekta, katerega proizvodni obrat se nahaja na njenem ozemlju, zahteva, da sprejme ali prednostno razvrsti določeno naročilo v krizi pomembnih obrambnih proizvodov, da bi obravnavala resne težave, s katerimi se sooča zadevna država članica ali druga država članica pri oddaji naročila ali izvajanju pogodbe za dobavo takih proizvodov.

2. Kadar proizvodnje ali dobave v krizi pomembnih obrambnih proizvodov ni mogoče doseči s katerim koli drugim ukrepom iz tega poglavja, lahko Komisija na podlagi prošnje iz odstavka 1 na zadevni gospodarski subjekt naslovi zahtevo, in sicer po:

- (a) posvetovanju z državo članico, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, in pridobitvi njenega predhodnega soglasja in
- (b) posvetovanju z državo članico, na ozemlju katere se nahaja izvršna upravna struktura zadevnega gospodarskega subjekta, in pridobitvi njenega predhodnega soglasja.

V zahtevku Komisije se izrecno navede, da lahko gospodarski subjekt zahtevo zavrne.

3. Zahteva iz odstavka 2 vsebuje informacije o pravni podlagi za zahtevo, navedbo proizvodov, njihove specifikacije in količine, navedbo časovnega razporeda in roka za izvajanje in izvršitev naročila ter navedbo razlogov, zaradi katerih je uporaba prednostnega naročila upravičena.

4. Komisija dokaže, da je izbira prejemnikov in upravičencev zahtev iz odstavka 2 nediskriminatorna in skladna s pravili Unije o konkurenci.

5. Komisija zahtevo iz odstavka 2 utemelji na objektivnih, dejanskih, merljivih in utemeljenih podatkih, ki kažejo, da je tako prednostno razvrščanje nujno za pravilno delovanje notranjega trga, obenem pa upošteva pravne interese zadevnega gospodarskega subjekta ter stroške in napor, potrebne za morebitno spremembo proizvodnega zaporedja v dobavni verigi.

6. Kadar gospodarski subjekt, na katerega je naslovljena zahteva iz odstavka 2, izrecno sprejme to zahtevo, Komisija po posvetovanju z državo članico, na ozemlju katere se nahaja proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, in državo članico, na ozemlju katere se nahaja izvršna upravna struktura tega gospodarskega subjekta, ter z njunim predhodnim soglasjem z izvedbenim aktom sprejme prednostno zahtevo, v kateri so določeni:

- (a) pravna podlaga prednostne zahteve, v skladu s katero mora gospodarski subjekt ravnati;
- (b) seznam v krizi pomembnih proizvodov, za katere velja prednostna zahteva, njihove specifikacije in količine, v kateri jih je treba dobaviti;
- (c) roki, v katerih je treba izpolniti prednostno zahtevo;
- (d) upravičenci prednostne zahteve;
- (e) obseg pogodbenih obveznosti, pred katerimi ima prednostna zahteva prednost;
- (f) odpoved pogodbene odgovornosti pod pogoji iz odstavka 8 tega člena in
- (g) kazni iz člena 72 za neizpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz navedenega izvedbenega akta.

Izvedbeni akt iz prvega pododstavka tega odstavka se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 77(4).

7. Prednostne zahteve iz odstavka 6:

- (a) se oddajo po pošteni in razumni ceni, pri čemer se ustrezno upoštevajo oportunitetni stroški gospodarskega subjekta pri izpolnjevanju prednostne zahteve v primerjavi z obstoječimi pogodbenimi obveznostmi, in

(b) imajo pod pogoji iz izvedbenega akta iz odstavka 6 prednost pred katerimi koli pogodbenimi obveznostmi v zvezi z v krizi pomembnimi proizvodi, ki so predmet prednostne zahteve na podlagi zasebnega ali javnega prava.

8. Gospodarski subjekt, ki mu je bila izdana prednostna zahteva na podlagi odstavka 6, ni odgovoren za kršitev nobene pogodbene obveznosti, ki jo ureja pravo države članice, pod pogojem da:

(a) je kršitev pogodbene obveznosti nujno potrebna za zahtevano prednostno razvrščanje,

(b) se spoštuje izvedbeni akt iz odstavka 6 in

(c) sprejetje prednostne zahteve ni bilo namenjeno samo neupravičenemu izogibanju predhodni izpolnitveni obveznosti.

9. Gospodarski subjekt, ki mu je bila izdana prednostna zahteva, lahko od Komisije zahteva, naj spremeni izvedbeni akt iz odstavka 6, kadar meni, da je to ustrezno utemeljeno na podlagi enega od naslednjih razlogov:

(a) gospodarski subjekt ne more izvršiti prednostne zahteve zaradi nezadostne zmožnosti proizvodnje ali proizvodne zmogljivosti, niti s prednostno obravnavo zahteve;

(b) izpolnitev zahteve bi pomenila nerazumno gospodarsko breme in bi gospodarskemu subjektu povzročila posebne težave.

10. Gospodarski subjekt da na razpolago vse pomembne in utemeljene informacije, na podlagi katerih lahko Komisija oceni utemeljenost zahteve za spremembo iz odstavka 9.

11. Na podlagi preučitve razlogov in dokazov, ki jih je podal gospodarski subjekt, lahko Komisija po posvetovanju z državo članico, na ozemlju katere se nahaja ustrezni proizvodni obrat zadevnega gospodarskega subjekta, in državo članico, na ozemlju katere se nahaja izvršna upravna struktura zadevnega gospodarskega subjekta, ter z njunim predhodnim soglasjem spremeni svoj izvedbeni akt, tako da zadevni gospodarski subjekt delno ali v celoti oprosti obveznosti iz tega člena.

12. Kadar gospodarski subjekt, potem ko je izrecno sprejel prednostne zahteve, ki jih je izdala Komisija, namerno ali iz hude malomarnosti ne izpolni obveznosti prednostnega razvrščanja teh zahtev, se mu naložijo globe, določene v skladu s členom 72, razen kadar:

(a) gospodarski subjekt ne more izvršiti prednostne zahteve zaradi nezadostne zmožnosti proizvodnje ali proizvodne zmogljivosti ali iz tehničnih razlogov ali

(b) bi izvedba ali izpolnitev zahteve za gospodarski subjekt pomenila nerazumno gospodarsko breme in bi mu povzročila posebne težave, vključno z znatnimi tveganji za neprekinjeno poslovanje.

13. Kadar za gospodarski subjekt s sedežem v Uniji velja ukrep tretje države, ki vključuje prednostno zahtevo v krizi pomembnega obrambnega proizvoda, gospodarski subjekt o tem uradno obvesti Komisijo. Komisija nato obvesti Odbor o obstoju takih ukrepov. Komisija se lahko, kadar je to ustrezno, posvetuje z Odborom o vseh ustreznih korakih, ki jih je treba sprejeti v odziv na ta ukrep.

14. Ta člen ne posega v pravico vsake države članice, da zaščiti bistvene interese svoje varnosti v skladu s členom 346(1), točka (b), PDEU.

Člen 67

Prenosi v krizi pomembnih obrambnih proizvodov znotraj EU

1. Kadar Svet sproži ukrep na podlagi tega člena v skladu s členom 64(4) te uredbe ter brez poseganja v Direktivo 2009/43/ES in posebne pravice držav članic na podlagi navedene direktive, države članice zagotovijo, da se vloge, povezane s prenosi znotraj EU, obravnavajo učinkovito in pravočasno. V ta namen vsi zadevni nacionalni organi zagotovijo, da se take vloge obravnavajo po najhitrejšem zakonitem postopku. V izvedbenem aktu Sveta iz člena 64(4) te uredbe se določi časovni okvir, v katerem zadevni nacionalni organi obravnavajo vloge, potem ko od prosilca prejmejo vse potrebne informacije. Ta rok ni daljši od dveh tednov.
2. Kadar država članica v skladu s členom 4(8) Direktive 2009/43/ES naloži izvozne omejitve za sestavne dele, ki so v krizi pomembni proizvodi, ta država članica ne zahteva nadaljnjih dovoljenj za prenos teh sestavnih delov znotraj EU, kadar prejemnik predloži izjavo o uporabi, v kateri izjavlja, da sestavni deli, za katere velja dovoljenje za prenos, so ali bodo vključeni v obrambni proizvod in jih kot takih ni mogoče prenesti ali izvoziti. To ne posega v obveznosti prejemnikov iz člena 10 Direktive 2009/43/ES.

Člen 68

Podpora izrednim ukrepom na področju obrambnih inovacij

Kadar Svet sproži ukrep na podlagi tega člena v skladu s členom 64(4), se ukrepi na področju inovacij, povezani z eno od naslednjih dejavnosti, štejejo za upravičene v okviru Programa:

- (a) dejavnosti, katerih cilj je bistveno skrajšati izpolnitveni rok dobave obrambnih proizvodov;
- (b) dejavnosti, katerih cilj je znatno poenostaviti tehnične specifikacije obrambnih proizvodov, da se omogoči njihova množična proizvodnja;
- (c) dejavnosti, katerih cilj je znatno poenostaviti proizvodni postopek obrambnih proizvodov, da se omogoči njihova množična proizvodnja, ali
- (d) dejavnosti, katerih cilj je nadomestiti sestavne dele z alternativami, ki so na voljo v Uniji ali ki jih je mogoče zlahka prilagoditi ali ki jih gospodarski subjekti s sedežem v Uniji lahko pravočasno razvijejo.

Člen 69

Certificiranje

1. Kadar Svet sproži ukrep na podlagi tega člena v skladu s členom 64(4), države članice zagotovijo, da se upravni postopki v zvezi s certificiranjem v krizi pomembnih obrambnih proizvodov in po potrebi v zvezi s tehničnimi prilagoditvami takih proizvodov čim prej izvedejo v skladu z njihovimi veljavnimi nacionalnimi zakoni in predpisi.
2. Kadar tak status obstaja v nacionalnem pravu, se certificiranju v krizi pomembnih obrambnih proizvodov dodeli status največjega možnega pomena.
3. Kadar je ta ukrep sprožen, se v krizi pomembni obrambni proizvodi, certificirani v državi članici, štejejo za certificirane v drugi državi članici, ne da bi bili predmet dodatnega nadzora.
4. Izvedbeni akt iz člena 64(4) lahko vsebuje natančnejše določbe o področju uporabe tega ukrepa.
5. Ta člen ne posega v pravico vsake države članice, da zaščiti bistvene interese svoje varnosti v skladu s členom 346(1), točka (b), PDEU.

Člen 70

Nacionalni hitri postopki izdaje dovoljenj

Kadar Svet sproži ukrep na podlagi tega člena v skladu s členom 64(4) te uredbe, se lahko zanesljiva dobava v krizi pomembnih obrambnih proizvodov šteje kot nujni razlog prevladujočega javnega interesa v smislu člena 6(4) in člena 16(1), točka (c), Direktive 92/43/EGS in člena 4(7) Direktive 2000/60/ES. Zato se načrtovanje, gradnja in delovanje povezanih proizvodnih obratov lahko šteje za prevladujoči javni interes, pod pogojem, da so izpolnjeni drugi pogoji iz teh določb.

Člen 71

Neprekinjena proizvodnja v krizi pomembnih obrambnih proizvodov

1. Kadar Svet sproži ukrep na podlagi tega člena v skladu s členom 64(4) te uredbe in kadar se za zadevne proizvodne dejavnosti uporablja Direktiva 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁶⁾, se lahko države članice odločijo, da bodo uporabile odstopanja iz člena 17(3) Direktive 2003/88/ES ali da bodo gospodarske subjekte, katerih proizvodni obrati se nahajajo na njihovem ozemlju in ki proizvajajo v krizi pomembne obrambne proizvode, spodbujale k uporabi teh odstopanj, zato da bodo lahko podaljšali delovne izmene in tako lažje zagotovili neprekinjeno proizvodnjo v krizi pomembnih obrambnih proizvodov, če menijo, da je to potrebno za doseganje ciljev te uredbe.

2. Kadar je potrebno predhodno dovoljenje, vsi zadevni nacionalni organi zagotovijo, da se vloge gospodarskih subjektov, ki proizvajajo v krizi pomembne obrambne proizvode, za uporabo odstopanj iz odstavka 1 obravnavajo po najhitrejšem zakonitem postopku.

ODDELEK 5

KAZNI

Člen 72

Kazni

1. Kadar meni, da je to potrebno in sorazmerno, lahko Komisija z izvedbenimi akti gospodarskim subjektom, ki so naslovniki zahtev po informacijah na podlagi člena 62 ali za katere veljajo obveznosti, da Komisijo obvestijo o obveznosti do tretje države na podlagi člena 63(17) in člena 66(13) ali da dajo prednost proizvodnji v krizi pomembnih proizvodov na podlagi členov 63 in 66, naloži:

- (a) globe, ki ne presegajo 300 000 EUR, kadar gospodarski subjekt v odgovor na zahtevo na podlagi člena 62(1) namerno ali iz hude malomarnosti predloži nepravilne, nepopolne ali zavajajoče informacije ali jih ne predloži v predpisanem roku v skladu s členom 62(9);
- (b) globe, ki ne presegajo 150 000 EUR, kadar gospodarski subjekt namerno ali iz hude malomarnosti ne izpolni obveznosti obveščanja Komisije o obveznosti do tretje države na podlagi člena 63(17) in člena 66(13);
- (c) periodične denarne kazni, ki ne presegajo 1,5 % povprečnega dnevnega prometa v predhodnem poslovnem letu za vsak delovni dan neskladnosti od datuma, določenega v sklepu, s katerim je bilo izdano prednostno naročilo, kadar gospodarski subjekt namerno ali iz hude malomarnosti ne izpolni obveznosti dajanja prednosti proizvodnji v krizi pomembnih proizvodov na podlagi člena 63(9) v skladu s členom 63(18), in periodične denarne kazni, ki ne presegajo 0,5 % povprečnega dnevnega prometa v predhodnem poslovnem letu, kadar je gospodarski subjekt, ki mu je naložena periodična denarna kazen na podlagi te točke, MSP;

⁽⁴⁶⁾ Direktiva 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (UL L 299, 18.11.2003, str. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/88/oj>).

- (d) globe, ki ne presegajo 300 000 EUR, kadar gospodarski subjekt namerno ali iz hude malomarnosti ne izpolni obveznosti dajanja prednosti proizvodnji v krizi pomembnih proizvodov na podlagi člena 63(8) in člena 66(6), v skladu s členom 63(18) oziroma členom 66(12).

Izvedbeni akti iz prvega pododstavka tega odstavka se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 77(4).

2. Komisija pred sprejetjem sklepa na podlagi odstavka 1 tega člena zadevnemu gospodarskemu subjektu v skladu s členom 75 omogoči, da se izjavi. Komisija za namen odločanja, ali so globe ali periodične denarne kazni potrebne in sorazmerne, upošteva vse ustrezno utemeljene razloge, ki jih v zvezi s tem predloži gospodarski subjekt.

3. Pri odmeri zneska globe ali periodične denarne kazni Komisija upošteva naravo, resnost in trajanje kršitve ter – v zvezi s primeri neizpolnjevanja obveznosti sprejetja ali dajanja prednosti prednostnemu naročilu, kot je določeno v členu 63(9), ali prednostni zahtevi, kot je določeno v členu 63(7) ali členu 66(6) – ali je gospodarski subjekt delno izpolnil prednostno naročilo ali prednostno zahtevo.

4. Globe predstavljajo zunanje namenske prejemke v smislu člena 21(5) finančne uredbe ter so usmerjene v instrument za podporo Ukrajini.

Člen 73

Zastaralni rok za naložitev kazni

1. Pristojnosti Komisije po členu 72 zastarajo v skladu z naslednjimi zastaralnimi roki:

(a) v dveh letih v primeru kršitev določb v zvezi z zahtevami po informacijah na podlagi člena 62(1);

(b) v dveh letih v primeru kršitev določb v zvezi z obveznostmi obveščanja na podlagi člena 63(17) in člena 66(13);

(c) v treh letih v primeru kršitev določb v zvezi z obveznostjo glede prednostnega razvrščanja proizvodnje v krizi pomembnih proizvodov na podlagi členov 63 in 66.

2. Zastaralni roki iz odstavka 1 začnejo teči na dan, ko je storjena kršitev. V primeru trajajočih ali ponavljajočih se kršitev zastaralni roki začnejo teči na dan, ko je bila storjena zadnja kršitev.

3. Vsak ukrep, ki ga Komisija ali pristojni organi držav članic sprejmejo za zagotovitev skladnosti s to uredbo, prekine zastaranje.

4. Prekinitev zastaranja velja za vse strani, ki so odgovorne za sodelovanje pri kršitvi.

5. Po vsaki prekinitvi začne zastaralni rok teči znova. Vendar pa zastaranje nastopi najpozneje na dan, ko je minilo obdobje, enako dvakratnemu času zastaralnega roka, ne da bi Komisija v tem času naložila globo ali periodično denarno kazen. Ta rok se podaljša za obdobje, v katerem je zastaranje zadržano, ker je sklep Komisije predmet postopkov pred Sodiščem Evropske unije.

Člen 74

Zastaralni rok za izvrševanje kazni

1. Pooblastilo Komisije za izvršitev sklepov, sprejetih na podlagi člena 72, zastara v treh letih.

2. Zastaralni rok začne teči na dan, ko sklep postane pravnomočen.

3. Zastaranje izvršitve glob in periodičnih denarnih kazni se prekine:
 - (a) z uradnim obvestilom o sklepu, ki spreminja prvotni znesek globe ali periodične denarne kazni ali zavrača prošnjo za spremembo;
 - (b) z vsakim dejanjem Komisije ali države članice na zahtevo Komisije, katerega namen je izvršitev plačila globe ali periodične denarne kazni.
4. Z vsako prekinitvijo iz odstavka 3 začne zastaralni rok znova teči.
5. Zastaranje izvršitve glob in periodičnih denarnih kazni se prekine, dokler:
 - (a) traja plačilni rok;
 - (b) je izvršitev plačila odložena na podlagi odločbe Sodišča Evropske unije.

Člen 75

Pravica do izjave pri naložitvi glob ali periodičnih denarnih kazni

1. Komisija pred sprejetjem sklepa na podlagi člena 72 zagotovi, da imajo zadevni gospodarski subjekti možnost, da predložijo pripombe o:
 - (a) predhodnih ugotovitvah Komisije, vključno z vsemi zadevami, v zvezi s katerimi je Komisija podala ugovore;
 - (b) ukrepih, ki bi jih Komisija morda nameravala sprejeti zaradi predhodnih ugotovitev na podlagi točke (a) tega odstavka.
2. Zadevni gospodarski subjekti lahko Komisiji predložijo svoje pripombe k predhodnim ugotovitvam Komisije v roku, ki ga določi Komisija v svojih predhodnih ugotovitvah in ki ne sme biti krajši od 14 delovnih dni.
3. Komisija globe ali periodične denarne kazni naloži le na podlagi ugovorov, o katerih so zadevni gospodarski subjekti lahko podali pripombe.
4. Kadar je Komisija zadevne gospodarske subjekte obvestila o svojih predhodnih ugotovitvah iz odstavka 1, na zahtevo omogoči dostop do spisa Komisije v skladu s pogoji dogovora o razkritju, ob upoštevanju pravnega interesa gospodarskih subjektov do varovanja njihovih poslovnih skrivnosti ali zaradi varovanja poslovnih skrivnosti ali drugih zaupnih informacij katere koli osebe. Pravica do vpogleda v spis ne zajema zaupnih informacij in interne dokumentacije Komisije ali organov držav članic, zlasti ne zajema korespondence med Komisijo in organi držav članic. Nič v tem odstavku ne preprečuje Komisiji, da razkrije in uporabi informacije, ki so potrebne za dokazovanje kršitve.

ODDELEK 6

ODBOR ZA ZANESLJIVOST DOBAVE NA PODROČJU OBRAMBE

Člen 76

Odbor za zanesljivost dobave na področju obrambe

1. Ustanovi se odbor za zanesljivost dobave na področju obrambe (v nadaljnjem besedilu: Odbor).
2. Splošna naloga Odbora je pomagati Komisiji ter ji zagotavljati priporočila na podlagi tega poglavja.
3. Komisija vzdržuje redni pretok informacij do Odbora o vseh načrtovanih ukrepih in o ukrepih, ki so bili sprejeti po sprožitvi kriznih stanj pri dobavi na podlagi člena 60 ali 64. Komisija zagotovi potrebne informacije prek varnega informacijskega sistema.

4. Za namene priprave na krizno stanje pri dobavi iz člena 60 ali 64 in njegovo reševanje Odbor pomaga Komisiji pri:
 - (a) analiziranju v krizi pomembnih informacij, ki jih zberejo države članice ali Komisija;
 - (b) ocenjevanju morebitnih ukrepov za priprave;
 - (c) ocenjevanju, ali so izpolnjena merila za sprožitev ali prekinitev kriznih stanj pri dobavi iz člena 60 ali 64;
 - (d) olajševanju usklajenega ukrepanja z državami članicami;
 - (e) zagotavljanju vodil za izvajanje ukrepov, izbranih za odzivanje na krize dobave na ravni Unije iz člena 60 ali 64, vključno s sprožitvijo ukrepov iz členov 62 in 63 ter 65 do 71;
 - (f) opredelitvi posebnih ukrepov za odzivanje za države članice, da bi se zagotovili pravočasna razpoložljivost in dobava v krizi pomembnih proizvodov;
 - (g) olajševanju izmenjav in deljenja informacij, tudi z drugimi v krizi pomembnimi organi na ravni Unije ter po potrebi tretjimi državami, mednarodnimi organizacijami ter predstavniki industrije, civilno družbo in akademskimi krogi;
 - (h) opredelitvi pomembnih tem za izvajanje stresnih testov;
 - (i) razvoju okvira in metodologije za opredelitev v krizi pomembnih proizvodov ter seznama kazalnikov zgodnjega opozarjanja;
 - (j) izvajanju evidentiranja v zvezi z v krizi pomembnimi proizvodi in kazalniki zgodnjega opozarjanja;
 - (k) ocenjevanju, ali je podaljšanje kriznega stanja dobave potrebno in sorazmerno ter ali je ustrezna njegova prekinitev;
 - (l) ocenjevanju rezultatov spremljanja in po potrebi opredelitvi morebitnih rešitev za vprašanja skupnega interesa in
 - (m) opredelitvi ustrezne pogostosti izvajanja stresnih testov.
5. Odbor sestavljajo predstavniki vseh držav članic, Komisije, visokega predstavnika in EDA. Sopredsedujeta mu predstavnika Komisije in države članice, ki predseduje Svetu po načelu rotacije. Sekretariat Odbora zagotavlja Komisija. Glasovalne pravice imajo samo države članice.
6. Sopredsedujoča povabita predstavnike Evropskega parlamenta, da se kot opazovalci udeležijo sestankov Odbora.
7. Pridružene države imajo pravico, da postanejo članice Odbora brez glasovalnih pravic v skladu s pogoji, določenimi v Sporazumu o Evropskem gospodarskem prostoru.
8. Odbor se sestane, kadar je to potrebno zaradi razmer, na zahtevo Komisije, države članice ali pridružene države, ki je postala članica Odbora. Odbor svoj poslovnik sprejme na podlagi predloga Komisije. Ta poslovnik določa mehanizme za zagotavljanje dobrega delovanja Odbora pri opravljanju njegovih nalog, vključno s predvidevanjem postopkov reševanja sporov v zvezi z morebitnimi spori med sopredsedujočima.
9. Odbor lahko na zahtevo Komisije ali na lastno pobudo izda priporočila. Odbor si prizadeva najti rešitve, ki bodo deležne najširše možne podpore.
10. Odbor vsaj enkrat letno povabi predstavnike nacionalnih združenj obrambne industrije in izbrane predstavnike industrije, da kot opazovalci sodelujejo pri njegovem delu, pri čemer upošteva, da je treba zagotoviti uravnoteženo geografsko zastopanost. Kadar je sproženo krizno stanje pri dobavi iz člena 60 ali 64, Odbor, kadar je to ustrezno, povabi predstavnike industrije na visoki ravni, da kot opazovalci sodelujejo pri delu Odbora, ki se sestane v posebni sestavi, da bi razpravljal o vprašanjih, povezanih z v krizi pomembnimi proizvodi, ali, kadar je bilo sproženo krizno stanje pri dobavi, povezano z varnostjo, iz člena 64, z zadevnimi obrambnimi proizvodi.

11. Odbor povabi predstavnike drugih v krizi pomembnih organov na ravni Unije, da se kot opazovalci udeležijo njegovih ustreznih sestankov.
12. Odbor, kadar je to ustrezno, v skladu s svojim poslovníkom ter ob ustreznem upoštevanju varnostnih in obrambnih interesov Unije in njenih držav članic povabi predstavnika Ukrajine, da se udeleži sestankov kot opazovalec.
13. Komisija zagotovi vključenost in članom Odbora zagotovi enak dostop do informacij, da bi se pri postopku odločanja v Odboru upoštevale razmere vseh držav članic in njihove potrebe. Odbor sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev varnega ravnanja s tajnimi in občutljivimi podatki in njihove obdelave v skladu s členoma 79 in 80.
14. Komisija lahko na lastno pobudo ali na predlog Odbora na ad hoc podlagi ustanovi delovne skupine za podporo Odboru pri njegovem delu za preučitev posebnih vprašanj na podlagi nalog iz odstavka 1. Države članice v te delovne skupine imenujejo strokovnjake. EDA je lahko povabljen na sestanke takih delovnih skupin.
15. Komisija ustanovi delovno skupino v smislu odstavka 14 za pravne, regulativne in upravne ovire. Cilji te delovne skupine so:
 - (a) opredeliti obstoječe ali morebitne pravne, regulativne in upravne ovire na mednarodni ravni, ravni Unije in nacionalni ravni za doseganje ciljev iz člena 1(2), točka 6;
 - (b) opredeliti možne rešitve in blažilne ukrepe za ugotovljene ovire.

POGLAVJE VIII

UPRAVLJANJE, OCENJEVANJE IN NADZOR

Člen 77

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. EDA je pozvana, da kot opazovalka predstavi svoja stališča in zagotovi strokovno znanje odboru. Za pomoč pri delu odbora se zaprosi tudi Evropska služba za zunanje delovanje.
3. Komisija lahko na lastno pobudo ali na zahtevo ene ali več držav članic po potrebi povabi predstavnike Ukrajine, da se udeležijo srečanj odbora. Predstavniki Ukrajine niso prisotni med posvetovanji in ne sodelujejo pri glasovanju v odboru.
4. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.
5. Kadar odbor ne poda mnenja, Komisija osnutka izvedbenega akta ne sprejme in se uporabi člen 5(4), tretji pododstavek, Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 78

Sporazum o financiranju z Ukrajino

1. Komisija z Ukrajino sklene sporazum o financiranju v smislu člena 114(2) finančne uredbe za izvajanje ukrepov iz te uredbe, ki zadevajo Ukrajino ali pravne subjekte s sedežem v Ukrajini, ki prejemajo sredstva Unije.
2. Sporazum o financiranju, sklenjen z Ukrajino, ter pogodbe in sporazumi, podpisani s pravnimi subjekti s sedežem v Ukrajini, ki prejemajo sredstva Unije, zagotovijo, da se lahko izpolnijo obveznosti iz člena 129 finančne uredbe.
3. Sporazum o financiranju določa obveznosti ukrajinskih organov in teles, ki so jim zaupane naloge izvrševanja proračuna, da sprejmejo vse potrebne ukrepe, vključno z zakonodajnimi, regulativnimi in upravnimi, da se spoštujejo načela dobrega finančnega poslovanja, preglednosti in nediskriminacije, zagotovi prepoznavnost delovanja Unije pri upravljanju sredstev Unije, izpolnijo ustrezne obveznosti glede nadzora in revizije ter prevzamejo iz tega izhajajoče odgovornosti in zaščitijo finančni interesi Unije, zlasti s podrobnimi izvedbenimi določbami o:

- (a) dejavnostih v zvezi s kontrolo, nadzorom, spremljanjem, ocenjevanjem, poročanjem in revizijo financiranja Unije v okviru instrumenta za podporo Ukrajini, pa tudi o dejavnostih v zvezi s preiskavami, ukrepi za boj proti goljufijam in sodelovanjem;
 - (b) pravilih o davkih, carinah in dajatvah v skladu s členom 27(9) in (10) Uredbe (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁷⁾;
 - (c) pravici Komisije, da spremlja dejavnosti v okviru te uredbe, ki jih izvajajo pravni subjekti s sedežem v Ukrajini, v celotnem projektnem ciklu, vključno z dejavnostmi za sodelovanje pri ukrepih v zvezi s skupnimi javnimi naročili, da v teh dejavnostih po potrebi sodeluje kot opazovalka ter daje priporočila za izboljšanje takih dejavnosti, in zavezanosti ukrajinskih organov, da si bodo po najboljših močeh prizadevali za izvajanje takih priporočil Komisije in da bodo o tem izvajanju poročali;
 - (d) obveznostih iz člena 83(2), vključno z natančnimi pravili in časovnim okvirom v zvezi z zbiranjem podatkov s strani Ukrajine ter dostopom Komisije in Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) do takih podatkov;
 - (e) varovanju tajnih podatkov in ravnanju z njimi v skladu z veljavnimi pravili;
 - (f) določbah o varstvu osebnih podatkov.
4. Financiranje se Ukrajini dodeli šele po začetku veljavnosti sporazuma o financiranju in ko so pogodbenice izvedle ukrepe, potrebne za izvajanje zahtev, ki jih določa.
5. Komisija zagotovi, da se na njeni strani sprejmejo vsi potrebni ukrepi za začetek veljavnosti sporazuma o financiranju najpozneje 1. julija 2026.

Člen 79

Varovanje tajnih podatkov

1. Tajni podatki, ki se ustvarijo, hranijo, izmenjujejo, delijo ali se z njimi ravna na podlagi te uredbe, so zaščiteni v skladu z varnostnimi predpisi iz Sklepa Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ⁽⁴⁸⁾ ali Sporazumom med državami članicami Evropske unije, ki so se sestale v okviru Sveta, o varovanju tajnih podatkov, ki se izmenjujejo v interesu Evropske unije, kot je ustrezno.
2. Sodelujoče države članice odločijo, kdo je avtor novih tajnih podatkov, ustvarjenih pri izvajanju upravičenih ukrepov iz člena 10.
3. Komisija ima dostop do tajnih podatkov, potrebnih za izvajanje nalog, ki so ji dodeljene na podlagi te uredbe, v zvezi z upravičenimi ukrepi iz člena 10.
4. V okviru SEAP so pravila o varovanju tajnih podatkov iz člena 45(1), točka (n), skladna z odstavkom 1 tega člena.
5. Kadar so v SEAP kot članice ali opazovalke vključene pridružene države ali Ukrajina, taka SEAP zagotovi raven varstva, enakovredno tisti, ki jo zagotavlja Sporazum med državami članicami Evropske unije, ki so se sestale v okviru Sveta, o varovanju tajnih podatkov, ki se izmenjujejo v interesu Evropske unije.
6. Ustrezen varnostni okvir za ukrep vzpostavijo sodelujoče države članice najpozneje pred podpisom sporazuma o nepovratnih sredstvih ali pogodbe. Ustrezni dokumenti so sestavni del sporazuma o nepovratnih sredstvih ali pogodbe.

⁽⁴⁷⁾ Uredba (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009 (UL L 209, 14.6.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

⁽⁴⁸⁾ Sklep Komisije (EU, Euratom) 2015/444 z dne 13. marca 2015 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 72, 17.3.2015, str. 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj>).

7. Komisija vzpostavi sistem, ki je varnostno akreditiran v skladu s Sklepom (EU, Euratom) 2015/444, da bi olajšala izmenjavo tajnih podatkov med Komisijo in državami članicami in pridruženimi državami ter, kadar je to ustrezno, s prosilci in prejemniki.

Člen 80

Zaupnost informacij

1. Informacije, prejete na podlagi uporabe te uredbe, se uporabijo le za namen, za katerega so bile zahtevane.
2. Države članice, Komisija, Evropska služba za zunanje delovanje in EDA zagotovijo varstvo poslovnih skrivnosti ter drugih občutljivih informacij, pridobljenih in ustvarjenih z uporabo te uredbe, v skladu s pravom Unije in zadevnim nacionalnim pravom.
3. Komisija z informacijami, ki vsebujejo kakršne koli podatke subjekta ali poslovne skrivnosti, ravna na način, ki ni manj strog od ravnanja z občutljivimi informacijami, vključno z uporabo načela „potrebe po seznanitvi“ ter uporabo ustreznih šifriranih okolij za ravnanje s takimi informacijami in njihovo delitev.

Člen 81

Varstvo osebnih podatkov

Ta uredba ne posega v Direktivo 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁹⁾ in uredbi (EU) 2016/679 ⁽⁵⁰⁾ in (EU) 2018/1725 ⁽⁵¹⁾ Evropskega parlamenta in Sveta.

Člen 82

Revizije

Revizije uporabe prispevkov Unije, ki jih opravijo osebe ali subjekti, vključno z osebami ali subjekti, ki jih niso pooblastile institucije, organi, uradi ali agencije Unije, so osnova za splošno zagotovilo na podlagi člena 127 finančne uredbe. Evropsko računsko sodišče preveri računovodske izkaze vseh prihodkov in odhodkov Unije v skladu s členom 287 PDEU.

Člen 83

Zaščita finančnih interesov Unije

1. Kadar pridružena država sodeluje v Programu po odločitvi, sprejeti na podlagi Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ali na podlagi katerega koli drugega pravnega instrumenta, odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Evropskemu računskemu sodišču podeli potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti. V primeru OLAF take pravice vključujejo pravico do izvajanja preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, kot je določeno v Uredbi (EU, Euratom) št. 883/2013.
2. Sporazum iz člena 78 določa obveznosti Ukrajine, da:
 - (a) sprejme ustrezne ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti, goljufij, korupcije in navzkrižij interesov, ki škodijo finančnim interesom Unije, odkrije in prepreči dvojno financiranje in sproži sodne postopke za izterjavo nepravilno dodeljenih sredstev;

⁽⁴⁹⁾ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj>).

⁽⁵⁰⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

⁽⁵¹⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

- (b) redno preverja, ali je bilo zagotovljeno financiranje uporabljeno v skladu z veljavnimi pravili, zlasti v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in odpravljanjem nepravilnosti, goljufij, korupcije in navzkrižij interesov;
- (c) zahtevku za plačilo v okviru instrumenta za podporo Ukrajini priloži izjavo, da so bila sredstva porabljena v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja in za predvideni namen ter ustrezno upravljana, zlasti v skladu z ukrajinskimi pravili, dopolnjenimi z mednarodnimi standardi, o preprečevanju, odkrivanju in odpravljanju nepravilnosti, goljufij, korupcije in navzkrižij interesov;
- (d) izrecno pooblasti Komisijo, OLAF, Evropsko računsko sodišče in po potrebi Evropsko javno tožilstvo za izvrševanje njihovih pravic, kot so določene v členu 129(1) finančne uredbe, ob uporabi načela sorazmernosti.

Člen 84

Informiranje, komuniciranje in obveščanje javnosti

1. Prejemniki financiranja Unije z zagotavljanjem skladnih, učinkovitih in sorazmernih informacij različnim ciljnim skupinam, tudi medijem in javnosti, navedejo izvor sredstev ter zagotovijo prepoznavnost tega financiranja, zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov.
2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s to uredbo, ukrepi, izvedenimi na podlagi te uredbe, in doseženimi rezultati.
3. Finančna sredstva, dodeljena Programu in instrumentu za podporo Ukrajini, prispevajo k institucionalnemu komuniciranju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so te prednostne naloge povezane s cilji iz členov 4 in 22.
4. Finančna sredstva, dodeljena Programu in instrumentu za podporo Ukrajini, se lahko uporabijo za organizacijo dejavnosti razširjanja, prireditve za povezovanje in dejavnosti ozaveščanja, ki so zlasti namenjene odpiranju dobavnih verig za spodbujanje čezmejne udeležbe MSP.

Člen 85

Spremljanje, vrednotenje in pregled

1. Komisija redno spremlja izvajanje Programa in instrumenta za podporo Ukrajini ter letno poroča Evropskemu parlamentu in Svetu o doseženem napredku, tudi o stopnji vključenosti MSP in malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo ter o skupnih odhodkih Programa in instrumenta za podporo Ukrajini, razčlenjenih po vrsti ukrepov in obliki prispevka Unije.

Komisija vzpostavi potrebno ureditev spremljanja, s katero zagotovi, da se podatki za spremljanje izvajanja Programa in instrumenta za podporo Ukrajini in njihovih rezultatov zbirajo uspešno, učinkovito in pravočasno. V ta namen se lahko prejemnikom sredstev Unije in po potrebi državam članicam naložijo sorazmerne zahteve glede poročanja.

2. Komisija do 30. junija 2027 na podlagi kazalnikov, kadar je to ustrezno, pripravi poročilo o vrednotenju izvajanja ukrepov iz te uredbe in njihovih rezultatov ter potrebi po morebitni reviziji te uredbe. Poročilo o vrednotenju temelji na posvetovanjih z državami članicami in ključnimi deležniki, v njem pa je ocenjeno, kako ta uredba prispeva k napredku v smeri povečanja vrednosti obrambne opreme, naročene v Uniji na podlagi sodelovanja, vrednosti trgovine na področju obrambe znotraj EU ter vrednosti naložb držav članic v obrambo, ki se izvajajo v Uniji.
3. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo skupaj z morebitnimi zadevnimi zakonodajnimi predlogi.

Člen 86

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourg, 16. decembra 2025

Za Evropski parlament

predsednica

R. METSOLA

Za Svet

predsednica

M. BJERRE

V zvezi s to uredbo so bile predložene tri izjave, ki so objavljene v UL C, C/2025/6783, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/6783/oj>, UL C, C/2025/6784, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/6784/oj> in UL C, C/2025/6785, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/6785/oj>.